

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 5. heinäkuuta 2023
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2023/0257(NLE)

11485/23
ADD 2

LIMITE

COLAC 81
POLCOM 146
SERVICES 27
FDI 15

EHDOTUS

Lähtettäjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ

Saapunut: 5. heinäkuuta 2023

Vastaanottaja: Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri

Kom:n asiak. nro: COM(2023) 431 final

Asia: LIITE asiakirjaan Ehdotus: NEUVOSTON PÄÄTÖS Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen laajennetun puitesopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja tämän sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 431 final – LIITE 1 – OSA 2/4.

Liite: COM(2023) 431 final – LIITE 1 – OSA 2/4

Bryssel 5.7.2023
COM(2023) 431 final

ANNEX 1 – PART 2/4

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus: NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen laajennetun puitesopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja tämän sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta

III OSA

KAUPPA JA KAUPAN LIITÄNNÄISTOIMENPITEET

8 LUKU

YLEISET JA INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

A JAKSO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

8.1 ARTIKLA

Vapaakauppa-alueen perustaminen

Osapuolet perustavat vapaakauppa-alueen, joka on GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan ja GATS-sopimuksen V artiklan mukainen.

8.2 ARTIKLA

Tavoitteet

Tämän sopimuksen tavoitteena on

- a) osapuolten välisen tavarakaupan laajentaminen ja monipuolistaminen GATT 1994 - sopimuksen XXIV artiklan mukaisesti vähentämällä tai poistamalla tulliesteitä ja tullien ulkopuolisia kaupan esteitä;
- b) tavarakaupan helpottaminen erityisesti tulliasioita ja kaupan helpottamista, standardeja, teknisiä määräyksiä, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä sekä terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevilla määräyksillä siten, että kumpikin osapuoli säilyttää oikeuden toteuttaa sääntelyä yleisten edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi;
- c) palvelukaupan vapauttaminen GATS-sopimuksen V artiklan mukaisesti;
- d) sijoitusvirtojen kasvua edistävän taloudellisen ilmapiirin kehittäminen, sijoittautumisedellytysten parantaminen syrjimättömyyden periaatteen pohjalta siten, että samalla säilytetään kummankin osapuolen oikeus hyväksyä ja panna täytäntöön toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi;
- e) kaupan ja sijoitusten helpottaminen osapuolten välillä muun muassa maksujen ja pääomien vapaan siirrettävyyden avulla;

- f) sijoituksille suotuisan ympäristön kehittäminen tarjoamalla läpinäkyvät, vakaat ja ennakoitavissa olevat säännöt, joilla taataan sijoittajien oikeudenmukainen kohtelu ja perustetaan tuomioistuinjärjestelmä, jolla voidaan ratkaista sijoittajien ja valtion väliset riidat tehokkaasti, oikeudenmukaisesti ja ennakoitavasti;
- g) osapuolten julkisten hankintojen markkinoiden avaaminen tehokkaasti ja vastavuoroisesti;
- h) innovoinnin ja luovuuden edistäminen varmistamalla teollis- ja tekijänoikeuksien asianmukainen ja tehokas suoja osapuolten välillä sovellettavien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti;
- i) vääristymätöntä kilpailua tukevien olosuhteiden edistäminen erityisesti osapuolten välisen kaupan ja sijoitusten osalta;
- j) kansainvälisen kaupan kehittäminen tavalla, joka tukee kestäväää kehitystä taloudelliselta, sosiaaliselta sekä ympäristön kannalta; ja
- k) tehokkaan, oikeudenmukaisen ja ennakoitavan riitojenratkaisumekanismin perustaminen tämän sopimuksen tämän osan tulkintaa ja soveltamista koskevien riitojen ratkaisemiseksi.

8.3 ARTIKLA

Yleisesti sovellettavat määritelmät

Tämän sopimuksen tässä osassa ja liitteissä 9, 10-A–10-E, 13-A–13-H, 15-A, 15-B, 16-A, 16-B, 16-C, 17-A–17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A, 21-B, 25, 28-A, 28-B, 29, 32-A, 32-B, 32-C, 38-A ja 38-B sekä tämän sopimuksen pöytäkirjoissa tarkoitetaan:

- a) 'maataloussopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta maataloudesta;
- b) 'polkumyynnin vastaisella sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen VI artiklan soveltamisesta;
- c) 'tullilla' mitä tahansa tullia tai maksua, joka kannetaan tavaran tuonnista tai sen yhteydessä, lukuun ottamatta mitään seuraavista:
 - i) tämän sopimuksen 9.4 artiklan mukaista sisäistä veroa vastaava maksu;
 - ii) GATT 1994 - sopimuksen, polkumyynntisopimuksen, maataloussopimuksen, tukisopimuksen tai suojalausekesopimuksen mukaisesti sovelletut polkumyynntitullit, erityiset suojatoimet, tasoitustullit tai muut suojatullit; ja
 - iii) tuonnista tai sen yhteydessä kannetut maksut, jotka on määrältään rajattu tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin;

- d) 'CPC:llä' yhteistä tavaraluokitusta (Statistical Papers Series M No. 77, taloudellisten ja sosiaalisten asiain osasto, Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio, New York, 1991);
- e) 'päivillä' kalenteripäiviä, viikonloput ja vapaapäivät mukaan luettuina;
- f) 'voimassa olevalla tai nykyisellä' tämän sopimuksen voimaantullessa voimassa olevaa;
- g) 'GATS-sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1B olevaa palvelukaupan yleissopimusta;
- h) 'GATT 1994 -sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa tullitariffeja ja kauppaa koskevaa yleissopimusta 1994;
- i) 'osapuolen tavaralla' GATT 1994 -sopimuksessa tarkoitettua kotimarkkinatavaraa, mukaan lukien kyseisen osapuolen alkuperätavarat;
- j) 'harmonoidulla järjestelmällä' Maailman tullijärjestön laatimaa harmonoitua tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmää, mukaan lukien sen yleiset tulkintasäännöt sekä jakso-, ryhmä- ja alanimikehuomautukset;
- k) 'nimikkeellä' harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen neljää ensimmäistä numeroa;

- l) 'oikeushenkilöllä' sovellettavan lainsäädännön mukaan mitä tahansa joko voiton tavoittelemiseksi tai muuta tarkoitusta varten asianmukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä, yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevaa oikeussubjektia, kuten yrityksiä, säätiöitä, henkilöyhtiöitä, yhteisyrityksiä, yksityisiä elinkeinonharjoittajia tai yhdistyksiä;
- m) 'toimenpiteellä' mitä tahansa toimenpidettä säädöksen, määräyksen, säännön, menettelyn, päätöksen, hallinnollisen toimen, vaatimuksen tai käytännön muodossa tai missä tahansa muussa muodossa;
- n) 'osapuolen toimenpiteellä' toimenpidettä, jonka toteuttavat tai jota pitävät voimassa¹
- i) valtionhallinto ja viranomaiset kaikilla tasoilla;
 - ii) julkishallinnon ulkopuoliset elimet käyttäessään millä tahansa tasolla hallintoelinten tai viranomaisten niille siirtämiä valtuuksia²; tai

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että 'toimenpiteellä' tarkoitetaan myös sellaisten toimenpiteiden toteuttamatta jättämistä, jotka ovat tarpeen tämän sopimuksen mukaisten osapuolen velvollisuuksien täyttämiseksi.

² Selkeyden vuoksi todetaan, että, tämän sopimuksen mukaisia osapuolen velvollisuuksia sovelletaan valtion omistamaan yritykseen tai toiseen henkilöön, kun se käyttää mitä tahansa kyseisen osapuolen sille siirtämiä sääntelyyn, hallintoon tai muuhun julkiseen valtaan liittyviä valtuuksia, kuten valtuudet pakkolunastaa, myöntää toimilupia, hyväksyä liiketoimia tai määrätä kiintiöitä, palkkioita tai muita maksuja.

- iii) yhteisöt, jotka tosiasiallisesti toimivat kyseisen toimenpiteen osalta osapuolen ohjeiden mukaisesti tai sen ohjauksessa tai määräysvallassa¹;
- o) 'luonnollisella henkilöllä'
- i) EU-osapuolen osalta jäsenvaltion kansalaista sen lainsäädännön mukaisesti²; ja
- ii) Chilen osalta Chilen kansalaista sen lainsäädännön mukaisesti;
- p) 'alkuperätavaralla' tavaraa, joka on 10 luvussa vahvistettujen alkuperäsääntöjen vaatimusten mukainen;
- q) 'henkilöllä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että jos osapuoli väittää, että yhteisö toimii iii alakohdassa tarkoitettulla tavalla, kyseisellä osapuolella on todistustaakka ja sen on ainakin esitettävä vankat aihetodisteet.

² 17–27 lukua tulkittaessa 'luonnollisen henkilön' määritelmään sisältyvät myös Latvian tasavallassa pysyvästi asuvat luonnolliset henkilöt, jotka eivät ole Latvian tasavallan tai minkään muun valtion kansalaisia mutta joilla on Latvian tasavallan lainsäädännön nojalla oikeus saada kansalaisuudettoman henkilön passi (muukalaispassi).

- r) 'henkilötiedoilla' kaikenlaisia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja;
- s) 'suojalausekesopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa suojalausekkeita koskevaa sopimusta;
- t) 'terveys- ja kasvinsuojelutoimella' terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A olevassa 1 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä;
- u) 'tukisopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa tukia ja tasoitustulleja koskevaa sopimusta;
- v) 'terveys- ja kasvinsuojelusopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta terveys- ja kasvinsuojelutoimista;
- w) 'kaupan teknisiä esteitä koskevalla sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1 olevaa sopimusta kaupan teknisistä esteistä;
- x) 'TRIPS-sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1C olevaa teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehtyä sopimusta; ja
- y) 'WTO-sopimuksella' Maailman kauppajärjestön perustamisesta 15 päivänä huhtikuuta 1994 Marrakeshissa tehtyä Marrakeshin sopimusta.

8.4 ARTIKLA

Suhde WTO-sopimukseen ja muihin voimassa oleviin sopimuksiin, jotka kuuluvat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan

1. Osapuolet vahvistavat WTO-sopimuksen ja muiden sellaisten voimassa olevien sopimusten, jotka kuuluvat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan ja joiden osapuolia ne ovat, mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa toisiinsa nähden.
2. Tämän sopimuksen ei saa tulkita edellyttävän kummankaan osapuolen toimivan tavalla, joka olisi yhteensopimaton sen WTO-sopimuksen mukaisten velvollisuuksien kanssa.
3. Jos tämän sopimuksen ja jonkin muun voimassa olevan sopimuksen kuin WTO-sopimuksen välillä, jonka osapuoli kumpikin osapuoli on ja joka kuuluu tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan, on ristiriita, osapuolten on välittömästi neuvoteltava keskenään, jotta voidaan löytää kumpaakin osapuolta tyydyttävä ratkaisu.

B JAKSO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

8.5 ARTIKLA

Kauppaneuvoston kokoonpanossa toimivan yhteisneuvoston erityistehtävät

1. Kun 40.1 artiklan nojalla perustettu yhteisneuvosto käsittelee tämän sopimuksen tähän osaan¹ liittyviä kysymyksiä, se voi
 - a) tehdä päätöksiä, joilla muutetaan
 - i) lisäyksissä 9-1 ja 9-2 olevia tulliluetteloita tullien poiston nopeuttamiseksi;
 - ii) 10 lukua ja liitteitä 10-A–10-E;
 - iii) liitteitä 13-F ja 13-G sekä lisäystä 13-E-1;
 - iv) liitteitä 16-A, 16-D, 16-E ja liitteessä 16-B olevaa 1 kohtaa;

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että Chile panee kaikki kauppaneuvoston kokoonpanossa toimivan yhteisneuvoston päätökset täytäntöön *acuerdos de ejecución* -välineillä (täytäntöönpanosopimuksilla) Chilen lainsäädännön mukaisesti.

- v) liitettä 21-B;
- vi) liitettä 29;
- vii) 31.2 artiklan 1 kohdassa olevaa 'tuen' määritelmää, siltä osin kuin se liittyy palveluja tarjoaviin yrityksiin, jotta voidaan ottaa huomioon WTO:ssa tai siihen liittyvillä monenvälisillä foorumeilla asiasta käytävien tulevien neuvottelujen tulokset;
- viii) liitettä 32-A siltä osin kuin on kyse viittauksista osapuolissa sovellettavaan lainsäädäntöön;
- ix) liitettä 32-B vastustamismenettelyyn sisällytettävien perusteiden osalta;
- x) liitettä 32-C maantieteellisten merkintöjen osalta;
- xi) liitteitä 38-A ja 38-B; ja
- xii) kaikkia muita määräyksiä, liitteitä, lisäyksiä tai pöytäkirjoja, joiden muuttamisesta määrätään tämän sopimuksen tässä osassa;
- b) tehdä sopimuksen tämän osan määräysten tulkintaa koskevia päätöksiä, jotka sitovat osapuolia ja kaikkia sopimuksen tämän osan nojalla perustettuja elimiä sekä 33 ja 38 luvussa tarkoitettuja paneeleja;

- c) perustaa uusia alakomiteoita ja muita elimiä, jotka vastaavat sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvista asioista, 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla; ja
- d) jos se katsoo sen aiheelliseksi, vahvistaa 8.8 artiklan ja tämän kohdan c alakohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden ja muiden elinten työjärjestyksen.
2. Sopimuksen tämän osan koordinaattorit vahvistavat kauppaneuvoston kokoonpanossa toimivan yhteisneuvoston kokouksen esityslistan 8.7 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

8.6 ARTIKLA

Kauppakomitean kokoonpanossa toimivan sekakomitean erityistehtävät

1. Kun 40.2 artiklan nojalla perustettu sekakomitea käsittelee tämän sopimuksen tähän osaan¹ liittyviä kysymyksiä, se
- a) avustaa yhteisneuvostoa sen kauppaa ja sijoituksia koskevien tehtävien hoitamisessa;

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että Chile panee kaikki kauppakomitean kokoonpanossa toimivan sekakomitean päätökset täytäntöön *acuerdos de ejecución* -välineillä (täytäntöönpanosopimuksilla) Chilen lainsäädännön mukaisesti.

- b) vastaa sopimuksen tämän osan asianmukaisesta täytäntöönpanosta; tältä osin, ja rajoittamatta 38 luvussa vahvistettuja oikeuksia, osapuoli voi saattaa sopimuksen tämän osan soveltamiseen tai tulkintaan liittyvän minkä tahansa kysymyksen sekakomitean käsiteltäväksi;
- c) seuraa sopimuksen tämän osan määräysten kehittämistä edelleen ja arvioi sen soveltamisesta saatuja tuloksia;
- d) etsii sopivia keinoja estää ja ratkaista ongelmia, joita muutoin voisi ilmetä sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvilla aloilla;
- e) valvoo kaikkien 8.8 artiklan nojalla perustettujen alakomiteoiden työtä ja sellaisten 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden työtä, jotka toteuttavat tämän sopimuksen III osaan liittyviä tehtäviä; ja
- f) tarkastelee uuden jäsenvaltion Euroopan unioniin liittymisen mahdollisia vaikutuksia sopimuksen tähän osaan.

2. Kauppakomitean kokoonpanossa toimiva sekakomitea voi

- a) perustaa uusia alakomiteoita ja muita elimiä, jotka vastaavat sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvista asioista, 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla;

- b) hyväksyä päätöksiä sopimuksen tämän osan muuttamisesta 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla ja 8.5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen tulkintojen antamisesta yhteisneuvoston kokousten välillä, kun yhteisneuvosto ei voi kokoontua tai niin kuin tässä sopimuksessa muutoin määrätään; ja
- c) vahvistaa 8.8 artiklan ja tämän kohdan a alakohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden ja muiden elinten työjärjestyksen, jos se katsoo sen aiheelliseksi.
3. Sopimuksen tämän osan koordinaattorit vahvistavat kauppakomitean kokoonpanossa toimivan sekakomitean kokouksen esityslistan 8.7 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

8.7 ARTIKLA

Sopimuksen tämän osan koordinaattorit

1. Kumpikin osapuoli nimeää sopimuksen tämän osan koordinaattorin 60 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja ilmoittaa toiselle osapuolelle koordinaattorin yhteystiedot.
2. Koordinaattorit laativat yhdessä esityslistan ja tekevät kaikki muut tarvittavat kokousten valmistelut yhteisneuvoston, sekakomitean sekä 8.8 artiklan nojalla perustettujen alakomiteoiden ja muiden elinten osalta tai sellaisten 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden ja muiden elinten osalta, jotka toteuttavat tämän sopimuksen III osaan liittyviä tehtäviä. Koordinaattorit toteuttavat tarvittaessa seurantatoimia, jotka koskevat kauppaneuvoston kokoonpanossa toimivan yhteisneuvoston ja kauppakomitean kokoonpanossa toimivan sekakomitean sekä 17.39 ja 25.20 artiklassa määrätyissä tapauksissa alakomiteoiden päätöksiä.

8.8 ARTIKLA

Sopimuksen tähän osaan liittyvät alakomiteat ja muut elimet

1. Osapuolet perustavat seuraavat alakomiteat:
 - a) kaupan ja sijoitusten korruption torjuntaa käsittelevä alakomitea;
 - b) tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea;
 - c) rahoituspalvelujen alakomitea;
 - d) teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitea;
 - e) julkisten hankintojen alakomitea;
 - f) terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea;
 - g) palveluita ja sijoituksia käsittelevä alakomitea;
 - h) kestäviä elintarvikejärjestelmiä käsittelevä alakomitea;
 - i) kaupan teknisten esteiden alakomitea;

j) tavarakaupan alakomitea; ja

k) kauppaa ja kestäväää kehitystä käsittelevä alakomitea.

2. Sopimuksen tämän osan koordinaattorit vahvistavat sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvia asioita käsittelevien alakomiteoiden ja muiden elinten kokousten esityslistat 8.7 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

9 LUKU

TAVARAKAUPPA

9.1 ARTIKLA

Tavoite

Osapuolet vapauttavat tavarakaupan asteittain ja vastavuoroisesti tämän sopimuksen tämän osan mukaisesti.

9.2 ARTIKLA

Soveltamisala

Ellei tämän sopimuksen tässä osassa toisin määrätä, tätä lukua sovelletaan osapuolten väliseen tavarakauppaan.

9.3 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteessä 9 tarkoitetaan

- a) 'tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyllä sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta tuontilisensioinnin menettelytavoista;
- b) 'konsulitoimilla' menettelyä, jossa viejäosapuolen tai jonkin kolmannen osapuolen alueella olevalta tuojaosapuolen konsulilta hankitaan konsulilasku tai konsuliviisumi kauppalaskulle, alkuperätodistukselle, tavaraluettelolle, laivaajan vienti-ilmoitukselle tai muille tulliasiakirjoille, joita vaaditaan tuonnin yhteydessä;
- c) 'tullausarvoa koskevalla sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta;

- d) 'vientilisensiointimenettelyllä' hallinnollista menettelyä, joka edellyttää hakemuksen tai muiden kuin tulliselvitystarkoituksiin yleensä vaadittavien asiakirjojen esittämistä asianomaiselle hallintoelimelle tai asianomaisille hallintoelimille ennakkoedellytyksenä viennille viejäosapuolen alueelta;
- e) 'tuontilisensiointimenettelyllä' hallinnollista menettelyä, joka edellyttää hakemuksen tai muiden kuin tulliselvitystarkoituksiin yleensä vaadittavien asiakirjojen esittämistä asianomaiselle hallintoelimelle tai asianomaisille hallintoelimille ennakkoedellytyksenä tuonnille tuojaosapuolen alueelle;
- f) 'uudelleenvalmistetulla tavaralla' harmonoidun järjestelmän 84–90 ryhmään tai nimikkeeseen 94.02 luokiteltua tavaraa, lukuun ottamatta HS-nimikkeisiin 84.18, 85.09, 85.10, 85.16 ja 87.03 tai alanimikkeisiin 8414.51, 8450.11, 8450.12, 8508.1 ja 8517.11 luokiteltua tavaraa,
- i) joka koostuu kokonaan tai osittain käytetyistä tuotteista otetuista osista;
 - ii) joka vastaa suoritus- ja toimintakyvyltään uutta tuotetta; ja
 - iii) jolla on samanlainen takuu kuin uudella tuotteella;

- g) 'korjaamisella' kaikkea käsittelytoimintaa, joka tehdään tavaralle sen toiminnallisten puutteiden tai sille aiheutuneiden aineellisten vahinkojen korjaamiseksi ja joka merkitsee tavaran saattamista alkuperäiseen toimintaansa tai sen varmistamista, että tavara on sen käyttöä koskevien teknisten vaatimusten mukainen, ja jota ilman tavaraa ei voitaisi enää käyttää tavanomaisella tavalla siihen tarkoitukseen, johon se oli tarkoitettu; tavaran korjaamiseen sisältyy kunnostus ja ylläpito mutta ei toiminta tai prosessit, joilla
- i) tuhotaan tavaran olennaiset ominaispiirteet tai luodaan uusi tai kaupallisesti erilainen tavara;
 - ii) muunnetaan puolivalmis tavara valmiiksi tavaraksi; tai
 - iii) parannetaan tai kohennetaan tavaran teknistä suorituskykyä;
- h) 'vaiheluokalla' tullien poistamiselle asetettua ajanjaksoa, joka vaihtelee nollasta seitsemään vuoteen ja jonka jälkeen tavara on tulliton, jollei liitteessä 9 olevissa luetteloissa toisin määrätä.

9.4 ARTIKLA

Kansallinen kohtelu sisäisen verotuksen ja sääntelyn alalla

Osapuoli myöntää kansallisen kohtelun toisen osapuolen tavaroille GATT 1994 -sopimuksen III artiklan ja sen huomautusten ja lisämääräysten mukaisesti. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen III artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin.

9.5 ARTIKLA

Tullien alentaminen tai poistaminen

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, kumpikin osapuoli alentaa toisen osapuolen alkuperätavaroihin sovellettavia tulleja tai poistaa ne liitteessä 9 olevan luettelonsa mukaisesti.
2. Sovellettaessa 1 kohtaa tullin perustaso on liitteessä 9 olevissa luetteloissa kullekin tavaralle määritetty perustaso.

3. Jos osapuoli alentaa soveltamaansa suosituimmuustullia, alennettuihin tulleihin sovelletaan kyseisen osapuolen liitteessä 9 olevaa luetteloa. Jos osapuoli alentaa soveltamansa suosituimmuustullin tasolle, joka on tietyn tullinimikkeen perustullia alhaisempi, kyseinen osapuoli laskee sovellettavan etuustullin, jolla saadaan aikaan tullinalennus sovellettavaan alennettuun suosituimmuustulliin ja säilytetään kyseisen tullinimikkeen suhteellinen etuusmarginaali, niin kauan kuin sovellettava suosituimmuustulli on perustullia alhaisempi. Tietyn tullinimikkeen suhteellinen etuusmarginaali kussakin vaiheessa vastaa kyseisen osapuolen liitteessä 9 olevassa taulukossa vahvistetun perustullin ja kyseiseen tullinimikkeeseen mainitun luettelon mukaisesti sovellettavan tullin erotusta jaettuna kyseisellä perustullilla ja prosentteina ilmaistuna.

4. Osapuolen pyynnöstä osapuolet neuvottelevat keskenään tarkastellakseen liitteessä 9 olevissa luetteloissa esitettyjen tullien alentamisen tai poistamisen nopeuttamista. Nämä neuvottelut huomioon ottaen yhteisneuvosto voi tehdä päätöksen liitteen 9 muuttamisesta tullien alentamisen tai poistamisen nopeuttamiseksi.

9.6 ARTIKLA

Vallitsevan tilan säilyttäminen

1. Ellei tämän sopimuksen tässä osassa toisin määrätä, osapuoli ei voi nostaa liitteessä 9 vahvistettuja tullin perustasoja tai ottaa käyttöön uusia tulleja toisen osapuolen alkuperätavaroiden osalta.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että osapuoli voi korottaa tullin liitteessä 9 kyseistä vaihetta varten vahvistetulle tasolle yksipuolisen alennuksen jälkeen.

9.7 ARTIKLA

Vientitullit, -verot ja muut maksut

1. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa mitään tulleja, veroja tai muita maksuja, joita kannetaan tavaroiden viennistä toisen osapuolen alueelle tai tällaisen viennin yhteydessä, tai mitään sisäisiä veroja tai muita maksuja, joita sovelletaan toisen osapuolen alueelle vietäviin tavaroihin ja jotka ovat suurempia kuin osapuolen sisäisen kulutukseen tarkoitetuista samankaltaisista tavaroista kannettavat verot tai muut maksut.

2. Tämän artiklan määräykset eivät estä osapuolta määräämästä tavarann viennille 9.8 artiklan nojalla sallittua maksua tai palkkiota.

9.8 ARTIKLA

Maksut ja muodollisuudet

1. Osapuolen toisen osapuolen tavarann tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä kantamien maksujen määrä on rajoitettava tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin, eivätkä ne saa merkitä osapuolen omien tavaroiden välillistä suojelua taikka tuonnin tai viennin verotusta.

2. Osapuoli ei saa kantaa arvon perusteella laskettuja maksuja tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä.
3. Kumpikin osapuoli voi määrätä maksuja tai periä kustannuksia ainoastaan, jos tarjotaan tiettyjä palveluja, mukaan lukien seuraavat:
- a) tullin henkilökunnan palvelut, jotka on pyynnöstä suoritettu virallisen virka-ajan ulkopuolella tai muualla kuin tullin tiloissa;
 - b) suoritettut tavaroiden analyysit tai asiantuntija-arviot sekä postimaksut tavaroiden palauttamisesta hakijalle, erityisesti sitovaa tietoa koskevien päätösten tai tullilainsäädännön soveltamista koskevien tietojen toimittamisen osalta;
 - c) annettujen tietojen varmistamiseksi tehtävä tavaroiden tarkastus tai näytteenotto tai tavaroiden hävittäminen, kun siihen liittyy muita kuin tullin henkilökunnan käyttämisestä johtuvia kustannuksia; tai
 - d) poikkeukselliset tarkastustoimenpiteet, jos sellaisia tarvitaan tavaroiden luonteen tai mahdollisen riskin vuoksi.
4. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä kaikki tuonnin tai viennin yhteydessä kannettavat maksut siten, että viranomaiset, talouden toimijat ja muut asianosaiset osapuolet voivat tutustua niihin.

5. Osapuoli ei saa edellyttää konsulitoimia, mukaan lukien niihin liittyvät maksut, toisen osapuolen tavaroiden tuonnin yhteydessä.

9.9 ARTIKLA

Korjatut tavarat

1. Tavarankuperästä riippumatta osapuoli ei saa kantaa tullia sellaisesta tavarasta, joka palautuu osapuolen tullialueelle, kun kyseinen tavara on ensin tilapäisesti viety sen tullialueelta toisen osapuolen tullialueelle korjausta varten.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta tavarahan, joka on tuotu tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan ja joka tämän jälkeen viedään korjausta varten eikä tuoda uudelleen tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan.
3. Tavarankuperästä riippumatta osapuoli ei saa kantaa tullia tavarasta, joka on tuotu tilapäisesti toisen osapuolen tullialueelta korjausta varten¹.

¹ Euroopan unionissa tämän kohdan soveltamiseksi käytetään asetuksessa (EU) N:o 952/2013 säädettyä sisäistä jalostusmenettelyä.

9.10 ARTIKLA

Uudelleenvalmistetut tavarat

1. Ellei tämän sopimuksen tässä osassa toisin määrätä, osapuoli ei saa kohdella toisen osapuolen uudelleenvalmistettuja tavaroita vähemmän suotuisasti kuin vastaavia uusia tavaroita.
2. Selkeyden vuoksi todetaan, että 9.11 artiklaa sovelletaan uudelleenvalmistettujen tavaroiden tuontia ja vientiä koskeviin kieltoihin tai rajoituksiin. Jos osapuoli ottaa käyttöön tai ylläpitää käytettyjen tavaroiden tuontia ja vientiä koskevia kieltoja tai rajoituksia, se ei saa soveltaa kyseisiä toimenpiteitä uudelleenvalmistettuihin tavaroihin.
3. Osapuoli voi edellyttää, että uudelleenvalmistetut tavarat nimetään sellaisiksi sen alueella tapahtuvaa jakelua tai myyntiä varten ja että tällaiset tavarat täyttävät kaikki sovellettavat, vastaavia uusia tavaroita koskevat tekniset vaatimukset.

9.11 ARTIKLA

Tuonti- ja vientirajoitukset

GATT 1994 -sopimuksen XI artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään tämän sopimuksen tähän osaan ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin. Näin ollen osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa kieltoja tai rajoituksia, joita sovelletaan toisen osapuolen jonkin tavaran tuontiin tai toisen osapuolen tullialueelle tarkoitettun jonkin tavaran vientiin tai vientimyyntiin, paitsi jos ne ovat GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan, mukaan lukien sen huomautukset ja lisämääräykset, mukaisia.

9.12 ARTIKLA

Alkuperämerkintä

Jos Chile soveltaa EU-osapuolen tavaroihin pakollisia alkuperämaamerkintävaatimuksia, sekakomitea voi päättää, että merkinnällä ”Made in EU” tai paikallisella kielellä tehdyllä vastaavalla merkinnällä varustetut tavarat täyttävät nämä vaatimukset Chileen suuntautuvassa tuonnissa. Tämä artikla ei vaikuta kummankaan osapuolen oikeuteen määritellä tuotetyypit, joissa alkuperämaan merkintä on pakollinen. Tähän artiklaan ei sovelleta 10 lukua.

9.13 ARTIKLA

Tuontilisensiointimenettelyt

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikkia osapuolten väliseen kauppaan sovellettavia tuontilisensiointimenettelyjä sovelletaan puolueettomasti ja että kyseisiä tuontilisensiointimenettelyjä hallinnoidaan oikeudenmukaisella, tasapuolisella, syrjimättömällä ja läpinäkyvällä tavalla.
2. Osapuoli saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa tuontilisensiointimenettelyjä sen alueelle toisen osapuolen alueelta tapahtuvan tuonnin edellytyksenä ainoastaan, jos muita asianmukaisia menettelyjä jonkin hallinnollisen päämäärän saavuttamiseksi ei ole kohtuudella käytettävissä.
3. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa tuontilisensiointimenettelyä sen alueelle toisen osapuolen alueelta tapahtuvan tuonnin edellytyksenä, ellei se ole tarpeen tämän sopimuksen tämän osan kanssa yhdenmukaisen toimenpiteen täytäntöönpanoa varten. Tällaisen harkinnanvaraisen tuontilisensiointimenettelyn käyttöön ottava osapuoli ilmoittaa selkeästi toiselle osapuolelle toimenpiteen, joka kyseisellä menettelyllä pannaan täytäntöön.
4. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön ja hallinnoi tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 1, 2 ja 3 artiklan mukaisia tuontilisensiointimenettelyjä. Tätä varten mainitun sopimuksen 1, 2 ja 3 artikla sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvien osien.

5. Osapuolen, joka ottaa käyttöön uusia tuontilisensiointimenettelyjä tai tekee muutoksia voimassa oleviin tuontilisensiointimenettelyihin, on ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle 60 päivän kuluessa uuden tuontilisensiointimenettelyn tai voimassa olevan tuontilisensiointimenettelyn muutoksen julkistamisesta. Ilmoituksen on sisällettävä edellä tämän artiklan 3 kohdassa ja tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyt tiedot. Osapuolen katsotaan noudattavan tätä määräystä, jos se ilmoittaa uudesta tuontilisensiointimenettelystä tai voimassa olevan tuontilisensiointimenettelyn muutoksesta tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 4 artiklan mukaisesti perustetulle tuontilisensiointikomitealle, mukaan lukien kyseisen sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyt tiedot.

6. Osapuolen pyynnöstä toinen osapuoli toimittaa viipymättä kaikki asiaankuuluvat tiedot, mukaan lukien tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyt tiedot, kaikista tuontilisensiointimenettelyistä, jotka se aikoo ottaa käyttöön tai on ottanut käyttöön tai pitää voimassa, sekä kaikista voimassa oleviin tuontilisensiointimenettelyihin tehtävistä muutoksista.

9.14 ARTIKLA

Vientilisensiointimenettelyt

1. Kumpikin osapuoli julkistaa kaikki uudet vientilisensiointimenettelyt tai olemassa olevan vientilisensiointimenettelyn muutokset siten, että viranomaiset, talouden toimijat ja muut asianosaiset osapuolet voivat tutustua niihin. Tällainen julkistaminen on mahdollisuuksien mukaan tehtävä 30 päivää ennen menettelyn tai muutoksen voimaantuloa ja joka tapauksessa viimeistään päivänä, jona tällainen menettely tai sen muutos tulee voimaan.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että vientilisensiointimenettelyjen julkistaminen sisältää seuraavat tiedot:

- a) vientilisensiointimenettelyjen tai sen kyseisiin menettelyihin tekemien muutosten tekstit;
- b) kunkin vientilisensiointimenettelyn kohteena olevat tavarat;
- c) kuvaus kuhunkin vientilisensiointimenettelyyn liittyvästä vientilisenssin hakuprosessista ja mahdollisista kriteereistä, jotka hakijan on täytettävä voidakseen hakea vientilisenssiä, kuten vaatimus toimiluvasta, sijoituksen tekeminen tai ylläpitäminen tai tietty sijoittautumismuoto toiminnan harjoittamista varten osapuolen alueella;
- d) yksi tai useampi yhteyspiste, josta henkilöt, joiden etua asia koskee, voivat saada lisätietoja edellytyksistä vientilisenssin saamiseksi;
- e) hallintoelin tai -elimet, joille hakemus tai muu asiaan liittyvä asiakirja-aineisto on toimitettava;
- f) kuvaus mahdollisesta toimenpiteestä tai mahdollisista toimenpiteistä, jotka vientilisensiointimenettelyllä pannaan täytäntöön;
- g) kunkin vientilisensiointimenettelyn voimassaoloaika, ellei menettely jää voimaan, kunnes se lakkautetaan tai sitä tarkistetaan uudella julkaisulla;

- h) jos osapuoli aikoo käyttää vientilisensiointimenettelyä jonkin vientikiintiön hallinnoimiseen, kiintiön kokonaismäärä ja, soveltuviissa tapauksissa, arvo sekä kiintiön alkamis- ja päättymispäivät; ja
- i) mahdolliset vapautukset tai poikkeukset vientilisenssin hankkimisvaatimuksesta, tiedot tällaisten vapautusten tai poikkeusten hakemisesta tai käytöstä ja niiden myöntämiskriteerit.

3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa olemassa olevat vientilisensiointimenettelynsä toiselle osapuolelle 30 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Osapuolen, joka ottaa käyttöön uusia vientilisensiointimenettelyjä tai tekee muutoksia voimassa oleviin vientilisensiointimenettelyihin, on ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle 60 päivän kuluessa tällaisten uusien vientilisensiointimenettelyjen tai voimassa olevien vientilisensiointimenettelyjen muutosten julkistamisesta. Ilmoituksessa on mainittava sen lähteen tai niiden lähteiden viitetiedot, joissa 2 kohdan nojalla vaadittavat tiedot on julkaistu, ja siihen on soveltuviissa tapauksissa sisällyttävä asiaankuuluvien valtionhallinnon internetsivustojen osoite.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että mikään tässä artiklassa ei edellytä osapuolelta vientilisenssin myöntämistä tai estä osapuolta toteuttamasta YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien tai monenvälisten asesulkujärjestelmien ja vientivalvontajärjestelyjen mukaisia velvollisuuksiaan tai sitoumuksiaan.

9.15 ARTIKLA

Tullausarvon määrittäminen

Kumpikin osapuoli määrittää sen alueelle tuotavien toisen osapuolen tavaroiden arvon GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan ja tullausarvoa koskevan sopimuksen mukaisesti. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen VII artikla, sen huomautukset ja lisämääräykset mukaan lukien, ja tullausarvoa koskevan sopimuksen 1–17 artikla, sen tulkintaan liittyvät huomautukset mukaan lukien, sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin.

9.16 ARTIKLA

Etuuksien käyttö

1. Tämän sopimuksen tämän osan toiminnan seurantaan varten ja etuuksien käytön laskemiseksi osapuolet vaihtavat vuosittain tuontitilastotietoja ajanjaksolta, joka alkaa vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta ja päättyy kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun tullien poistaminen on kaikkien tavaroiden osalta saatettu päätökseen liitteessä 9 olevien luetteloiden mukaisesti. Ellei sekakomitea toisin päättä, tätä ajanjaksoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä viidellä vuodella, minkä jälkeen sekakomitea voi päättää sen jatkamisesta edelleen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tuontitilastotietojen vaihto kattaa viimeisimmän saatavilla olevan vuoden tullinimiketason tiedot toisen osapuolen tavaroiden sellaisesta tuonnista, mukaan lukien arvo ja soveltuvissa tapauksissa määrä, johon on sovellettu tämän sopimuksen tämän osan mukaista tullietuuskohtelua, sekä tavaroiden sellaisesta tuonnista, johon ei ole sovellettu etuuskohtelua.

9.17 ARTIKLA

Tullietuuskohtelun hallinnointia koskevat erityistoimenpiteet

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä ehkäistäkseen, havaitakseen ja torjuakseen tämän luvun nojalla myönnettyyn etuuskohteluun liittyvän tullilainsäädännön rikkomisia 10 luvussa ja keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyssä tämän sopimuksen pöytäkirjassa vahvistettujen velvollisuuksiensa mukaisesti.
2. Osapuoli voi 3 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen keskeyttää väliaikaisesti tiettyjen tavaroiden asiaankuuluvan etuuskohtelun, jos kyseinen osapuoli on puolueettomien, pakottavien ja todennettavissa olevien tietojen perusteella todennut, että toinen osapuoli on syyllistynyt laajamittaisiin ja järjestelmällisiin tullilainsäädännön rikkomisiin saadakseen tämän luvun mukaisesti myönnetyn etuuskohtelun, sekä tehnyt seuraavat havainnot:
 - a) toisen osapuolen toiminnan järjestelmällinen puuttuminen tai riittämättömyys tavaroiden alkuperäaseman todentamisessa ja keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttämässä, kun kyseessä on alkuperäsääntöjen rikkomisen havaitseminen tai ehkäiseminen;

- b) toisen osapuolen järjestelmällinen kieltäytyminen alkuperäselvityksen jälkitarkastusten suorittamisesta toisen osapuolen pyynnöstä tai niiden tulosten ilmoittamisesta ajoissa tai tarpeeton viivyttely tällaisen tarkastuksen tai tiedoksiannon suorittamisessa; tai
- c) toisen osapuolen järjestelmällinen kieltäytyminen yhteistyöstä tai avunannosta keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimukseen pöytäkirjan mukaisten velvollisuuksiensa täyttämiseksi tai tällaisen yhteistyön ja avunannon laiminlyönti etuuskohtelun osalta.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun havainnon tehnyt osapuoli ilmoittaa havainnosta viipymättä sekakomitealle ja aloittaa toisen osapuolen kanssa neuvottelut sekakomiteassa kumpaakin osapuolta tyydyttävään ratkaisuun pääsemiseksi.

Jos osapuolet eivät ole kolmen kuukauden kuluessa ilmoituspäivästä päässeet molemmille osapuolille hyväksyttävään ratkaisuun, havainnon tehnyt osapuoli voi päättää keskeyttää asiaankuuluvan etuuskohtelun väliaikaisesti kyseisen tavaran osalta. Väliaikaisesta keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä sekakomitealle.

Väliaikaisia keskeytyksiä sovelletaan ainoastaan sen ajan, joka on tarpeen asianomaisen osapuolen taloudellisten etujen suojaamiseksi, ja enintään kuusi kuukautta. Jos ensimmäiseen keskeyttämiseen johtaneet olosuhteet jatkuvat kuuden kuukauden määräajan päättyessä, asianomainen osapuoli voi päättää jatkaa keskeyttämistä. Kaikista tällaisista keskeytyksistä on neuvoteltava sekakomiteassa määräajoin.

4. Kumpikin osapuoli julkaisee sisäisten menettelyidensä mukaisesti tuojille ilmoituksen kaikista tiedoksiannoista ja päätöksistä, jotka koskevat 3 kohdassa tarkoitettuja väliaikaisia keskeytyksiä.

9.18 ARTIKLA

Tavarakaupan alakomitea

Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu tavarakaupan alakomitea

- a) valvoo tämän luvun ja liitteen 9 täytäntöönpanoa ja hallinnointia;
- b) edistää osapuolten välistä tavarakauppaa muun muassa neuvottelemalla markkinoillepääsyä koskevan tullikohtelun parantamisesta 9.5 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja tarvittaessa muista kysymyksistä;
- c) tarjoaa foorumin, jolla voidaan keskustella kaikista tähän lukuun liittyvistä kysymyksistä ja ratkaista ne;
- d) puuttuu viipymättä osapuolten välisen tavarakaupan esteisiin, erityisesti muiden kuin tariffitoimenpiteiden soveltamiseen liittyviin esteisiin, ja tarvittaessa saattaa tällaiset asiat sekakomitean käsiteltäviksi;
- e) suosittelee osapuolille muutoksia tai lisäyksiä tähän lukuun;

- f) koordinoi tullietuuksien käyttöä koskevien tietojen tai minkä tahansa muun sellaisen tavarakauppaa koskevan tiedon vaihtoa osapuolten välillä, josta se voi päättää;
- g) tarkastelee harmonoituun järjestelmään mahdollisesti tehtäviä muutoksia sen varmistamiseksi, että kummallekin osapuolelle tämän sopimuksen tämän osan nojalla kuuluvia velvollisuuksia ei muuteta, ja neuvottelee asiaan mahdollisesti liittyvien ristiriitojen ratkaisemiseksi;
- h) suorittaa 15.17 artiklassa määrätyt tehtävät.

10 LUKU

ALKUPERÄSÄÄNNÖT JA ALKUPERÄMENETTELYT

A JAKSO

ALKUPERÄSÄÄNNÖT

10.1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 10-A–10-E tarkoitetaan

- a) 'luokittelulla' tuotteen tai aineksen luokittelua harmonoidun järjestelmän tiettyyn ryhmään, nimikkeeseen tai alanimikkeeseen;
- b) 'lähetyksellä' tuotteita, jotka lähetetään samanaikaisesti yhdeltä viejältä yhdelle vastaanottajalle tai kuljetetaan yhdellä kuljetusasiakirjalla taikka, jos tällaista asiakirjaa ei ole, yhdellä kauppalaskulla viejältä vastaanottajalle;
- c) 'tulliviranomaisella'
 - i) Chilen osalta Chilen kansallista tullilaitosta; ja

- ii) EU-osapuolen osalta tulliasioista vastaavia Euroopan komission yksiköitä sekä Euroopan unionin jäsenvaltioiden tullihallintoa ja kaikkia muita Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisia, jotka ovat vastuussa tullilainsäädännön soveltamisesta ja sen täytäntöönpanon valvonnasta;
- d) 'viejällä' osapuolen alueella olevaa henkilöä, joka kyseisen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti vie tai tuottaa alkuperätuotteen ja laatii alkuperävakuutuksen;
- e) 'samanlaisilla tuotteilla' tuotteita, jotka vastaavat kaikilta osin tuotteen kuvauksessa kuvattuja tuotteita; kaupallisessa asiakirjassa annetun tuotekuvauksen, jota käytetään alkuperävakuutuksen laatimiseen useita lähetyksiä varten, on oltava riittävän täsmällinen, jotta voidaan tunnistaa selvästi kyseinen tuote ja lisäksi myös samanlaiset tuotteet, jotka tuodaan myöhemmin kyseisen vakuutuksen perusteella;
- f) 'tuojalla' henkilöä, joka tuo alkuperätuotteen ja vaatii sille tullietuuskohtelua;
- g) 'aineksella' kaikkia aineita, joita käytetään tuotteen tuotannossa, mukaan lukien aineosat, raaka-aineet, komponentit tai osat;
- h) 'tuotteella' tuotannon tulosta, vaikka se olisi tarkoitettu käytettäväksi myöhemmin aineksena toisen tuotteen tuotannossa; ja
- i) 'tuotannolla' kaikenlaista valmistusta tai käsittelyä, myös kokoamista.

10.2 ARTIKLA

Yleiset vaatimukset

1. Jotta osapuoli voi soveltaa tullietuuskohtelua toisen osapuolen alkuperätavaraan tämän sopimuksen tämän osan mukaisesti, seuraavia tuotteita on pidettävä toisen osapuolen alkuperätuotteina, edellyttäen että tuote täyttää kaikki muut tässä luvussa vahvistetut sovellettavat vaatimukset:

- a) kyseisessä osapuolella 10.4 artiklan mukaisesti kokonaan tuotetut tuotteet;
- b) kokonaan kyseisen osapuolen alkuperäaineksista tuotetut tuotteet; ja
- c) kyseisessä osapuolella tuotetut tuotteet, joihin on käytetty ei-alkuperäaineita, sillä edellytyksellä, että ne täyttävät liitteessä 10-B vahvistetut vaatimukset.

2. Jos tuote on saanut alkuperäaseman 1 kohdan mukaisesti, kyseisen tuotteen tuotannossa käytettyjä ei-alkuperäaineita ei pidetä ei-alkuperätuotteina, kun kyseistä tuotetta käytetään aineksena toiseen tuotteeseen.

3. Alkuperäaseman saamista koskevien edellytysten on täyttyvä keskeytyksettä osapuolen alueella.

10.3 ARTIKLA

Alkuperäkumulaatio

1. Osapuolen alkuperätuotetta pidetään toisen osapuolen alkuperätuotteena, jos sitä käytetään aineksena toisen tuotteen tuotannossa kyseisessä toisessa osapuolella sillä edellytyksellä, että sitä on valmistettu tai käsitelty yhtä tai useampaa 10.6 artiklassa tarkoitettua toimea enemmän.
2. Harmonoidun järjestelmän 3 ryhmään luokiteltuja aineksia, jotka ovat 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen maiden alkuperä tuotteita ja joita käytetään harmonoidun järjestelmän alanimikkeeseen 1604.14 luokiteltujen tonnikalasäilykkeiden tuotantoon, voidaan pitää osapuolen alkuperä tuotteina sillä edellytyksellä, että 3 kohdan a–e alakohdan edellytykset täyttyvät ja että kyseinen osapuoli lähettää ilmoituksen 10.31 artiklassa tarkoitettua alakomitean tarkasteltavaksi.
3. Sekakomitea voi alakomitean suosituksesta päättää, että tiettyjä tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden¹ alkuperä aineksia voidaan pitää osapuolen alkuperä aineksina, jos niitä käytetään jonkin tuotteen tuotannossa kyseisessä osapuolella sillä edellytyksellä, että
 - a) kummallakin osapuolella on voimassa kauppasopimus, jolla muodostetaan vapaakauppa-alue kyseisen kolmannen maan kanssa GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan mukaisesti;

¹ 'Kolmas maa' määritellään 8.3 artiklan ensimmäisen kohdan aa alakohdassa.

- b) tässä kohdassa tarkoitettujen aineiden alkuperä määritetään niiden alkuperäsääntöjen mukaisesti, joita sovelletaan seuraavien nojalla:
- i) vapaakauppa-alueen muodostava EU-osapuolen ja kyseisen kolmannen maan välinen kauppasopimus, jos kyseistä ainesta käytetään tuotteen tuotannossa Chilessä; ja
 - ii) vapaakauppa-alueen muodostava Chilen ja kyseisen kolmannen maan välinen kauppasopimus, jos kyseistä ainesta käytetään tuotteen tuotannossa EU-osapuolella;
- c) osapuolen ja kyseisen kolmannen maan välillä on voimassa riittävää hallinnollista yhteistyötä koskeva järjestely, jolla varmistetaan tämän luvun täysimääräinen täytäntöönpano, mukaan lukien määräykset aineiden alkuperää koskevien asianmukaisten asiakirjojen käytöstä, ja osapuoli ilmoittaa tästä toiselle osapuolelle;
- d) aineksia valmistetaan tai käsitellään kyseisessä osapuolella yhtä tai useampaa 10.6 artiklassa tarkoitettua toimea enemmän; ja
- e) osapuolet sopivat mahdollisista muista sovellettavista edellytyksistä.
4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen kolmannen maan maat ovat:
- a) Keski-Amerikan maat Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua ja Panama; ja
 - b) Andien maat Kolumbia, Ecuador ja Peru.

10.4 ARTIKLA

Kokonaan tuotetut tuotteet

1. Seuraavia tuotteita pidetään osapuolessa kokonaan tuotettuina:
 - a) siellä kasvatetut tai korjatut kasvit ja kasvituotteet;
 - b) siellä syntyneet ja kasvatetut elävät eläimet;
 - c) siellä kasvatetuista elävistä eläimistä saadut tuotteet;
 - d) sieltä, mutta ei osapuolen aluemerren ulkorajojen ulkopuolelta, metsästä, ansapyyynnillä, kalastamalla, keräämällä tai vangitsemalla saadut tuotteet;
 - e) siellä syntyneistä ja kasvatetuista teurastetuista eläimistä saadut tuotteet;
 - f) sieltä vesiviljelystä saadut tuotteet, jos vesieliöt, mukaan lukien kalat, nilviäiset, äyriäiset ja muut vesiselkärangattomat sekä vesikasvit, ovat syntyneet tai on viljelty siemenkannasta, kuten munista, mädistä ja maidista, kalanpoikasista tai toukista, osallistumalla kasvatus- tai kasvuprosesseihin tuotannon lisäämiseksi tehtävillä toimilla, kuten säännöllisellä kannan täydentämisellä, ruokinnalla tai petoeläimiltä suojelulla;

- g) siellä kaivetut tai sieltä otetut mineraalit tai luonnollisesti esiintyvät aineet, jotka eivät sisälly a–f alakohtaan;
- h) osapuolen aluksen aluemerten ulkopuolelta pyytämät merikalastustuotteet ja muut kyseisen osapuolen aluksen aluemerten ulkopuolelta saamat tuotteet;
- i) kyseisen osapuolen tehdasaluksella ainoastaan h alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet;
- j) tuotteet, jotka osapuoli tai kyseisen osapuolen henkilö on louhinut merenpohjasta tai merenpohjan alaisista kerrostumista aluemerten ulkopuolelta, sillä edellytyksellä, että niillä on oikeus hyödyntää tätä merenpohjaa tai sen alaisia kerrostumia;
- k) siellä tapahtuvasta tuotannosta tai sieltä kerätyistä käytetyistä tuotteista peräisin oleva jäte tai romu sillä edellytyksellä, että kyseiset tuotteet soveltuvat ainoastaan raaka-aineiden talteenottoon; ja
- l) siellä yksinomaan a–k alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet.

2. Edellä olevan 1 kohdan ensimmäisen kohdan h ja i alakohdan käsitteillä 'osapuolen alus' ja 'osapuolen tehdasalus' tarkoitetaan alusta ja tehdasalusta, joka

- a) on rekisteröity jossakin jäsenvaltiossa tai Chillessä;
- b) purjehtii jonkin jäsenvaltion tai Chilen lipun alla; ja

- c) täyttää jonkin seuraavista vaatimuksista:
- i) on yli 50-prosenttisesti jonkin jäsenvaltion tai Chilen luonnollisten henkilöiden omistuksessa; tai
 - ii) on sellaisen oikeushenkilön omistuksessa, jonka
 - A) kotipaikka ja päätoimipaikka on jossakin jäsenvaltiossa tai Chilessä;
 - B) on yli 50-prosenttisesti jommankumman osapuolen henkilöiden omistuksessa.

10.5 ARTIKLA

Toleranssit

1. Jos tuotteen valmistuksessa käytetyt ei-alkuperäaineet eivät täytä liitteessä 10-B vahvistettuja edellytyksiä, kyseisen tuotteen katsotaan olevan osapuolen alkuperätuote sillä edellytyksellä, että
- a) kaikkien tuotteiden¹, lukuun ottamatta harmonoidun järjestelmän 50–63 ryhmään luokiteltuja tuotteita, ei-alkuperäainesten yhteisarvo on enintään 10 prosenttia tuotteen noudettuna-hinnasta;

¹ Harmonoidun järjestelmän 1–24 ryhmä liitteessä 10-A olevan huomautuksen 9 mukaisesti.

- b) harmonoidun järjestelmän ryhmiin 50–63 luokiteltujen tuotteiden osalta sovelletaan liitteessä 10-A olevissa huomautuksissa 6–8 vahvistettuja toleransseja.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, jos tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo tai paino ylittää jonkin ei-alkuperäisainesten arvolle tai painolle liitteessä 10-B vahvistettujen vaatimusten mukaisen enimmäisprosenttiosuuden.
3. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta tuotteisiin, jotka on tuotettu kokonaan osapuolella 10.4 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Jos liitteessä 10-B edellytetään, että tuotteen tuotannossa käytetyt ainekset ovat kokonaan tuotettuja, sovelletaan 1 ja 2 kohtaa.

10.6 ARTIKLA

Riittämätön valmistus tai käsittely

1. Sen estämättä, mitä 10.2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätään, tuotetta ei pidetä osapuolen alkuperätuotteena, jos kyseisessä osapuolella suoritetaan ei-alkuperäaineille ainoastaan yksi tai useampi seuraavista toimista:
- a) säilytystoimet, kuten kuivaaminen, pakastaminen, säilyttäminen suolavedessä tai muut vastaavat toimet, jos niiden ainoana tarkoituksena on tuotteiden kunnon säilymisen varmistaminen kuljetuksen ja varastoinnin aikana;

- b) pakkausten jakaminen ja yhdistäminen;
- c) pesu, puhdistus, pölyn, oksidin, öljyn, maalin tai muun peiteaineen poistaminen;
- d) tekstiilien tai tekstiilitavaroiden silitys tai prässäys;
- e) pelkät maalaus- ja kiillotustoimet;
- f) riisin esikuorinta ja hiominen osittain tai kokonaan; viljan ja riisin kiillotus ja lasitus;
- g) toimet sokerin värjäämiseksi tai maustamiseksi taikka sokeripalojen muodostamiseksi; kiinteässä muodossa olevan kidesokerin hienontaminen osittain tai kokonaan;
- h) hedelmien, pähkinöiden ja vihannesten kuoriminen ja kivien poisto;
- i) teroitus, pelkkä hiominen tai pelkkä leikkaaminen;
- j) seulonta, lajittelu, luokittelu, ryhmittely, yhteensovitus;
- k) pelkkä pullotus, tölkitys, pussitus, koteloihin tai rasioihin pakkaaminen, kartongille tai levyille kiinnittäminen ja kaikki muut yksinkertaiset pakkaustoimenpiteet;
- l) merkkien, nimilappujen, logojen ja muiden niiden kaltaisten tunnusten kiinnittäminen tai painaminen tuotteisiin tai niiden pakkauksiin;

- m) erilaistenkin tuotteiden yksinkertainen sekoittaminen, myös sokerin sekoittaminen muiden aineiden kanssa;
- n) pelkkä osien yhdistäminen kokonaiseksi tuotteeksi tai tuotteiden purkaminen osiin;
- o) pelkkä veden lisääminen taikka tuotteiden laimentaminen, dehydratointi tai denaturointi; tai
- p) eläinten teurastus.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa toimea on pidettävä yksinkertaisena, jos sen suorittamiseksi ei tarvita erityistaitoja eikä nimenomaisesti kyseistä toimea varten tuotettuja tai asennettuja koneita, laitteita tai välineitä.

10.7 ARTIKLA

Kelpuuttamisen yksikkö

1. Tätä lukua sovellettaessa kelpuuttamisen yksikkö on se tuote, jota pidetään perusyksikkönä luokiteltaessa tuote harmonoidun järjestelmän mukaan.

2. Jos lähetys koostuu useista samanlaisista tuotteista, jotka luokitellaan samaan harmonoidun järjestelmän nimikkeeseen, kukin yksittäinen tuote on otettava huomioon tätä lukua sovellettaessa.

10.8 ARTIKLA

Tarvikkeet, varaosat ja työkalut

1. Tarvikkeiden, varaosien ja työkalujen, jotka toimitetaan yhdessä laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa, jotka kuuluvat tavanomaisena varustuksena tähän laitteistoon, koneeseen, laitteeseen tai ajoneuvoon ja jotka sisältyvät sen hintaan tai joita ei laskuteta erikseen, on katsottava muodostavan kyseisen laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa yhden kokonaisuuden.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tarvikkeita, varaosia ja työkaluja ei oteta huomioon tuotteen alkuperää määritettäessä, paitsi laskettaessa ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa, jos tuotteeseen sovelletaan ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa liitteen 10-B mukaisesti.

10.9 ARTIKLA

Sarjat

Harmonoidun järjestelmän yleisen tulkintasäännön 3 mukaiset sarjat katsotaan osapuolen alkuperätuotteiksi, jos kaikki niiden osat ovat alkuperätuotteita. Jos sarja koostuu sekä alkuperätuotteista että ei-alkuperätuotteista, sitä on kokonaisuutena pidettävä osapuolen alkuperätuotteena, jos ei-alkuperätuotteiden arvo on enintään 15 prosenttia sarjan noudettunahinnasta.

10.10 ARTIKLA

Neutraalit tekijät

Määritettäessä, onko jokin tuote osapuolen alkuperätuote, ei ole tarpeen määrittää sen tuotannossa mahdollisesti käytettyjen seuraavien tekijöiden alkuperää:

- a) polttoaine, energia, katalyytit ja liuottimet;
- b) tuotteen testauksessa tai tarkastamisessa käytettävät laitteistot, laitteet ja tarvikkeet;

- c) koneet, työkalut, mestit ja muotit;
- d) laitteistojen ja rakennusten ylläpidossa käytettävät varaosat ja ainekset;
- e) laitteistojen ja rakennusten tuotannossa tai käytössä käytettävät voiteluaineet, rasvat, ainesyhdistelmät ja muut ainekset;
- f) hansikkaat, lasit, jalkineet, vaatteet, turvalaitteet ja -tarvikkeet;
- g) kaikki muut ainekset, joita ei ole sisällytetty tuotteeseen mutta joiden käytön voidaan osoittaa olevan osa tuotteen tuotantoa.

10.11 ARTIKLA

Pakkaukset ja pakkausmateriaalit ja säiliöt

1. Jos pakkausmateriaalit ja astiat, joihin tuote on pakattu vähittäismyyntiä varten, luokitellaan harmonoidun järjestelmän yleisen tulkintasäännön 5 mukaisesti yhdessä tuotteen kanssa, kyseisiä pakkausmateriaaleja ja astioita ei oteta huomioon määritettäessä tuotteen alkuperää, paitsi laskettaessa ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa, jos tuotteelle on määritetty ei-alkuperäainesten enimmäisarvo liitteen 10-B mukaisesti.

2. Pakkausmateriaaleja ja säiliöitä, joita käytetään tuotteen suojaamiseen kuljetuksen aikana, ei oteta huomioon määrittäessä, onko tuote alkuperätuote.

10.12 ARTIKLA

Keskenään korvattavissa olevien aineiden kirjanpidollinen erottelu

1. Keskenään korvattavissa olevat alkuperä- ja ei-alkuperäaineet on erotettava fyysisesti toisistaan varastoinnin aikana, jotta ne säilyttävät, tapauksen mukaan, alkuperä- tai ei-alkuperäasemansa. Keskenään korvattavissa olevia alkuperä- ja ei-alkuperäaineita voidaan käyttää tuotteen tuotannossa ilman, että ne erotellaan fyysisesti toisistaan varastoinnin aikana sillä edellytyksellä, että käytetään kirjanpidollisen erottelun menetelmää.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua kirjanpidollisen erottelun menetelmää sovelletaan osapuolella yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisen varastohallintamenetelmän vaatimuksia noudattaen. Kirjanpidollisen erottelun menetelmällä on varmistettava, että niiden tuotteiden määrä, joita voidaan pitää osapuolen alkuperä tuotteina, ei missään vaiheessa ylitä määrää, joka olisi saatu erottamalla varastot fyysisesti toisistaan varastoinnin aikana.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa 'keskenään korvattavissa olevilla aineilla' tarkoitetaan samanlaisia aineita, jotka ovat samaa kaupallista laatua, joiden tekniset ja fyysiset ominaisuudet ovat samat ja joita ei voida erottaa toisistaan sen jälkeen, kun ne on käytetty valmiin tuotteen valmistukseen.

10.13 ARTIKLA

Palautetut tuotteet

Jos osapuolen alueelta kolmanteen maahan viety kyseisen osapuolen alkuperätuote palautetaan kyseisen osapuolen alueelle, sitä on pidettävä ei-alkuperätuotteena, jollei kyseisen osapuolen tulliviranomaista tyydyttävällä tavalla voida osoittaa, että

- a) palautettu tuote on sama kuin viety tuote; ja
- b) sille ei ole suoritettu kolmannessa maassa tai viennin aikana muita kuin sen kunnon säilyttämiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

10.14 ARTIKLA

Muuttumattomuus

1. Tuojaosapuolen alueella kulutukseen luovutettua alkuperätuotetta ei saa viennin jälkeen ja ennen kulutukseen luovuttamista muuttaa tai muuntaa millään tavoin eikä siihen saa kohdistaa muita toimia kuin toimia sen kunnon säilyttämiseksi tai merkintöjen, etikettien, sinettien tai muun asiakirja-aineiston lisääminen tai kiinnittäminen tuojaosapuolen erityisten sisäisten vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi.

2. Tuotteen varastointi tai esittely voi tapahtua kolmannessa maassa sillä edellytyksellä, että tuote pysyy tullivalvonnassa kyseisessä kolmannessa maassa.

3. Rajoittamatta B jakson määräysten soveltamista lähetys voidaan jakaa kolmannen maan alueella, jos jakamisen toteuttaa viejä tai se tehdään viejän vastuulla ja sillä edellytyksellä, että tällaiset lähetykset pysyvät tullivalvonnassa kyseisessä kolmannessa maassa.

4. Jos on epäselvää, täytyvätkö 1–3 kohdassa määrätyt edellytykset, tuojaosapuolen tulliviranomainen voi pyytää tuojaa esittämään näyttöä vaatimusten noudattamisesta. Tällainen näyttö voidaan antaa millä tahansa tavalla, myös sopimusperusteisilla kuljetusasiakirjoilla, kuten konossementeilla, tai tosiasiallisella tai konkreettisella näytöllä, joka perustuu pakkausten merkitsemiseen tai numerointiin, tai jollakin varsinaiseen tuotteeseen liittyvällä näytöllä.

10.15 ARTIKLA

Näyttelyt

1. Kolmannessa maassa pidettävään näyttelyyn lähetettyihin alkuperä tuotteisiin, jotka myydään näyttelyn jälkeen osapuoleen tuotaviksi, sovelletaan tuonnissa tämän sopimuksen tätä osaa sillä edellytyksellä, että tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla voidaan osoittaa, että

a) viejä on lähettänyt kyseiset tuotteet osapuolesta maahan, jossa näyttely järjestettiin, ja pitänyt niitä näytteillä siellä;

- b) viejä on myynyt tai muuten luovuttanut kyseiset tuotteet osapuolella olevalle henkilölle;
- c) tuotteet on lähetetty näyttelyn aikana tai välittömästi sen jälkeen siinä tilassa, jossa ne lähetettiin näyttelyyn; ja
- d) tuotteita ei ole niiden näyttelyyn lähettämisen jälkeen käytetty muihin tarkoituksiin kuin näyttelyssä esittelyyn.

2. Alkuperävakuutus on laadittava B jakson mukaisesti ja esitettävä tulliviranomaisille tuojaosapuolen tullimenettelyjen mukaisesti. Siinä on ilmoitettava näyttelyn nimi ja osoite.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan kaikkiin kaupan, teollisuuden, maatalouden ja käsiteollisuuden näyttelyihin, messuihin tai niiden kaltaisiin julkisiin esittelytilaisuuksiin, joita ei ole järjestetty yksityisiin tarkoituksiin kaupoissa tai liiketiloissa ulkomaisten tuotteiden myymiseksi ja joiden aikana tuotteet pysyvät tullivalvonnassa.

4. Tuojaosapuolen tulliviranomaiset voivat vaatia näyttöä siitä, että tuotteet ovat pysyneet tullivalvonnassa näyttelymaassa, sekä lisäasiakirjoja näytöksi olosuhteista, joissa niitä on pidetty näytteillä.

B JAKSO

ALKUPERÄMENETTELYT

10.16 ARTIKLA

Tullietuuskohtelun hakeminen

1. Tuojaosapuoli myöntää tullietuuskohtelun tämän luvun mukaiselle toisen osapuolen alkuperätuotteelle tuojan esittämän tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen perusteella. Tuoja on vastuussa tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen oikeellisuudesta ja tässä luvussa vahvistettujen vaatimusten noudattamisesta.
2. Tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen on perustuttava
 - a) viejän 10.17 artiklan mukaisesti laatimaan alkuperävakuutukseen;
 - b) tuojan tietoon 10.19 artiklassa vahvistetuin edellytyksin.
3. Tullietuuskohtelua koskeva hakemus ja sen 2 kohdassa tarkoitettu peruste on sisällytettävä tulli-ilmoitukseen tuojaosapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti.

4. Tuojan, joka esittää tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen 2 kohdan a alakohdan mukaisesti alkuperävakuutuksen perusteella, on säilytettävä alkuperävakuutus ja pyynnöstä esitettävä se tuojaosapuolen tulliviranomaiselle.

10.17 ARTIKLA

Alkuperävakuutus

1. Viejän on annettava tuotteen alkuperävakuutus sellaisten tietojen pohjalta, jotka osoittavat, että kyseessä on alkuperätuote, mukaan lukien, tapauksen mukaan, tiedot tuotteen tuotannossa käytettyjen aineiden alkuperäasemasta.
2. Viejä on vastuussa esitetyn alkuperävakuutuksen ja 1 kohdan nojalla annettujen tietojen oikeellisuudesta. Jos viejällä on syytä uskoa, että alkuperävakuutus sisältää virheellisiä tietoja tai perustuu virheellisiin tietoihin, viejän on välittömästi ilmoitettava tuojalle tuotteen alkuperäasemaan mahdollisesti vaikuttavaista muutoksista. Tuojan on tällöin oikaistava tuonti-ilmoitus ja maksettava kaikki kannettavat tullit.
3. Viejän on laadittava alkuperävakuutus jollakin liitteeseen 3-C sisältyvistä kielitoisinnoista kauppalaskuun tai muuhun kaupalliseen asiakirjaan, jossa alkuperätuote kuvataan riittävän yksityiskohtaisesti, jotta se voidaan tunnistaa harmonoidun järjestelmän nimikkeistössä. Tuojaosapuoli ei vaadi tuojalta alkuperävakuutuksen käännöksen esittämistä.

4. Alkuperävakuutus on voimassa vuoden ajan sen laatimispäivästä alkaen.
5. Alkuperävakuutus voi koskea
- a) yhden tai useamman tuotteen lähetystä osapuoleen; tai
 - b) useita samanlaisen tuotteen lähetyksiä osapuoleen alkuperävakuutuksessa täsmennetyllä ajanjaksolla, joka on kestoltaan enintään 12 kuukautta.
6. Tuojaosapuoli sallii tuojan pyynnöstä ja tuojaosapuolen mahdollisesti asettamien vaatimusten mukaisesti yhden alkuperävakuutuksen käyttämisen harmonoidun järjestelmän XV–XXI jaksoon luokitelluille kokoamattomille tai osiin puretuille tuotteille harmonoidun järjestelmän yleisessä tulkintasäännössä 2 a tarkoitetulla tavalla, jos ne tuodaan osalähetyksinä.

10.18 ARTIKLA

Vähäiset poikkeamat ja vähäiset virheet

Tuojaosapuolen tulliviranomainen ei saa hylätä tullietuuskohtelua koskevaa hakemusta alkuperävakuutuksen ja tullitoimipaikkaan toimitettujen asiakirjojen välisten vähäisten poikkeamien taikka alkuperävakuutuksen vähäisten virheiden vuoksi.

10.19 ARTIKLA

Tuojan tieto

1. Tuojaosapuoli voi säädöksissään ja määräyksissään vahvistaa edellytyksiä sen määrittämiseksi, mitkä tuojat voivat perustaa tullietuuskohtelua koskevan hakemuksensa tuojan tietoon.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tuojan tiedon siitä, että kyseessä on alkuperätuote, on perustettava tietoihin, jotka osoittavat, että tuote tosiasiallisesti täyttää alkuperätuotteen edellytykset ja tässä luvussa alkuperäaseman saamiselle asetetut vaatimukset.

10.20 ARTIKLA

Tietojen säilyttämistä koskevat vaatimukset

1. Tuojan, joka hakee tullietuuskohtelua osapuolen alueelle tuodulle tuotteelle, on
 - a) säilytettävä viejän laatima alkuperävakuutus vähintään kolmen vuoden ajan tuotteen etuushakemuksen päivämäärästä, jos etuuskohtelua koskeva hakemus perustuu alkuperävakuutukseen; ja

- b) säilytettävä tiedot, jotka osoittavat, että tuote täyttää tässä luvussa vahvistetut alkuperäaseman saamista koskevat vaatimukset, vähintään kolmen vuoden ajan etuuskohtelua koskevan hakemuksen päivämäärästä, jos etuuskohtelua koskeva hakemus perustuu tuojan tietoon.
2. Viejän, joka on laatinut alkuperävakuutuksen, on vähintään neljän vuoden ajan alkuperävakuutuksen laadinnasta säilytettävä alkuperävakuutuksen kopiot ja kaikki muut tiedot, joilla osoitetaan, että tuote täyttää tässä luvussa vahvistetut alkuperäaseman saamista koskevat vaatimukset.
3. Tämän artiklan mukaisesti säilytettävät tiedot voidaan tuoja- tai viejäosapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti tarvittaessa säilyttää sähköisessä muodossa.

10.21 ARTIKLA

Vapautukset alkuperävakuutuksia koskevista vaatimuksista

1. Yksityishenkilöiden yksityishenkilöille lähetyksinä lähettämät tuotteet ja matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tuotteet voidaan tuoda alkuperätuotteina ilman, että alkuperäilmoituksen antamista vaaditaan, jos kyseessä ei ole kaupallinen tuonti ja tuotteiden on ilmoitettu täyttävän tässä luvussa määrätyt vaatimukset eikä ole syytä epäillä tällaisen ilmoituksen todenmukaisuutta.

2. Satunnaista tuontia, joka koostuu yksinomaan vastaanottajien tai matkustajien tai heidän perheidensä henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista tuotteista, ei pidetä kaupallisena tuontina, jos näiden tuotteiden luonne tai määrä ei viittaa mihinkään kaupalliseen tarkoitukseen, sillä edellytyksellä, että tuonti ei ole osa tuontitapahtumien sarjaa, jonka voidaan kohtuudella katsoa tapahtuneen erillisinä osina alkuperävakuutusta koskevan vaatimuksen välttämiseksi.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden yhteisarvo saa olla enintään 500 euroa tai sitä vastaava määrä osapuolen valuutassa pakettien osalta ja enintään 1 200 euroa tai sitä vastaava määrä osapuolen valuutassa matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvien tuotteiden osalta.

10.22 ARTIKLA

Tarkastus

1. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tarkastaa tuotteen alkuperäaseman tai sen, että muut tässä luvussa vahvistetut vaatimukset täyttyvät, riskinarviointimenetelmien pohjalta, joihin voi sisältyä sattumanvarainen valinta. Tällaista tarkastusta varten tuojaosapuolen tulliviranomainen voi lähettää tietopyynnön tuojalle, joka on esittänyt etuuskohtelua koskevan hakemuksen 10.16 artiklan mukaisesti.

2. Tuojasapuolen tulliviranomainen, joka lähettää pyynnön 1 kohdan mukaisesti, ei saa pyytää enempää kuin seuraavat tuotteen alkuperää koskevat tiedot:

- a) alkuperävakuutus, jos etuuskohtelua koskeva hakemus perustui alkuperävakuutukseen; ja
- b) alkuperäperusteiden täyttymistä koskevat tiedot, eli
 - i) jos alkuperäperusteena on ”kokonaan tuotettu”, soveltuva luokka (kuten sadonkorjuu, kaivostoiminta, kalastus) sekä tuotantopaikka;
 - ii) jos alkuperäperuste pohjautuu tariffiluokituksen muutokseen, luettelo kaikista ei-alkuperäaineksista, mukaan lukien niiden tariffiluokitus (kaksi-, neli- tai kuusinumeroisena alkuperäperusteen mukaisesti);
 - iii) jos alkuperäperuste pohjautuu arvomenetelmään, lopputuotteen arvo ja kaikkien tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo;
 - iv) jos alkuperäperuste pohjautuu painoon, lopputuotteen paino ja lopputuotteeseen käytettyjen merkityksellisten ei-alkuperäainesten paino; ja
 - v) jos alkuperäperuste pohjautuu erityiseen tuotantoprosessiin, kyseisen tuotantoprosessin tarkka kuvaus.

3. Toimittaessaan vaadittuja tietoja tuoja voi lisätä niihin muita tietoja, jotka se katsoo merkityksellisiksi tarkastuksen kannalta.
4. Jos tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu viejän antamaan alkuperävakuutukseen 10.16 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti, tuojan on esitettävä kyseinen alkuperävakuutus, mutta se voi vastata tuojaosapuolen tulliviranomaisille, että tämän artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei voida antaa.
5. Jos tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu 10.16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tuojan tietoon, tarkastuksen toteuttava tuojaosapuolen tulliviranomainen voi pyydettyään ensin tietoja tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti esittää tuojalle tietoja koskevan lisäpyynnön, jos se katsoo, että lisätiedot ovat tarpeen tuotteen alkuperäaseman tai tämän luvun muiden vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tarvittaessa pyytää tuojalta erityisiä asiakirjoja ja tietoja.
6. Jos tuojaosapuolen tulliviranomainen päättää keskeyttää tullietuuskohtelun myöntämisen kyseisille tuotteille tarkastuksen tuloksia odottaessa, se voi tarjota tuojalle tuotteiden luovuttamista. Tällaisen luovutuksen edellytyksenä tuojaosapuoli voi vaatia takuuta tai muuta asianmukaista varotoimenpidettä. Tullietuuskohtelun keskeyttäminen on lopetettava mahdollisimman pian sen jälkeen, kun tuojaosapuolen tulliviranomainen on varmistanut kyseisten tuotteiden alkuperäaseman tai tämän luvun muiden vaatimusten täyttymisen.

10.23 ARTIKLA

Hallinnollinen yhteistyö

1. Tämän luvun asianmukaisen soveltamisen varmistamiseksi osapuolet tekevät yhteistyötä tulliviranomaistensa välityksellä tarkastaakseen tuotteen alkuperäaseman tai sen, täytyvätkö muut tässä luvussa asetetut vaatimukset.

2. Jos tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu 10.16 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti alkuperävakuutukseen, tarkastuksen toteuttava tuojaosapuolen tulliviranomainen voi pyydettyään ensin tuojalta tietoja 10.22 artiklan 1 kohdan mukaisesti esittää viejäosapuolen tulliviranomaiselle tietopyynnön kahden vuoden kuluessa etuuskohtelua koskevan hakemuksen päivämäärästä, jos tuojaosapuolen tulliviranomainen katsoo, että lisätiedot ovat tarpeen tuotteen alkuperäaseman tai tämän luvun muiden vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tarvittaessa pyytää viejäosapuolen tulliviranomaiselta erityisiä asiakirjoja ja tietoja.

3. Tuojaosapuolen tulliviranomaisen on sisällytettävä 2 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön seuraavat tiedot:
 - a) alkuperävakuutus tai sen jäljennös;

- b) pyynnön esittävän tulliviranomaisen tunnistetiedot;
- c) tarkastettavan viejän nimi;
- d) tarkastuksen kohde ja laajuus; ja
- e) tarvittaessa muut asiaa koskevat asiakirjat.

4. Viejäosapuolen tulliviranomainen voi kyseisen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti tehdä tarkastuksensa pyytämällä viejältä asiakirjoja ja pyytämällä mahdollisia todisteita tai käymällä viejän tiloissa tutustuakseen kirjattuihin tietoihin ja tehdäkseen havaintoja tuotteen tuotannossa käytettävistä laitteistoista.

5. Saatuaan edellä 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön viejäosapuolen tulliviranomaisen on toimitettava tuojaosapuolen tulliviranomaiselle seuraavat tiedot:

- a) pyydyt asiakirjat, jos ne ovat saatavilla;
- b) lausunto tuotteen alkuperäasemasta;
- c) tarkastuksen kohteena olevan tuotteen kuvaus sekä alkuperäsääntöjen soveltamisen kannalta merkityksellinen tariffiluokitus;

- d) tuotantoprosessin kuvaus ja selitys, jotka tukevat tuotteen alkuperäasemaa;
- e) tiedot tavasta, jolla tuotteen alkuperäaseman tarkastus toteutettiin 4 kohdan mukaisesti; ja
- f) tausta-asiakirjat, jos aiheellista.
6. Viejäosapuolen tulliviranomainen ei saa välittää 5 kohdan a tai f alakohdassa tarkoitettuja tietoja tuojaosapuolen tulliviranomaiselle ilman viejän suostumusta.
7. Kaikki pyydetyt tiedot, mukaan lukien täydentävät asiakirjat ja kaikki muut tarkastukseen liittyvät tiedot, olisi mieluiten vaihdettava sähköisesti osapuolten tulliviranomaisten välillä.
8. Osapuolet toimittavat toisilleen tulliviranomaistensa yhteystiedot ja niihin mahdollisesti tehdyt muutokset tämän sopimuksen tämän osan mukaisesti nimettyjen koordinaattoreiden välityksellä 30 päivän kuluessa tällaisesta muutoksesta.

10.24 ARTIKLA

Keskinäinen avunanto petosten torjunnassa

Jos epäillään tämän luvun määräysten rikkomista, osapuolet antavat toisilleen keskinäistä apua keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan mukaisesti.

10.25 ARTIKLA

Tullietuuskohtelua koskevien hakemusten epääminen

1. Rajoittamatta 3–5 kohdassa vahvistettuja vaatimuksia tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen, jos
 - a) kolmen kuukauden kuluessa 10.22 artiklan 1 kohdan mukaisesta tietopyynnöstä:
 - i) tuoja ei anna vastausta;
 - ii) alkuperävakuutusta ei ole annettu, kun tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu 10.16 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti alkuperävakuutukseen; tai

- iii) tuojan toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi, kun tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu 10.16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tuojan tietoon;
- b) kolmen kuukauden kuluessa 10.22 artiklan 5 kohdan mukaisesta lisätietoja koskevasta pyynnöstä:
- i) tuoja ei anna vastausta; tai
- ii) tuojan toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi;
- c) kymmenen kuukauden kuluessa 10.23 artiklan 2 kohdan mukaisesta tietopyynnöstä:
- i) viejäosapuolen tulliviranomainen ei ole antanut vastausta; tai
- ii) viejäosapuolen tulliviranomaisen toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi.

2. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen, jos kyseisen hakemuksen esittänyt tuoja ei noudata muita tässä luvussa vahvistettuja vaatimuksia kuin tuotteiden alkuperäasemaa koskevia vaatimuksia.

3. Jos tuojaosapuolen tulliviranomaisella on riittävä peruste evätä tullietuuskohtelua koskeva hakemus tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti ja kun viejäosapuolen tulliviranomainen on 10.23 artiklan 5 kohdan b alakohdan nojalla antanut lausunnon, joka vahvistaa tuotteiden alkuperäaseman, tuojaosapuolen tulliviranomaisen on ilmoitettava viejäosapuolen tulliviranomaiselle aikeestaan evätä tullietuuskohtelua koskeva hakemus kahden kuukauden kuluessa mainitun lausunnon vastaanottamisesta.

4. Jos 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus annetaan, jommankumman osapuolen pyynnöstä järjestetään neuvottelut kolmen kuukauden kuluessa mainitun ilmoituksen päivämäärästä. Neuvottelujen määräaika voidaan jatkaa tapauskohtaisesti osapuolten tulliviranomaisten yhteisellä sopimuksella. Neuvottelut voidaan järjestää alakomitean vahvistaman menettelyn mukaisesti.

5. Neuvottelujen määräajan päätyttyä tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen ainoastaan, jos se ei pysty vahvistamaan tuotteen alkuperäasemaa, ja annettuaan tuojalle oikeuden tulla kuulluksi.

10.26 ARTIKLA

Luottamuksellisuus

1. Kumpikin osapuoli säilyttää säädöstensä ja määräystensä mukaisesti toisen osapuolen tämän luvun nojalla sille toimittamien tietojen luottamuksellisuuden ja suojaa kyseiset tiedot julkistamiselta.
2. Tuojaosapuolen viranomaisten saamia tietoja saavat käyttää ainoastaan mainitut viranomaiset tämän luvun mukaisiin tarkoituksiin.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa että tämän luvun nojalla kerättyjä luottamuksellisia tietoja ei käytetä muihin tarkoituksiin kuin tuotteiden alkuperän määrittämistä ja tulliasioita koskevien päätösten ja määrittelyjen hallinnointiin ja niiden täytäntöönpanon valvontaan, lukuun ottamatta tapauksia, joissa tähän on saatu luottamukselliset tiedot toimittaneen henkilön tai osapuolen lupa.
4. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, osapuoli voi sallia tämän luvun nojalla kerätyn tiedon käyttämisen hallinnollisessa menettelyssä, tuomioistuinmenettelyssä tai tuomioistuintyyppisessä menettelyssä, joka on pantu vireille tämän luvun täytäntöönpanemisessa sovellettavien tulliasioihin liittyvien säädösten ja määräysten rikkomisen vuoksi. Osapuoli ilmoittaa etukäteen tietojen tällaisesta käytöstä tiedot toimittaneelle henkilölle tai osapuolelle.

10.27 ARTIKLA

Tullietuuskohtelua koskevat palautukset ja hakemukset tuonnin jälkeen

1. Kumpikin osapuoli säätää, että tuoja voi tuonnin jälkeen hakea tullietuuskohtelua ja tuotteesta mahdollisesti maksettujen ylimääräisten tullien palauttamista, jos
 - a) tuoja ei ole hakenut tullietuuskohtelua tuontihetkellä;
 - b) hakemus esitetään viimeistään kahden vuoden kuluttua tuontipäivästä; ja
 - c) kyseinen tuote oli oikeutettu tullietuuskohteluun, kun se tuotiin osapuolen alueelle.

2. Edellytyksenä 1 kohdan nojalla tehdyn hakemuksen perusteella myönnettävälle tullietuuskohtelulle tuojaosapuoli voi vaatia, että tuoja
 - a) esittää tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen tuojaosapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti;
 - b) antaa tarvittaessa alkuperävakuutuksen; ja
 - c) täyttää kaikki muut tässä luvussa säädetyt sovellettavat vaatimukset ikään kuin tullietuuskohtelua olisi haettu tuontihetkellä.

10.28 ARTIKLA

Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset

1. Osapuoli määrää tarvittaessa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia henkilölle, joka laatii tai teettää asiakirjan, joka sisältää virheellisiä tietoja tullietuuskohtelun saamiseksi jollekin tuotteelle tai joka ei täytä seuraavissa vahvistettuja vaatimuksia:

- a) 10.20 artikla;
- b) 10.23 artiklan 4 kohta, kun henkilö ei esitä todisteita tai kieltää käynnin; tai
- c) 10.17 artiklan 2 kohta, kun henkilö ei korjaa tulli-ilmoituksessa tehtyä tullietuuskohtelua koskevaa hakemusta eikä tarvittaessa maksa tullia, jos alkuperäinen etuushakemus perustui virheellisiin tietoihin.

2. Osapuolen ottaa huomioon kaupan helpottamisesta tehdyn WTO-sopimuksen 6 artiklan 3.6 kohta tapauksissa, joissa tuoja ilmoittaa vapaaehtoisesti oikaisun etuuskohtelua koskevaan hakemukseen ennen tarkastuspyynnön vastaanottamista kyseisen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti.

C JAKSO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

10.29 ARTIKLA

Ceuta ja Melilla

1. Tätä lukua sovellettaessa EU-osapuolen osalta käsitteeseen 'osapuoli' eivät sisälly Ceuta ja Melilla.
2. Ceutaan ja Melillaan tuotaville Chilen alkuperä tuotteille myönnetään kaikilta osin tämän sopimuksen tämän osan nojalla sama tullikohtelu, joka myönnetään Euroopan unionin tullialueen alkuperä tuotteille Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan Euroopan unioniin liittymisestä tehdyn asiakirjan pöytäkirjan n:o 2 mukaisesti. Chile soveltaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien sellaisten tuotteiden tuontiin, jotka ovat Ceutan ja Melillan alkuperä tuotteita, samaa tullikohtelua kuin EU-osapuolesta tuotaviin EU-osapuolen alkuperä tuotteisiin.
3. Tämän luvun alkuperäsääntöjä ja alkuperämenettelyjä sovelletaan soveltuvin osin Chilestä Ceutaan ja Melillaan vietäviin tuotteisiin sekä Ceutasta ja Melillasta Chileen vietäviin tuotteisiin.

4. Ceutaa ja Melillaa pidetään yhtenä alueena.
5. EU-osapuolen, Chilen sekä Ceutan ja Melillan väliseen tuotteiden tuontiin ja vientiin sovelletaan 10.3 artiklaa.
6. Viejän on tehtävä liitteessä 10-C olevan alkuperävakuutuksen tekstin kenttään 3 merkintä ”Chile” tai ”Ceuta ja Melilla” tuotteen alkuperän mukaan.
7. Espanjan kuningaskunnan tulliviranomainen vastaa tämän artiklan soveltamisesta Ceutassa ja Melillassa.

10.30 ARTIKLA

Muutokset

Yhteisneuvosto voi tehdä päätöksiä tämän luvun ja liitteiden 10-A–10-E muuttamisesta 8.1 artiklan 6 kohdan a alakohdan nojalla.

10.31 ARTIKLA

Tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea, jäljempänä 'alakomitea', koostuu tulliasioista vastaavista osapuolten edustajista.
2. Alakomitea vastaa tämän luvun täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.
3. Tämän luvun soveltamiseksi alakomitealla on seuraavat tehtävät:
 - a) asianmukaisten suositusten tarkastelu ja antaminen tarvittaessa sekakomitealle seuraavista:
 - i) tämän luvun täytäntöönpano ja soveltaminen; ja
 - ii) osapuolen mahdollisesti ehdottamat muutokset tähän lukuun ja liitteisiin 10-A–10-E;
 - b) ehdotusten antaminen sekakomitealle selittävien huomautusten hyväksymisestä tämän luvun täytäntöönpanon helpottamiseksi; ja
 - c) kaikkien muiden tähän lukuun liittyvien seikkojen tarkasteleminen osapuolten sopimalla tavalla.

10.32 ARTIKLA

Kauttakuljetettavat tai varastoidut tuotteet

Osapuolet voivat soveltaa tämän sopimuksen tätä osaa tämän luvun mukaisiin tuotteisiin, jotka ovat tämän sopimuksen voimaantulopäivänä kuljetettavina tai väliaikaisesti varastoituina tullivarastossa tai vapaa-alueella EU-osapuolella tai Chiessä sillä edellytyksellä, että tuojaosapuolen tulliviranomaisille esitetään alkuperävakuutus.

10.33 ARTIKLA

Selittävät huomautukset

Tämän luvun tulkintaa, soveltamista ja hallinnointia koskevat selittävät huomautukset esitetään liitteessä 10-E.

11 LUKU

TULLIASIAT JA KAUPAN HELPOTTAMINEN

11.1 ARTIKLA

Tavoitteet

1. Osapuolet tunnustavat tulliasioiden ja kaupan helpottamisen merkityksen kehittyvän globaalin kaupankäyntiympäristön kannalta.
2. Osapuolet tunnustavat, että tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta koskevat vaatimukset ja menettelyt perustuvat kansainvälisen kaupan ja tullin välineisiin ja normeihin.
3. Osapuolet tunnustavat, että tullisäädösten ja -määräysten on oltava syrjimättömiä ja että tullimenettelyjen on perustuttava nykyaikaisten menetelmien ja tehokkaiden tarkastusten käyttöön petosten torjumiseksi, kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi sekä laillisen kaupan edistämiseksi. Kummankin osapuolen olisi säännöllisesti tarkasteltava tullia koskevia säädöksiään, määräyksiään ja menettelyjään uudelleen. Osapuolet tunnustavat myös, että niiden tullimenettelyt eivät saa olla hallinnollisesti raskaampia tai enemmän kauppaa rajoittavia kuin on tarpeen oikeutettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja että niitä on sovellettava ennakoitavalla, johdonmukaisella ja avoimella tavalla.

4. Osapuolet sopivat yhteistyönsä vahvistamisesta, jotta voidaan varmistaa, että sovellettavat tullia koskevat säädökset, määräykset ja menettelyt sekä asianomaisten viranomaisten hallinnolliset valmiudet vastaavat kaupan helpottamisen ja tehokkaan tullivalvonnan tavoitteita.

11.2 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa 'tulliviranomaisella' tarkoitetaan seuraavia:

- a) Chilen osalta *Servicio Nacional de Aduanas* (kansallinen tullilaitos) tai sen seuraaja; ja
- b) EU-osapuolen osalta tulliasioista vastaavat Euroopan komission yksiköt sekä jäsenvaltioiden tullihallinto ja kaikki muut viranomaiset, jotka ovat vastuussa tullisäädösten ja -määräysten soveltamisesta ja niiden täytäntöönpanon valvonnasta.

11.3 ARTIKLA

Tulliyhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tulliasioissa viranomaistensa välityksellä, jotta varmistetaan 11.1 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttaminen.
2. Osapuolet kehittävät yhteistyötä, johon kuuluvat muun muassa seuraavat:
 - a) tietojen vaihto tullisäädöksistä ja - määräyksistä ja niiden täytäntöönpanosta ja tullimenettelyistä erityisesti seuraavilla aloilla:
 - i) tullimenettelyjen yksinkertaistaminen ja nykyaikaistaminen;
 - ii) tulliviranomaisten suorittama teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen valvonta;
 - iii) passituksen ja uudelleenlastauksen helpottaminen;
 - iv) suhteet liike-elämään; ja
 - v) toimitusketjun turvallisuus ja riskinhallinta;

- b) yhteistyö kansainvälisten toimitusketjujen turvaamisen ja helpottamisen tulliin liittyvissä näkökohdissa Maailman tullijärjestön, jäljempänä 'WCO', kesäkuussa 2005 hyväksymän maailmanlaajuisen kaupan turvaamista ja helpottamista koskevan SAFE-normikehyksen mukaisesti;
- c) tuontia, vientiä ja muita tullimenettelyjä koskevien yhteisten aloitteiden kehittämisen tarkastelu, mukaan lukien parhaiden käytäntöjen vaihto ja tekninen apu, sekä tehokkaiden palvelujen tarjonnan varmistaminen liike-elämälle; tällaiseen yhteistyöhön voi sisältyä tullilaboratorioiden välistä vaihtoa sekä tullivirkailijoiden koulutusta ja tullitarkastuksia ja -menettelyjä koskevaan uuteen teknologiaan liittyvää koulutusta;
- d) yhteistyön vahvistaminen tullialalla toimivissa kansainvälisissä järjestöissä, kuten WTO:ssa ja WCO:ssa;
- e) valtuutettujen talouden toimijoiden ohjelmien vastavuoroinen tunnustaminen tarvittaessa, mukaan lukien niitä vastaavat kauppaa helpottavat toimenpiteet;
- f) tietojen vaihto riskinhallintatekniikoista, riskistandardeista ja turvatarkastuksista, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan vahvistaa riskinhallintatekniikoita ja niihin liittyviä vaatimuksia ja ohjelmia koskevat vähimmäisvaatimukset;

- g) pyrkimykset yhdenmukaistaa tuontia, vientiä ja muita tullimenettelyjä koskevia osapuolten tietovaatimuksia ottamalla käyttöön yhteiset standardit ja tietoelementit WCO:n tietomallin mukaisesti;
- h) kokemusten jakaminen keskitettyjen palvelupisteiden järjestelmien kehittämisestä ja käyttöönotosta ja tarvittaessa yhteisten tietokokonaisuuksien kehittäminen tällaisia järjestelmiä varten;
- i) osapuolten toimintapoliittisten asiantuntijoiden välisen vuoropuhelun ylläpitäminen ennakkopäätösten hyödyllisyyden, tehokkuuden ja sovellettavuuden edistämiseksi tulliviranomaisten ja kaupan alan toimijoiden kannalta; ja
- j) tarvittaessa tiettyjen tulliin liittyvien tietojen vaihto osapuolten tulliviranomaisten välisen jäsenellän ja säännöllisen viestinnän avulla erityisiin tarkoituksiin eli riskienhallinnan ja tullitarkastusten tehostamiseksi, toiminnan kohdistamiseksi perittävien varojen tai turvallisuuden osalta suuririskisiin tavaroihin ja laillisen kaupan helpottamiseksi; tällainen tietojenvaihto ei vaikuta tietojenvaihtoon, jota osapuolet voivat harjoittaa keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan nojalla.

3. Tämän luvun mukaiseen osapuolten väliseen tietojenvaihtoon sovelletaan soveltuvin osin keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan 12 artiklassa vahvistettuja tietojen luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevia vaatimuksia sekä osapuolten säädöksissä ja määräyksissä vahvistettuja luottamuksellisuutta ja yksityisyyttä koskevia vaatimuksia.

11.4 ARTIKLA

Keskinäinen hallinnollinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen tulliasioissa keskinäistä apua keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan mukaisesti.

11.5 ARTIKLA

Tullisäädökset, -määräykset ja -menettelyt

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullisäädökset, -määräykset ja -menettelyt
 - a) perustuvat tullin ja kaupan alan kansainvälisiin välineisiin ja standardeihin, mukaan lukien Brysselissä 14 päivänä kesäkuuta 1983 tehty harmonoitua tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmää koskeva kansainvälinen yleissopimus, Maailman tullijärjestön (WCO) maailmanlaajuisen kaupan turvaamista ja helpottamista koskeva SAFE-normikehys ja WCO:n tietomalli sekä soveltuvin osin tullimenettelyjen yksinkertaistamisesta ja yhdenmukaistamisesta Kiotossa 18 päivänä toukokuuta 1973 tehdyn ja Maailman tullijärjestön neuvoston kesäkuussa 1999 hyväksymän tarkistetun Kioton yleissopimuksen olennaiset osat;

- b) perustuvat laillisen kaupan suojeluun ja helpottamiseen valvomalla tehokkaasti lakisääteisten vaatimusten täytäntöönpanoa ja noudattamalla niitä; ja
- c) ovat oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä, jotta vältetään tarpeeton talouden toimijoihin kohdistuva rasitus, helpotetaan vaatimuksia hyvin noudattavien talouden toimijoiden kauppaa, mukaan lukien edullinen kohtelu tullivalvonnassa ennen tavaroiden luovutusta, ja varmistetaan suojautuminen petoksilta taikka laittomilta tai vahingollisilta toimilta.

2. Työskentelytapojen parantamiseksi sekä tullitoimintojen syrjimättömyyden, avoimuuden, tehokkuuden, rehellisyyden ja vastuullisuuden takaamiseksi osapuolet

- a) yksinkertaistavat ja tarkastelevat mahdollisuuksien mukaan vaatimuksia ja muodollisuuksia uudelleen tavaroiden nopean luovutuksen ja tulliselvityksen mahdollistamiseksi;
- b) pyrkivät edelleen yksinkertaistamaan ja standardoimaan tullin ja muiden virastojen edellyttämiä tietoja ja asiakirjoja, jotta voidaan keventää toimijoiden, myös pienten ja keskisuurten yritysten, aika- ja kustannusrasitusta; ja
- c) varmistavat mahdollisimman korkeatasoisten rehellisyysvaatimusten noudattamisen soveltamalla tämän alan kansainvälisiin sopimuksiin ja välineisiin sisältyvien periaatteiden mukaisia toimenpiteitä.

11.6 ARTIKLA

Tavaroiden luovutus

Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset, rajaviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset

- a) määräävät tavaroiden nopeasta luovuttamisesta sellaisen ajan kuluessa, joka ei ole pidempi kuin osapuolen tullia koskevien ja muiden kauppaan liittyvien säädösten, määräysten ja muodollisuuksien noudattaminen edellyttää;
- b) määräävät mahdollisuudesta toimittaa asiakirjoja ja muita vaadittavia tietoja etukäteen sähköisesti ennen tavaroiden saapumista;
- c) mahdollistavat tavaroiden luovuttamisen ennen tullien, verojen, palkkioiden ja maksujen lopullista määrittämistä sillä edellytyksellä, että annetaan takuu, jos osapuolen säädöksissä ja määräyksissä sitä edellytetään, jotta voidaan varmistaa niiden lopullinen maksaminen; ja
- d) asettavat pilaantuvat tavarat asianmukaisesti etusijalle suunnitellessaan ja tehdessään vaadittavia tarkastuksia.

11.7 ARTIKLA

Yksinkertaistettu tullimenettely

Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joiden ansiosta toimijat, jotka täyttävät sen säädöksissä ja määräyksissä vahvistetut vaatimukset, voivat hyötyä tullimenettelyjen pidemmälle menevästä yksinkertaistamisesta. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla tulli-ilmoitukset, jotka sisältävät suppeampia tietokokonaisuuksia tai pienemmän määrän täydentäviä asiakirjoja, tai tullien ja verojen määrittämiseksi ja maksamiseksi annettavat määräaikaikaiset tulli-ilmoitukset, jotka kattavat useita tuontitavaroita tietyinä ajanjaksona tällaisten tuotujen tavaroiden luovutuksen jälkeen, tai muut menettelyt, jotka mahdollistavat tiettyjen lähetysten nopeutetun luovutuksen.

11.8 ARTIKLA

Valtuutetut talouden toimijat

1. Kumpikin osapuoli perustaa kaupan helpottamista koskevan kumppanuusohjelman tai pitää sitä yllä tietyt kriteerit täyttäviä talouden toimijoita varten, jäljempänä 'valtuutetut talouden toimijat'.

2. Täsmennettyjen kriteerien, joiden perusteella toimijaa pidetään valtuutettuna talouden toimijana, on liityttävä kummankin osapuolen säädöksissä, määräyksissä tai menettelyissä tarkemmin asetettujen perusteiden noudattamiseen tai niiden noudattamatta jättämisen riskiin. Tällaiset erityiset perusteet on julkaistava, ja niihin voivat sisältyä seuraavat:

- a) hakijalla ei ole vakavia tai toistuvia tullilainsäädännön tai verotussääntöjen rikkomisia eikä merkintöjä hakijan taloudelliseen toimintaan liittyvistä vakavista rikoksista;
- b) hakijan osoitus toimintansa ja tavaravirtojen valvonnan korkeasta tasosta kaupallisten ja tarvittaessa kuljetustietojen hallintajärjestelmän avulla, mikä mahdollistaa asianmukaiset tullitarkastukset;
- c) vakavaraisuus, joka katsotaan toteen näytetyksi, jos hakijan taloudellinen asema on hyvä ja riittää täyttämään tämän sitoumukset asianomaisen liiketoiminnan lajin ominaisuudet asiaankuuluvasti huomioon ottaen;
- d) todistettu pätevyys tai ammattipätevyys, joka suoraan liittyy harjoitettuun toimintaan; ja
- e) asianmukainen vaarattomuutta ja turvallisuutta koskeva vaatimustaso.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuja sovellettavia erityisiä perusteita ei pidä suunnitella tai soveltaa siten, että ne antavat mahdollisuuden harjoittaa tai aiheuttavat mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää samassa tilanteessa olevien talouden toimijoiden välillä, ja niiden on mahdollistettava pienten ja keskisuurten yritysten osallistuminen.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kaupan helpottamista koskeva kumppanuusohjelman on sisällettävä seuraavat edut:

- a) vähäiset asiakirja- ja tietovaatimukset, tapauksen mukaan;
- b) harvemmin suoritettavat tai fyysiset tarkastukset ja nopeutetut tutkimukset, tapauksen mukaan;
- c) yksinkertaistetut luovutusmenettelyt ja nopea luovutusaika, tapauksen mukaan;
- d) vakuuksien, mahdollisuuksien mukaan myös yleisvakuuksien tai alennettujen vakuuksien käyttö; ja
- e) tavaroiden tarkastus valtuutetun talouden toimijan tiloissa tai muussa tulliviranomaisten hyväksymässä paikassa.

5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kaupan helpottamista koskeva kumppanuusohjelma voi sisältää myös seuraavat lisäedut:

- a) lykätty tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden maksu;
- b) yksi tulli-ilmoitus kaikesta tuonnista tai viennistä tietyinä ajanjaksona; tai
- c) erityinen yhteispiste, joka tarjoaa apua tulliasioissa.

11.9 ARTIKLA

Tieto- ja asiakirjavaatimukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tuonti-, vienti- ja kauttakulkumuodollisuudet sekä tieto- ja asiakirjavaatimukset
 - a) on hyväksytty ja niitä sovelletaan tavaroiden nopeaa luovutusta varten, sillä edellytyksellä, että luovutuksen edellytykset täyttyvät;
 - b) on hyväksytty ja niitä sovelletaan siten, että pyritään lyhentämään niiden noudattamiseen kuluvaa aikaa ja vähentämään siitä kauppiaille tai toimijoille aiheutuvia kustannuksia;
 - c) ovat vähiten kauppaa rajoittava vaihtoehto, jos kyseisen toimintapoliittisen tavoitteen tai tavoitteiden saavuttamiseksi on kohtuullisesti saatavilla kaksi tai useampia vaihtoehtoja; ja
 - d) tai niiden osat lakkaavat olemasta voimassa, jos niitä ei enää tarvita.
2. Kumpikin osapuoli soveltaa yhteisiä tullimenettelyjä ja käyttää yhtenäisiä tulliasiakirjoja tavaroiden luovuttamiseen koko tullialueellaan.

11.10 ARTIKLA

Tietotekniikan käyttö ja sähköiset maksut

1. Kumpikin osapuoli käyttää tietotekniikkaa, jolla nopeutetaan menettelyitä tavaroiden luovutusta varten, jotta helpotetaan osapuolten välistä kauppaa.
2. Kumpikin osapuoli
 - a) asettaa sähköisesti saataville tulli-ilmoituksen, jota tarvitaan tavaroiden tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta varten;
 - b) sallii tulli-ilmoituksen jättämisen sähköisessä muodossa;
 - c) luo välineet tullitietojen sähköiseen vaihtoon kaupan alan toimijayhteisönsä kanssa;
 - d) edistää sähköistä tiedonvaihtoa toimijoiden ja tulliviranomaisten sekä muiden alaan liittyvien virastojen välillä; ja
 - e) käyttää arviointiin ja kohdentamiseen sähköisiä riskinhallintajärjestelmiä, joiden avulla tulliviranomaiset voivat keskittää tarkastuksensa suuririskisiin tavaroihin ja jotka helpottavat vähäriskisten tavaroiden luovutusta ja liikkumista.

3. Kumpikin osapuoli hyväksyy tai pitää voimassa menettelyt, joilla mahdollistetaan tulliviranomaisten tuonnista ja viennistä perimien tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden maksaminen sähköisesti.

11.11 ARTIKLA

Riskinhallinta

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa tullitarkastusten riskienhallintajärjestelmän.
2. Kumpikin osapuoli suunnittelee ja soveltaa riskinhallintaa siten, että vältetään mielivaltainen tai perusteeton syrjintä taikka kansainvälisen kaupan peitelty rajoittaminen.
3. Kumpikin osapuoli keskittää tullivalvonnan ja muun asiaankuuluvan rajavalvonnan korkean riskin lähetyksiin ja nopeuttaa matalan riskin lähetysten luovuttamista. Kumpikin osapuoli voi myös valita satunnaisesti lähetyksiä tällaiseen valvontaan osana riskinhallintaansa.
4. Kummankin osapuolen riskinhallinnan on perustuttava riskien arviointiin asianmukaisten poimintaehtojen perusteella.

11.12 ARTIKLA

Selvityksen jälkeinen tarkastus

1. Voidakseen nopeuttaa tavaroiden luovutusta kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa jälkitarkastuksen, jotta varmistetaan sen tulla koskevien ja muiden kauppaan liittyvien säädösten ja määräysten mukaisuus.
2. Kumpikin osapuoli tekee jälkitarkastukset riskiperusteisesti.
3. Kumpikin osapuoli tekee jälkitarkastukset läpinäkyvällä tavalla. Jos tarkastus on suoritettu ja lopulliset tulokset saatu, osapuoli ilmoittaa viipymättä tarkastuksen kohteena olevalle henkilölle tuloksista, tulosten syistä sekä kyseisen henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.
4. Osapuolet tunnustavat, että jälkitarkastuksesta saatuja tietoja voidaan käyttää myöhemmissä hallinnollisissa tai oikeudellisissa menettelyissä.
5. Kumpikin osapuoli käyttää mahdollisuuksien mukaan jälkitarkastuksen tulosta soveltaessaan riskienhallintaa.

11.13 ARTIKLA

Avoimuus

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää käydä oikea-aikaisia neuvotteluja kaupan alan edustajien kanssa lainsäädäntöehdotuksista ja yleisistä menettelyistä, jotka liittyvät tullia ja kauppaa koskeviin kysymyksiin. Tätä varten kumpikin osapuoli huolehtii hallintoyksiköidensä ja liike-elämän välisistä asianmukaisista neuvotteluista.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullia ja siihen liittyviä seikkoja koskevat vaatimukset ja menettelyt ovat edelleen liike-elämän tarpeiden mukaisia, niissä noudatetaan parhaita toimintatapoja ja niillä vastaisuudessakin rajoitetaan kauppaa mahdollisimman vähän.
3. Kumpikin osapuoli huolehtii asianmukaisista ja säännöllisistä rajaviranomaisten ja kaupan toimijoiden tai muiden sidosryhmien välisistä neuvotteluista omalla alueellaan.
4. Kumpikin osapuoli julkaisee uudet tulliasioihin ja kaupan helpottamiseen liittyvät säädökset ja määräykset sekä niiden muutokset ja tulkinnat viipymättä, syrjimättömällä ja helposti saatavilla olevalla tavalla, myös verkossa, ja ennen niiden soveltamista.

Tällaisiin säädöksiin ja määräyksiin, niiden muutokset ja tulkinnat mukaan luettuina, on sisällytettävä seuraavia aiheita koskevat säädökset ja määräykset:

- a) tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta koskevat menettelyt, mukaan lukien menettelyt satamissa, lentokentillä ja muissa maahantulopaikoissa, sekä vaaditut lomakkeet ja asiakirjat;

- b) tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä kannettavat kaikki tullit ja verot;
- c) valtion virastojen tuonnin, viennin ja kauttakuljetuksen johdosta tai tuonnin, viennin ja kauttakuljetuksen yhteydessä määräämät tai niiden puolesta määrätyt maksut;
- d) tuotteiden luokittelua tai arvonmääritystä tullitarkoituksiin koskevat säännöt;
- e) alkuperäsääntöihin liittyvät yleisesti sovellettavat säädökset, määräykset ja hallinnolliset päätökset;
- f) tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevat rajoitukset tai kiellot;
- g) tuonti-, vienti- tai kauttakuljetusmuodollisuuksien rikkomiseen sovellettavat seuraamuksia koskevat säännökset;
- h) tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen liittyvät yhden tai useamman maan kanssa tehdyt sopimukset tai niiden osat;
- i) tariffikiintiöiden hallinnointiin liittyvät menettelyt;
- j) satamien ja rajanylityspaikkojen tullitoimipaikkojen toiminta-ajat ja menettelyt;
- k) yhteyspisteet tietopyyntöjä varten; ja
- l) muut edellä esitettyyn liittyvät hallinnolliset tiedonannot.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että uusien tai muutettujen säädösten, määräysten ja menettelyjen sekä palkkioiden ja maksujen julkaisemisen¹ ja niiden voimaantulon välillä on riittävän pitkä ajanjakso.

6. Kumpikin osapuoli perustaa tai pitää toiminnassa yhden tai useamman tiedotuspisteen, joka vastaa tulliasioita ja muita kauppaan liittyviä kysymyksiä koskeviin kohtuullisiin tiedusteluihin, joita saadaan hallituksilta, toimijoilta ja muilta asianomaisilta osapuolilta. Tiedotuspisteiden on vastattava tiedusteluihin kummankin osapuolen määrittämässä kohtuullisessa ajassa, joka voi vaihdella pyynnön luonteen tai monimutkaisuuden mukaan. Osapuoli ei saa periä maksua toisen osapuolen tiedusteluihin vastaamisesta tai vaadittavien lomakkeiden ja asiakirjojen toimittamisesta.

11.14 ARTIKLA

Ennakkopäätökset

1. Tässä artiklassa 'ennakkopäätöksellä' tarkoitetaan hakijalle ennen hakemuksen kohteena olevan tavaran tuontia annettavaa kirjallista päätöstä, jossa vahvistetaan kohtelu, jota osapuoli soveltaa tavaraan sen tuonnin yhteydessä seuraavien seikkojen osalta:

- a) tavaran tariffiluokitus;
- b) tavaran alkuperä; ja
- c) mitkä tahansa muut osapuolten sopimat asiat.

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että julkaisemisella tarkoitetaan säädösten ja määräysten asettamista julkisesti saataville.

2. Kumpikin osapuoli antaa ennakkopäätöksen tulliviranomaistensa välityksellä. Ennakkopäätös on annettava kohtuullisessa määräajassa hakijalle, joka on esittänyt kirjallisen pyynnön, myös sähköisessä muodossa, ja siihen on sisällyttävä kaikki päätöksen antavan osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti tarpeelliset tiedot.
3. Ennakkopäätös on voimassa vähintään kolme vuotta sen voimaantulopäivästä, elleivät alkuperäistä ennakkopäätöstä tukeva lainsäädäntö, tosiseikat tai olosuhteet ole muuttuneet.
4. Osapuoli voi kieltäytyä antamasta ennakkopäätöstä, jos hakemuksen perustana olevat tosiseikat ja olosuhteet ovat hallinnollisen tai oikeudellisen muutoksenhaun kohteena tai jos hakemus ei liity mihinkään ennakkopäätöksen käyttötarkoitukseen. Jos osapuoli kieltäytyy antamasta ennakkopäätöstä, sen on ilmoitettava tästä viipymättä hakijalle kirjallisesti ja esitettävä asiaan vaikuttavat seikat sekä päätöksensä perusteet.
5. Kumpikin osapuoli julkaisee vähintään seuraavat:
 - a) ennakkopäätöksen hakemista koskevat vaatimukset, mukaan luettuna toimitettavat tiedot ja muoto;
 - b) määräaika, jonka kuluessa se antaa ennakkopäätöksen; ja
 - c) ennakkopäätöksen voimassaoloaika.

6. Jos osapuoli kumoo ennakkopäätöksen tai muuttaa sitä tai julistaa sen pätemättömäksi, sen on toimitettava hakijalle kirjallinen ilmoitus, jossa esitetään asiaan liittyvät tosiseikat ja päätöksen perustelut. Osapuoli voi kumota ennakkopäätöksen, muuttaa sitä tai julistaa sen pätemättömäksi taannehtivasti vain siinä tapauksessa, että päätös perustui hakijan toimittamiin puutteellisiin, virheellisiin, väriin tai harhaanjohtaviin tietoihin.
7. Osapuolen antama ennakkopäätös sitoo kyseistä osapuolta päätöstä pyytäneeseen hakijaan nähden. Ennakkopäätös sitoo myös hakijaa.
8. Kumpikin osapuoli tarkastelee hakijan pyynnöstä uudelleen ennakkopäätöstä tai ennakkopäätöksen kumoamista, muuttamista tai pätemättömäksi julistamista koskevaa päätöstä.
9. Jollei osapuolen säädöksiin ja määräyksiin sisältyvistä luottamuksellisuusvaatimuksista muuta johdu, kumpikin osapuoli saattaa ennakkopäätöksensä olennaiset osat julkisesti saataville, myös verkossa.

11.15 ARTIKLA

Kauttakulku tai uudelleenlastaus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa kauttakulkutoimintojen ja uudelleenlastausmenettelyjen helpottamisen ja tehokkaan valvonnan alueellaan.
2. Kumpikin osapuoli edistää ja panee täytäntöön alueellisia kauttakulkujärjestelyjä, joiden tarkoituksena on vähentää kaupan esteitä.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa kaikkien sen asiaankuuluvien viranomaisten ja virastojen välisen yhteistyön ja koordinoinnin kauttakuljetusten helpottamiseksi.
4. Kumpikin osapuoli mahdollistaa tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtämisen alueellaan tullivalvonnassa maahantulopaikan tullitoimipaikasta alueellaan olevaan toiseen tullitoimipaikkaan, josta tavarat luovutetaan tai jossa ne tulliselvitetään, sillä edellytyksellä, että kaikki sääntelyvaatimukset täyttyvät.

11.16 ARTIKLA

Tulliasioitsijat

1. Osapuoli ei edellyttää tulliasioitsijoiden pakollista käyttöä, jotta toimijat voisivat täyttää velvollisuutensa tavaroiden tuonnin, viennin ja kauttakuljetuksen osalta.
2. Kumpikin osapuoli julkistaa tulliasioitsijoiden käyttöä koskevat toimenpiteensä.
3. Osapuolten on sovellettava avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia sääntöjä, jos ja kun ne myöntävät lupia tulliasioitsijoille.

11.17 ARTIKLA

Vientitavaran ennakkotarkastukset

Osapuolet eivät saa edellyttää kuljetusta edeltäviä pakollisia tarkastuksia, sellaisina kuin ne on määritelty WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvässä vientitavaran ennakkotarkastuksesta tehdyssä sopimuksessa, tai mitään muita yksityisten yritysten ennen tulliselvitystä suorittamia tarkastustoimia määräpaikassa.

11.18 ARTIKLA

Muutoksenhaku

1. Kumpikin osapuoli pyrkii tarjoamaan tehokkaat, nopeat, syrjimättömät ja helposti käytettävissä olevat menettelyt, joilla turvataan muutoksenhakuoikeus sellaisiin tullin tai muun toimivaltaisen viranomaisen hallinnollisiin toimiin ja päätöksiin, jotka vaikuttavat tavaroiden tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen.
2. Muutoksenhakumenettelyihin voi osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti kuulua valvontaviranomaisen suorittama hallinnollinen tarkastelu sekä hallinnollisella tasolla tehtyjen päätösten oikeudellinen tarkastelu.

3. Oikeus hakea muutosta on myös henkilöllä, joka on hakenut tulliviranomaisilta tai muilta toimivaltaisilta viranomaisilta päätöstä eikä ole saanut hakemaansa päätöstä sovellettavassa määräajassa.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset toimittavat henkilöille, joille hallinnolliset päätökset on osoitettu, tällaisten päätösten perustelut muutoksenhakumenettelyiden käytön helpottamiseksi tarvittaessa.

11.19 ARTIKLA

Seuraamukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullisäädöksissä ja -määräyksissä säädetään, että tullisäädösten, -määräysten tai tullia koskevien menettelyvaatimusten rikkomisesta mahdollisesti määrättävät seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja syrjimättömiä.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tullisäädösten tai -määräysten taikka tullia koskevien menettelyvaatimusten rikkomisesta johtuvat seuraamukset määrätään vain niille henkilöille, jotka ovat rikkomisesta oikeudellisessa vastuussa.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että määrätty seuraamus riippuu tapauksen tosiseikoista ja olosuhteista ja että se on oikeassa suhteessa rikkomisen laajuuteen ja vakavuuteen. Kumpikin osapuoli välttää seuraamusten arviointiin ja perimiseen liittyviä kannustimia tai eturistiriitoja.

4. Kumpaakin osapuolta kannustetaan harkitsemaan sitä, että tullisäädösten, määräysten tai tullia koskevien menettelyvaatimusten rikkomisen olosuhteista tulliviranomaiselle etukäteen ilmoittamista voidaan pitää mahdollisena lieventävänä tekijänä seuraamusta määrättäessä.

5. Jos osapuoli määrää seuraamuksen tullisäädöstensä, -määräystensä tai tullia koskevien menettelyvaatimustensa rikkomisesta, sen on annettava henkilölle, jolle se määrää seuraamuksen, kirjallinen selvitys, jossa täsmennetään rikkomisen luonne ja sovellettavat säädökset, määräykset tai menettelyt, joiden mukaisesti rikkomisesta määrättävän seuraamuksen määrä tai laajuus on määrätty.

11.20 ARTIKLA

Tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea

1. Perustetaan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea, jäljempänä 'alakomitea'.

2. Alakomitea varmistaa tämän luvun asianmukaisen täytäntöönpanon ja sen, että toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat teollis- ja tekijänoikeuksien rajavalvontaa 32 luvun C jakson 2 alajakson, keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan ja osapuolten välillä mahdollisesti sovittujen tulliin liittyvien lisämääräysten mukaisesti, ja tarkastelee kaikkia niiden soveltamisesta johtuvia kysymyksiä.

3. Alakomitean tehtävänä on

- a) valvoa tämän luvun ja 10 luvun täytäntöönpanoa ja hallinnointia;
- b) toimia foorumina, jolla voidaan neuvotella ja keskustella kaikista tullikysymyksistä ja erityisesti tullimenettelyistä, tullausarvosta, tariffijärjestelmistä, tullinimikkeistöstä, tulliyhteistyöstä ja keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa;
- c) tarjota foorumi alkuperäsääntöihin ja hallinnolliseen yhteistyöhön sekä teollis- ja tekijänoikeuksien rajavalvontaan liittyviä kysymyksiä koskevaa kuulemista ja neuvotteluja varten; ja
- d) tehostaa tullimenettelyjen, tulliasioita koskevan keskinäisen hallinnollisen avunannon, alkuperäsääntöjen ja hallinnollisen yhteistyön kehittämiseen, soveltamiseen ja täytäntöönpanoon liittyvää yhteistyötä.

4. Alakomitea voi antaa suosituksia 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvista asioista. Yhteisneuvostolla tai sekakomitealla on valta tehdä päätöksiä riskinhallintatekniikoiden, riskistandardien ja turvatarkastusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja kaupan helpottamista koskevista kumppanuusohjelmista, mukaan lukien tiedonsiirron ja keskinäisesti sovittujen etujen kaltaiset näkökohdat.

11.21 ARTIKLA

Väliaikainen maahantuonti

1. Tässä artiklassa 'tilapäisellä maahantuonnilla' tarkoitetaan tullimenettelyä, jossa tietyt tavarat, mukaan lukien kuljetusvälineet, voidaan tuoda tullialueelle tuontitullien ja verojen maksamisesta ehdollisesti vapautettuina ja soveltamatta tuontikieltoja tai taloudellisia rajoituksia. Tällaiset tavarat on tuotava maahan tiettyä tarkoitusta varten ja niiden on oltava jälleenvietäviksi tarkoitettuja tietyn määräajan kuluessa ilman, että niitä on mitenkään muutettu, lukuun ottamatta niiden käytöstä johtuvaa tavanomaista arvonalennusta.

2. Kumpikin osapuoli myöntää väliaikaisen maahantuonnin siten, että tavarat vapautetaan kokonaan ehdollisesti tuontitullien ja -verojen maksamisesta ja soveltamatta niihin taloudellisia tuontikieltoja ja -rajoituksia¹, sellaisina kuin niistä säädetään sen säädöksissä ja määräyksissä, seuraaville tavaroille:

- a) näyttelyissä, messuilla, kokouksissa tai vastaavissa tilaisuuksissa näytteille asetettavat tai käytettävät tavarat eli jossakin tilaisuudessa näytteille asetettaviksi tai esiteltäviksi tarkoitetut tavarat; ulkomaisten tuotteiden esittelyn yhteydessä tilaisuudessa käytettäväksi tarkoitetut tavarat ja kansainvälisissä kokouksissa, konferensseissa ja kongresseissa käytettäväksi tarkoitetut laitteet, mukaan lukien tulkkauslaitteet, äänen- ja kuvantallennuslaitteet sekä kasvatus-, tiede- tai kulttuurifilmit; ja tavarat, jotka on saatu tällaisissa tapahtumissa väliaikaisen maahantuonnin kohteena olevista tavaroista; kumpikin osapuoli voi edellyttää valtion antamaa lupaa tai vakuuden tai talletuksen asettamista ennen tapahtumaa;

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionista Chileen tuotavien, tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden väliaikaiseen maahantuontiin ei sovelleta maksua, joka vahvistetaan Chilen tullimääräyksen (*Ordenanza de Aduanas*) 107 §:ssä, joka sisältyy 30, annettu 4 päivänä kesäkuuta 2005 annettuun valtiovarainministeriön asetukseen (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*).

- b) ammatinharjoittamisvälineet, joilla tarkoitetaan lehdistön laitteita tai äänen tai televisio-ohjelman lähettämiseen tarkoitettuja laitteita, jotka ovat tarpeen lehdistön, yleisradiotoiminnan tai televisio-organisaatioiden edustajille, jotka vierailevat toisen maan alueella raportointitarkoituksessa tai tiettyjen ohjelmien aineiston välittämiseksi tai tallentamiseksi, elokuva-laitteita, joita toisen maan alueella vieraileva henkilö tarvitsee tietyn elokuvan tai elokuvien valmistamiseksi, tai muita laitteita, joita toisen maan alueella vierailevan henkilön kutsumuksen, kaupan tai ammatin harjoittamiseksi tarvitaan tietyn tehtävän suorittamista varten, siltä osin kuin niitä ei ole tarkoitettu käyttää tavaroiden teolliseen valmistukseen tai pakkaamiseen tai, lukuun ottamatta käsityökaluja, luonnonvarojen hyödyntämiseen, rakennusten rakentamiseen, korjaukseen tai kunnossapitoon tai maansiirtoon ja vastaaviin hankkeisiin, edellä mainittujen laitteiden apulaiset ja niiden lisävarusteist; ja väliaikaiseen maahantuontiin asetettujen ammatinharjoittamisvälineiden korjaamista varten maahantuodut varaosat;
- c) tavarat, jotka tuodaan maahan kaupallisen toimen yhteydessä mutta joiden maahantuonti ei itsessään ole kaupallinen toimi, kuten: pakkaukset, jotka tuodaan täytettyinä jälleenvietäväksi tyhjinä tai täytettyinä tai jotka tuodaan tyhjinä jälleenvietäväksi täytettyinä; tavaroilla lastatut tai tyhjät kuljetussäiliöt sekä väliaikaisesti maahantuotujen kuljetussäiliöiden tarvikkeet ja laitteet, jotka on joko maahantuotu kuljetussäiliön mukana erillisinä tai kuljetussäiliön mukana jälleenvietäviksi tai jotka on maahantuotu erillisinä kuljetussäiliön mukana jälleenvietäviksi, ja väliaikaiseen maahantuontiin asetettujen kuljetussäiliöiden korjaamista varten maahantuodut varaosat; kuormausalustat; näytteet; mainoselokuvat:

- d) kasvatuksellisessa, tieteellisessä tai kulttuuritarkoituksessa maahantuodut tavarat, kuten tieteellinen ja opetusaineisto, merimiesten viihdytysaineisto sekä kaikki muut kasvatuksellisen, tieteellisen ja kulttuuritoiminnan yhteydessä maahantuodut tavarat; väliaikaiseen maahantuontiin asetettuun tieteelliseen ja opetusaineistoon liittyvät varaosat; ja tällaisen aineiston huoltamiseksi, tarkastamiseksi, mittaamiseksi tai korjaamiseksi erityisesti valmistetut työkalut;
- e) henkilökohtaiset tavarat, joilla tarkoitetaan uusia tai käytettyjä tavaroita, joita matkustaja voi kohtuullisesti tarvita henkilökohtaiseen käyttöönsä matkansa aikana matkan olosuhteet huomioon ottaen, lukuun ottamatta kaupallisia tarkoituksia varten maahan tuotuja tavaroita; urheilukäyttöön tuodut tavarat, kuten urheiluvälineet ja muut välineet, jotka on tarkoitettu matkustajien käyttöön urheilukilpailuissa tai urheiluesityksissä tai harjoittelussa väliaikaisen maahantuonnin alueella;
- f) matkailun edistämisaineisto, jolla tarkoitetaan tavaroita, jotka tuodaan maahan tarkoituksena kannustaa yleisöä vierailemaan toisessa maassa, erityisesti, jotta voidaan osallistua siellä järjestettäviin kulttuuria, uskontoa, matkailua, urheilua tai ammatteja koskeviin tapahtumiin ja esittelyihin; kumpikin osapuoli voi vaatia vakuuden tai talletuksen antamista näille tavaroille;
- g) humanitaarisessa tarkoituksessa maahantuodut tavarat, millä tarkoitetaan lääketieteelliskirurgista ja laboratorioaineistoa sekä avustuslähetyksiä, kuten luonnonkatastrofin tai sen kaltaisten onnettomuuksien uhrien avustamiseksi lähetetyt ajoneuvot tai muut kulkuneuvot, peitot, teltat, esivalmistetut talot tai muut, kiireellisesti tarvittavat tavarat; ja

h) erityistarkoituksiin tuodut eläimet, kuten: poliisikoirat tai hevoset, etsintäkoirat, opaskoirat, pelastuskoirat, eläimet, jotka on tarkoitettu näyttelyihin, esityksiin, kilpailuihin, kisoihin tai esittelyihin, viihdyttämiseen, kuten sirkuseläimet, kiertomatkoille, mukaan lukien matkustajien lemmikkieläimet, työn tai kuljetuksen suorittamiseen tai lääketieteelliseen tarkoitukseen, kuten käärmyrkyyn toimittamiseen.

3. Kumpikin osapuoli hyväksyy säädöstensä ja määräystensä mukaisesti¹ 2 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden väliaikaisen maahantuonnin sekä, riippumatta niiden alkuperästä, Istanbulissa 26 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn väliaikaista maahantuontia koskevan yleissopimuksen mukaisesti toisessa osapuolella annetut ATA-carnet't, jotka on hyväksytty toisessa osapuolella, joita takaa kansainväliseen takausketjuun kuuluva yhdistys, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat vahvistaneet ja jotka ovat voimassa tuojaosapuolen tullialueella.

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että Chilen osalta ATA-carnet't on hyväksyttävä sellaisina kuin ne on vahvistettu ulkoasiainministeriön vuonna 2004 antamassa asetuksessa nro 103 (*Decreto N° 103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), jolla väliaikaista maahantuontia koskeva yleissopimus ja sen liitteet A, B1, B2 ja B3 on hyväksytty asianmukaisesti esitetyn varauksin ja niihin tehtävin muutoksin.

11.22 ARTIKLA

Korjatut tavarat

1. Tässä artiklassa 'korjaamisella' tarkoitetaan kaikkea käsittelyä, joka kohdistuu tavaraan sen toiminnallisen puutteen tai sille aiheutuneen aineellisen vahingon korjaamiseksi ja joka merkitsee tavaran saattamista alkuperäiseen toimintaansa tai sen varmistamista, että tavara on sen käyttöä koskevien teknisten vaatimusten mukainen, ja jota ilman tavaraa ei voitaisi enää käyttää tavanomaisella tavalla siihen tarkoitukseen, johon se oli tarkoitettu. Korjaamiseen sisältyy kunnostus ja ylläpito mutta ei toiminta eivätkä prosessit, joilla

- a) tuhoetaan tavaran olennaiset ominaispiirteet tai luodaan uusi tai kaupallisesti erilainen tavara;
- b) muunnetaan puolivalmis tavara valmiiksi tavaraksi; tai
- c) parannetaan tai kohennetaan tavaran teknistä suorituskykyä.

2. Osapuoli ei saa kantaa tullia sellaisesta tavarasta, sen alkuperästä riippumatta, joka palaa sen tullialueelle, kun kyseinen tavara on ensin tilapäisesti viety sen tullialueelta toisen osapuolen tullialueelle korjausta varten.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa ei sovelleta tavarahan, joka on tuotu tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan ja joka tämän jälkeen viedään korjausta varten eikä tuoda uudelleen tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan.

4. Tavarahan alkuperästä riippumatta osapuoli ei saa kantaa tullia tavarasta, joka on tuotu tilapäisesti toisen osapuolen tullialueelta korjausta varten.

11.23 ARTIKLA

Maksut ja muodollisuudet

1. Osapuolen toisen osapuolen tavarahan tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä kantamien maksujen määrä on rajoitettava tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin, eivätkä ne saa merkitä osapuolen omien markkinoiden välillistä suojelua taikka tuonnin tai viennin verotusta.

2. Osapuoli ei saa kantaa arvon perusteella laskettuja maksuja toisen osapuolen tavarahan tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä.

3. Kumpikin osapuoli voi periä maksuja tai kustannuksia ainoastaan, jos tarjotaan tiettyjä palveluja, mukaan lukien seuraavat:

a) tullin henkilökunnan palvelut, jotka on pyynnöstä suoritettu virallisen virka-ajan ulkopuolella tai muualla kuin tullin tiloissa;

- b) suoritettavat tavaroiden analyysit tai asiantuntija-arviot ja postimaksut tavaroiden palauttamisesta henkilölle, erityisesti sitovaa tietoa koskevien päätösten tai tullilainsäädännön soveltamista koskevien tietojen toimittamisen osalta;
- c) annettujen tietojen varmistamiseksi tehtävä tavaroiden tarkastus tai näytteenotto tai tavaroiden hävittäminen, kun siihen liittyy muita kuin tullin henkilökunnan käyttämisestä johtuvia kustannuksia; tai
- d) poikkeukselliset tarkastustoimenpiteet, jos sellaisia tarvitaan tavaroiden luonteen tai mahdollisen riskin vuoksi.

4. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä kaikki tuonnin tai viennin yhteydessä mahdollisesti kannettavat maksut siten, että viranomaiset, talouden toimijat ja muut asianosaiset osapuolet voivat tutustua niihin.

5. Osapuoli ei saa edellyttää konsulitoimia, mukaan lukien niihin liittyvät maksut, toisen osapuolen tavaroiden tuonnin yhteydessä.

12 LUKU

KAUPAN SUOJATOIMET

A JAKSO

POLKUMYYNTI- JA TASOITUSTULLIT

12.1 ARTIKLA

Yleiset määräykset

1. Osapuolet vahvistavat polkumyynnin vastaisesta sopimuksesta ja tukia ja tasoitustulleja koskevasta sopimuksesta johtuvat oikeutensa ja velvoitteensa.
2. Tähän jaksoon ei sovelleta 10 luvun etuuskohteluun oikeuttavia alkuperäsääntöjä.

12.2 ARTIKLA

Avoimuus

1. Polkumyynnin ja tukien vastaisia tutkimuksia ja toimenpiteitä olisi toteutettava täysin WTO:n polkumyynnin vastaisessa sopimuksessa sekä tukia ja tasoitustulleja koskevassa sopimuksessa määrättyjen, asiaa koskevien vaatimusten mukaisesti, ja niiden olisi perustuttava oikeudenmukaiseen ja avoimeen järjestelmään.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että mahdollisimman pian väliaikaisten toimenpiteiden käyttöönoton jälkeen ja joka tapauksessa ennen lopullisten toimenpiteiden käyttöönottoa ilmoitetaan täydelliset tiedot kaikista niistä olennaisista tosiseikoista ja huomioista, joihin osapuolen päätös kyseisten toimenpiteiden soveltamisesta pohjautuu. Tällainen ilmoitus ei kuitenkaan rajoita polkumyynnin vastaisen sopimuksen 6 artiklan 5 kohdan ja tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 12 artiklan 4 kohdan soveltamista. Kumpikin osapuoli ilmoittaa tällaisista olennaisista tosiasioista ja huomioista kirjallisesti ja antaa asianomaisille osapuolille riittävästi aikaa esittää niistä huomautuksia.
3. Kaikille asianomaisille osapuolille on annettava tilaisuus esittää näkemyksensä polkumyyntiä ja tasoitustulleja koskevien tutkimusten aikana, kunhan tämä ei tarpeettomasti viivästytä tutkimusten suorittamista.

12.3 ARTIKLA

Yleisen edun huomioon ottaminen

Kumpikin osapuoli ottaa huomioon osapuolen tuotannonalan, tuojien ja niitä edustavien järjestöjen sekä käyttäjiä ja kuluttajia edustavien järjestöjen tilanteen siinä määrin kuin ne ovat toimittaneet aiheeseen liittyviä tietoja tutkintaviranomaisille sovellettavassa määräajassa. Osapuoli voi päättää olla soveltamatta polkumyynti- tai tasoitustoimenpiteitä tällaisten tietojen perusteella.

12.4 ARTIKLA

Alhaisemman tullin sääntö

Jos osapuoli ottaa käyttöön polkumyyntitullin toisen osapuolen tavaroiden tuonnissa, tällaisen tullin määrä ei saa ylittää polkumyyntimarginaalia. Polkumyyntitullin olisi mahdollisuuksien mukaan oltava kyseistä marginaalia alhaisempi, jos alhaisempi tulli riittää poistamaan osapuolen tuotannonalalle aiheutuneen vahingon.

12.5 ARTIKLA

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Tähän jaksoon ei sovelleta 38 lukua.

B JAKSO

YLEISET SUOJATOIMENPITEET

12.6 ARTIKLA

Yleiset määräykset

1. Osapuolet vahvistavat GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan, suojalausekesopimuksen ja maataloussopimuksen 5 artiklan mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa.

12.7 ARTIKLA

Avoimuus ja lopullisten toimenpiteiden käyttöönotto

1. Sen estämättä, mitä 12.6 artiklassa määrätään, osapuolen, joka panee vireille yleisen suojatoimenpidetutkimuksen tai aikoo soveltaa yleisiä suojatoimenpiteitä, on toisen osapuolen pyynnöstä ja sillä edellytyksellä, että asiaan liittyy toisen osapuolen huomattava etu, viipymättä annettava tätä koskeva kirjallinen ilmoitus, johon sisältyvät kaikki asian kannalta olennaiset tiedot, jotka ovat johtaneet yleisen suojatoimenpidetutkimuksen vireillepanoon tai yleisten suojatoimenpiteiden soveltamiseen, sekä tarvittaessa myös tutkimuksen väliaikaiset päätelmät. Tällaisella ilmoituksella ei rajoiteta suojalausekesopimuksen 3 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamista.

2. Ottaessaan käyttöön lopullisia yleisiä suojaustoimenpiteitä kumpikin osapuoli määräämään ne tavalla, joka vaikuttaa vähiten kahdenväliseen kauppaan, sillä edellytyksellä, että osapuolella, johon toimenpiteet vaikuttavat, on 4 kohdassa määritelty huomattava etu.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa sovellettaessa, jos osapuoli katsoo, että lopullisten yleisten suojaustoimenpiteiden käyttöönottoa koskevat oikeudelliset vaatimukset täyttyvät, ja se aikoo soveltaa tällaisia toimenpiteitä, osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle ja antaa sille mahdollisuuden kahdenvälisiin neuvotteluihin sillä edellytyksellä, että toisella osapuolella on 4 kohdassa määritelty huomattava etu. Jos tyydyttävään ratkaisuun ei ole päästy 15 päivän kuluessa siitä, kun asiasta ilmoitettiin, tuojaosapuoli voi ottaa käyttöön soveltuvat yleiset suojaustoimenpiteet ongelman korjaamiseksi.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa katsotaan, että asiaan liittyy osapuolen huomattava etu, jos se on ollut viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana yksi tuodun tavaran viidestä tärkeimmästä toimittajasta joko tuotteen absoluuttisena määränä tai sen arvona mitattuna.

12.8 ARTIKLA

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Tähän jaksoon ei sovelleta 38 lukua.

C JAKSO

KAHDENVÄLISET SUOJATOIMENPITEET

1 ALAJAKSO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

12.9 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan

- a) 'osapuolen tuotannonalalla' tuodun tavaran osalta osapuolen alueella toimivia samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tavaroiden tuottajia kokonaisuudessaan tai tuottajia, joiden yhteinen samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tavaroiden tuotos muodostaa pääosan kyseisten tavaroiden kokonaistuotannosta osapuolella;
- b) 'siirtymäkaudella'
 - i) seitsemän vuoden ajanjaksoa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä; tai

- ii) kaikkien sellaisten tavaroiden osalta, joiden kohdalla kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltavan osapuolen liitteessä 9 olevassa luettelossa määrätään seitsemän vuoden tullien poistamisjaksosta, kyseisen tavaran tullien poistamisjaksoa lisättynä kahdella vuodella.

12.10 ARTIKLA

Kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltaminen

1. Sen estämättä, mitä B jaksossa määrätään, jos tämän sopimuksen tämän osan mukaisen tullien alennuksen tai poiston seurauksena osapuolen alueelta peräisin olevaa tavaraa tuodaan toisen osapuolen alueelle sellaisina lisääntyneinä määrinä joko absoluuttisesti mitattuna tai suhteessa osapuolen omaan tuotantoon ja sellaisissa olosuhteissa, että tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa vahinkoa osapuolen tuotannonalalle, joka tuottaa kyseisen tuotteen kanssa samankaltaisia tai sen kanssa suoraan kilpailevia tuotteita, tuojaosapuoli voi toteuttaa asianmukaiset kahdenväliset suojatoimenpiteet tässä jaksossa vahvistettujen edellytysten ja menettelyiden mukaisesti.
2. Jos 1 kohdan edellytykset täyttyvät, tuojaosapuoli voi soveltaa jompaakumpaa seuraavista kahdenvälisistä suojatoimenpiteistä:
 - a) kyseiseen tavarahan sovellettavan tullin mahdollisen lisäalennuksen keskeyttäminen tämän sopimuksen tämän osan määräysten mukaisesti; tai

- b) kyseisen tavaran tullin korottaminen tasolle, joka ei ylitä alempaa seuraavista:
 - i) tavaraan sovellettu suosituimmustulli aikana, jona toimenpidettä sovelletaan; tai
 - ii) tavaraan sovellettu suosituimmustulli, joka on voimassa päivänä, joka välittömästi edeltää tämän sopimuksen voimaantulopäivää.

12.11 ARTIKLA

Kahdenvälisten suojatoimenpiteiden soveltamista koskevat normit

1. Mitään kahdenvälistä suojatoimenpidettä ei saa soveltaa
 - a) paitsi siinä määrin ja niin kauan kuin se on tarpeen osapuolen tuotannonalaan kohdistuvan vakavan vahingon tai sen uhkan estämiseksi tai korjaamiseksi;

- b) enemmän kuin kahden vuoden ajan; kesto voidaan jatkaa vielä kahdella vuodella, jos tuojaosapuolen toimivaltaiset tutkimusviranomaiset määrittävät tässä jaksossa vahvistettujen menettelyiden mukaisesti, että toimenpide on edelleen tarpeen osapuolen tuotannonalalle koituvan vakavan vahingon tai sen uhkan estämiseksi tai korjaamiseksi ja sillä edellytyksellä, että kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltamisen kokonaiskesto, mihin sisältyvät sekä alkuperäinen soveltamisjakso että sen mahdolliset jatkamiset, on enintään neljä vuotta; tai
- c) 12.9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdassa määritellyn siirtymäkauden päättymisen jälkeen.

2. Kun osapuoli lopettaa kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltamisen, tulli on se, joka olisi ollut voimassa tavaran osalta sen liitteessä 9 olevan luettelon mukaisesti.

3. Kyseisen tuotannonalan sopeutumisen helpottamiseksi tilanteessa, jossa kahdenvälisen suojatoimenpiteen odotettu kesto on pidempi kuin yksi vuosi, toimenpidettä soveltava osapuoli lieventää toimenpidettä asteittain säännöllisin väliajoin soveltamisjakson aikana.

12.12 ARTIKLA

Väliaikaiset kahdenväliset suojatoimenpiteet

1. Kriittisissä olosuhteissa, joissa kaikki viivytykset aiheuttaisivat vaikeasti korjattavissa olevan vahingon, osapuoli voi soveltaa väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä noudattamatta 12.21 artiklan 1 kohdan vaatimuksia, kun alustavan määrittelyn perusteella on ensin saatu selkeää näyttöä siitä, että toisen osapuolen alueelta peräisin olevien tavaroiden tuonti on lisääntynyt tämän osan mukaisen tullien alentamisen tai poistamisen seurauksena ja että tällainen tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa vahinkoa osapuolen tuotannonalalle.
2. Väliaikaisen kahdenvälisen suojatoimenpiteen kesto saa olla enintään 200 päivää, ja tänä aikana toimenpidettä soveltava osapuoli noudattaa 2 alajaksossa vahvistettuja menettelysääntöjä. Väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltava osapuoli maksaa viipymättä takaisin mahdolliset tullien korotukset, jos 2 alajaksossa kuvatun tutkimuksen perusteella ei todeta, että 12.10 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät. Väliaikaisen kahdenvälisen suojatoimenpiteen kesto lasketaan osaksi 12.11 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ajanjaksoa.
3. Väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltava osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle tällaisten väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamisesta ja saattaa asian välittömästi sekakomitean tarkasteltavaksi, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

12.13 ARTIKLA

Korvaus ja myönnytysten soveltamisen keskeyttäminen

1. Kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltava osapuoli neuvottelee toisen osapuolen kanssa, jonka tuotteisiin toimenpidettä sovelletaan, jotta voitaisiin yhdessä sopia asianmukaisesta kauppaa vapauttavasta korvauksesta sellaisina myönnytyksinä, jotka ovat kauppaan kohdistuvilta olennaisilta vaikutuksiltaan toimenpidettä vastaavia. Kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltava osapuoli tarjoaa mahdollisuuden tällaisiin neuvotteluihin viimeistään 30 päivän kuluttua kahdenvälisen suojatoimenpiteen käyttöönotosta.
2. Jos 1 kohdassa tarkoitetuissa neuvotteluissa ei päästä sopimukseen kauppaa vapauttavasta korvauksesta 30 päivän kuluessa neuvottelujen aloittamisesta, se osapuoli, jonka tavaroihin kahdenvälistä suojatoimenpidettä sovelletaan, voi keskeyttää olennaisilta osin vastaavien myönnytysten soveltamisen toisen osapuolen kauppaan.
3. Osapuolen, jonka tavaroihin sovelletaan kahdenvälistä suojatoimenpidettä, on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle kirjallisesti vähintään 30 päivää ennen kuin se keskeyttää myönnytysten soveltamisen 2 kohdan mukaisesti.

4. Edellä olevan 1 kohdan mukaista korvausvelvollisuutta ja oikeutta keskeyttää myönnytysten soveltaminen 2 kohdan mukaisesti

- a) ei saa käyttää niiden ensimmäisten 24 kuukauden aikana, joina kahdenvälinen suojatoimenpide on voimassa, sillä edellytyksellä, että kahdenvälistä suojatoimenpidettä on sovellettu tuonnin absoluuttisen kasvun seurauksena; ja
- b) ne päättyvät kahdenvälisen suojatoimenpiteen päättymispäivänä.

12.14 ARTIKLA

Kahden suojatoimenpiteen välinen aika ja suojatoimenpiteiden muu kuin rinnakkainen soveltaminen

1. Osapuoli saa soveltaa tässä jaksossa tarkoitettuja suojatoimenpiteitä sellaisen tavaran tuontiin, johon on aiemmin sovellettu tällaista toimenpidettä, vasta sellaisen ajanjakson jälkeen, joka on puolet siitä ajasta, jona suojatoimenpidettä sovellettiin välittömästi edeltävän jakson aikana. Suojatoimenpidettä, jota on sovellettu useammin kuin kerran samaan tavaraan, ei voida jatkaa uudella kahden vuoden jaksolla, kuten 12.11 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätään.
2. Osapuoli ei saa soveltaa saman tavaran osalta samaan aikaan
 - a) tämän osan mukaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä tai väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä; ja

- b) GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan ja suojalausekesopimuksen mukaista suojatoimenpidettä.

12.15 ARTIKLA

Euroopan unionin syrjäisimmät alueet¹

1. Jos jonkin Chilen alkuperätavaran tuonti yhdelle tai useammalle Euroopan unionin syrjäisimmälle alueelle lisääntyy siinä määrin ja sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa unionin kyseisten syrjäisimpien alueiden taloudellisen tilanteen huomattavan heikentymisen, EU-osapuoli voi tarkasteltuaan vaihtoehtoisia ratkaisuja poikkeuksellisesti toteuttaa kyseiseen alueeseen rajattuja kahdenvälisiä suojatoimenpiteitä.

¹ Tämän sopimuksen voimaantulopäivänä Euroopan unionin syrjäisimmät alueet ovat: Guadeloupe, Ranskan Guayana, Martinique, Réunion, Mayotte, Saint-Martin, Azorit, Madeira ja Kanariansaaret. Tätä artiklaa sovelletaan myös maahan tai merentakaiseen alueeseen, jonka asema muuttuu Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen 355 artiklan 6 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen Eurooppa-neuvoston päätöksellä syrjäisimpiin alueisiin kuuluvaksi alueeksi kyseisen päätöksen hyväksymispäivästä alkaen. Jos tällaisen menettelyn jälkeen jokin Euroopan unionin syrjäisimpiin alueisiin kuuluva alue lakkaa olemasta syrjäisimpiin alueisiin kuuluva alue, tätä artiklaa ei enää sovelleta kyseiseen maahan tai merentakaiseen alueeseen siitä päivästä alkaen, jona Eurooppa-neuvosto tekee asiaa koskevan päätöksen. EU-osapuoli ilmoittaa Chilelle kaikista unionin syrjäisimpiä alueita koskevista muutoksista.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa 'huomattavalla heikentymisellä' tarkoitetaan samankaltaisia tai suoraan kilpailevia tavaroita tuottavalla talouden toimialalla esiintyviä suuria vaikeuksia. Huomattavan heikentymisen toteamisen on perustuttava objektiivisiin tekijöihin, mukaan lukien seuraavat:

- a) tuonnin määrän lisääntyminen absoluuttisesti tai suhteessa osapuolen tuotantoon ja muista lähteistä tulevaan tuontiin; ja
- b) edellä 1 kohdassa tarkoitetun tuonnin vaikutus kyseisen tuotannonalan tai talouden toimialan tilanteeseen, kuten myyntimääriin, tuotantoon, taloudelliseen tilanteeseen ja työllisyyteen.

3. Rajoittamatta 1 kohdan soveltamista tämän artiklan nojalla mahdollisesti hyväksytyihin suojatoimenpiteisiin sovelletaan myös muita kahdenvälisiin suojatoimenpiteisiin sovellettavia tämän jakson määräyksiä. Tämän jakson muissa säännöksissä olevia viittauksia "vakavaan vahinkoon" pidetään "huomattavana heikentymisenä", kun niitä sovelletaan Euroopan unionin syrjäisimpiin alueisiin.

2 ALAJAKSO

KAHDENVÄLISIIN SUOJATOIMENPITEISIIN SOVELLETTAVAT MENETTELYSÄÄNNÖT

12.16 ARTIKLA

Sovellettava lainsäädäntö

Kahdenvälisten suojatoimenpiteiden soveltamiseksi kummankin osapuolen toimivaltaisen tutkintaviranomaisen on noudatettava tämän alajakson määräyksiä. Tapauksissa, jotka eivät kuulu tämän alajakson soveltamisalaan, toimivaltaisen tutkintaviranomaisen on sovellettava osapuolensa lainsäädännössä vahvistettuja sääntöjä.

12.17 ARTIKLA

Suojamenettelyn aloittaminen

1. Osapuolen toimivaltainen tutkintaviranomainen voi käynnistää kahdenvälisiä suojatoimenpiteitä koskevan menettelyn, jäljempänä 'suojamenettely', osapuolen tuotannonalan kirjallisesta hakemuksesta¹ tai sen puolesta tai poikkeuksellisissa olosuhteissa omasta aloitteestaan.

¹ EU-osapuolen osalta hakemuksen voi jättää yksi tai useampi jäsenvaltio jäsenvaltion kotimaisen tuotannonalan puolesta.

2. Hakemus katsotaan ”osapuolen tuotannonalan tekemäksi tai sen puolesta tehdyksi”, jos sillä on sellaisten osapuolen tuottajien tuki, joiden yhteenlaskettu tuotanto on yli 50 prosenttia sellaisten samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tavaroiden kokonaistuotannosta osapuolella, jotka tuottanut osapuolen tuotannonalan osa joko ilmaisee tukensa hakemukselle tai vastustaa sitä. Toimivaltainen tutkintaviranomainen ei kuitenkaan pane tutkimusta vireille, jos hakemusta kannattavat osapuolen tuottajat edustavat alle 25:tä prosenttia osapuolen tuotannonalan tuottamien samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden kokonaistuotannosta osapuolella.
3. Kun toimivaltainen tutkintaviranomainen on pannut tutkimuksen vireille, 1 kohdassa tarkoitettu kirjallinen hakemus on annettava asianomaisten osapuolten saataville, lukuun ottamatta siihen sisältyviä luottamuksellisia tietoja.
4. Kun suojamenettely pannaan vireille, toimivaltainen tutkintaviranomainen julkaisee menettelyn vireillepanoilmoituksen osapuolen virallisessa lehdessä. Ilmoituksessa on yksilöitävä:
- a) tarvittaessa yksikkö, joka on tehnyt kirjallisen hakemuksen;
 - b) tuontitavara, jota suojamenettely koskee;
 - c) tullialanimike ja tullinimike, joihin maahantuotu tavara luokitellaan;

- d) ehdotetun toimenpiteen tyyppi;
- e) julkinen kuuleminen 12.20 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan mukaisesti tai määräaika, jonka kuluessa asianomaiset osapuolet voivat esittää kuulemista koskevan pyynnön 12.20 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan mukaisesti;
- f) paikka, jossa kirjallinen hakemus ja muut menettelyn aikana toimitetut ei-luottamukselliset asiakirjat ovat saatavilla; ja
- g) lisätietoja antavan toimiston nimi, osoite ja puhelinnumero.

5. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti kirjallisen hakemuksen perusteella vireille pannun suojamenettelyn osalta asianomainen toimivaltainen tutkintaviranomainen ei saa julkaista 3 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta arvioimatta ensin huolellisesti, täyttääkö kirjallinen hakemus sen kansallisen lainsäädännön vaatimukset ja 1 ja 2 kohdan vaatimukset ja sisältyykö siihen kohtuullinen näyttö siitä, että toisesta osapuolesta peräisin olevan tavaran tuonti on lisääntynyt tämän osan mukaisen tullin alentamisen tai poistamisen seurauksena ja että tällainen tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa väitettyä vakavaa vahinkoa.

12.18 ARTIKLA

Tutkimus

1. Osapuoli saa soveltaa kahdenvälistä suoja-toimenpidettä vasta sen jälkeen, kun sen toimivaltainen tutkintaviranomainen on suorittanut tutkimuksen suojalausekesopimuksen 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti; tätä varten suojalausekesopimuksen 3 artiklan 1 kohta ja 4 artiklan 2 kohdan c alakohta liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä soveltuvin osin.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa tutkimuksessa osapuoli noudattaa suojalausekesopimuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan vaatimuksia. Tätä varten suojalausekesopimuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohta liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä soveltuvin osin.

3. Jos osapuoli antaa tämän artiklan 1 kohdan ja suojalausekesopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisen ilmoituksen siitä, että se soveltaa kahdenvälistä suojatoimenpidettä tai jatkaa sen voimassaoloa, ilmoitukseen on sisällyttävä seuraavat:

- a) näyttö vakavasta vahingosta tai sen uhkasta, jonka toisesta osapuolesta peräisin olevan tavaran lisääntynyt tuonti on aiheuttanut tämän osan mukaisen tullien alentamisen tai poistamisen seurauksena; tutkimuksen on osoitettava objektiivisen näytön pohjalta, että kyseisen tavaran lisääntyneen tuonnin ja vakavan vahingon tai sen uhan välillä on syy-yhteys. Lisääntyneen tuonnin lisäksi on tutkittava myös muita tiedossa olevia tekijöitä sen varmistamiseksi, että näiden muiden tekijöiden aiheuttamaa vahinkoa tai vahingon uhkaa ei pidetä lisääntyneestä tuonnista johtuvana.
- b) tarkka kuvaus kahdenvälisen suojatoimenpiteen kohteena olevasta alkuperätavarasta, mukaan lukien se harmonoidun järjestelmän koodin mukainen nimike tai alanimike, johon liitteessä 9 olevat tullisitoumusluettelot perustuvat;
- c) kahdenvälisen suojatoimenpiteen tarkka kuvaus;
- d) kahdenvälisen suojatoimenpiteen käyttöönottopäivä, sen odotettu kesto ja tarvittaessa toimenpiteen asteittaisen vapauttamisen aikataulu 12.11 artiklan 3 kohdan mukaisesti; ja

e) jos kahdenvälistä suojatoimenpidettä jatketaan, todisteet siitä, että osapuolen asianomainen tuotannonala on parhaillaan sopeutumassa.

4. Sen osapuolen pyynnöstä, jonka tavaraan sovelletaan tämän jakson mukaista suojamenettelyä, kyseistä menettelyä toteuttava osapuoli aloittaa neuvottelut pyynnön esittäneen osapuolen kanssa 1 kohdan mukaisen ilmoituksen tai sellaisen julkisen ilmoituksen tai raportin tarkastelemiseksi, jonka toimivaltainen tutkintaviranomainen on antanut suojamenettelystä.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimivaltainen tutkintaviranomainen saattaa kaikki tämän artiklan mukaiset tutkimukset päätökseen 12 kuukauden kuluessa niiden vireillepanopäivästä.

12.19 ARTIKLA

Luottamukselliset tiedot

1. Kun tähän on aihetta, toimivaltaisen tutkintaviranomaisen on kohdeltava kaikkia luonteeltaan luottamuksellisia tai luottamuksellisina toimitettuja tietoja luottamuksellisina. Tällaista tietoa ei tule edelleen luovuttaa ilman tiedon toimittaneen asianomaisen osapuolen suostumusta.

2. Luottamuksellisia tietoja toimittavia asianomaisia osapuolia voidaan pyytää antamaan niistä tiivistelmä, joka ei ole luottamuksellinen, tai jos tiedoista ei kyseisten osapuolten mukaan voida tehdä tiivistelmää, esittämään tämän syyt. Näiden tiivistelmien on oltava riittävän yksityiskohtaisia, jotta luottamuksellisina toimitettujen tietojen olennainen sisältö voidaan kohtuullisesti ymmärtää. Jos toimivaltainen tutkintaviranomainen kuitenkin katsoo, että luottamuksellista käsittelyä koskeva pyyntö ei ole perusteltu, ja jos asianomainen osapuoli ei halua julkistaa tietoja tai sallia niiden ilmaisemista yleisessä muodossa tai tiivistelmänä, toimivaltainen tutkintaviranomainen voi jättää tällaiset tiedot huomiotta, paitsi jos kyseistä viranomaista tyydyttävällä tavalla voidaan asianmukaisista lähteistä saatujen tietojen perusteella osoittaa, että tiedot ovat oikeita.

12.20 ARTIKLA

Kuulemiset

Toimivaltainen tutkintaviranomainen järjestää suojamenettelyn kuluessa

- a) julkisen kuulemisen ilmoitettuaan asiasta kohtuullisen hyvissä ajoin antaakseen kaikille asianomaisille osapuolille ja kuluttajia edustaville järjestöille mahdollisuuden saapua paikalle henkilökohtaisesti tai lähettää paikalle edustajansa, esittää todisteita ja tulla kuulluksi vakavasta vahingosta tai sen uhasta sekä sopivista oikaisukeinoista; tai

- b) kaikille asianomaisille osapuolille mahdollisuuden tulla kuulluksi, jos ne ovat toimittaneet kuulemista koskevan kirjallisen pyynnön 12.17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettussa menettelyn vireillepanoilmoituksessa vahvistetussa määräajassa ja jos pyynnössä osoitetaan, että tutkimuksen lopputulos todennäköisesti vaikuttaa niihin ja että on erityisiä syitä, joiden vuoksi niitä pitäisi kuulla suullisesti.

12.21 ARTIKLA

Ilmoitukset, tutkimukset sekakomiteassa ja julkaisut

1. Jos osapuoli katsoo, että jokin 12.10 artiklan 1 kohdassa tai 12.15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista olosuhteista on olemassa, sen on välittömästi saatettava asia sekakomitean tarkasteltavaksi. Sekakomitea voi antaa tarvittavia suosituksia syntyneiden olosuhteiden korjaamiseksi. Jos sekakomitea ei ole antanut suositusta tilanteen korjaamiseksi tai muuhun tyydyttävään ratkaisuun ei ole päästy 30 päivän kuluessa siitä, kun osapuoli saattoi asian sekakomitean tarkasteltavaksi, tuojaosapuoli voi toteuttaa asianmukaisia kahdenvälisiä suojatoimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi tämän jakson mukaisesti.
2. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi tuojaosapuoli toimittaa viejäosapuolelle kaikki merkitykselliset tiedot, mukaan lukien todisteet lisääntyneen tuonnin aiheuttamasta vakavasta vahingosta tai sen uhkasta samankaltaisen ja suoraan kilpailevan tavarantoimittajan osapuolen tuottajille, tarkka kuvaus kyseisestä tavarasta ja ehdotetusta kahdenvälisestä suojatoimenpiteestä, sen ehdotettu käyttöönottopäivä ja arvioitu kesto.

3. Osapuolen, joka ottaa käyttöön kahdenvälisen suojatoimenpiteen, on myös julkaistava tutkimustuloksensa ja perustellut päätelmänsä kaikista oleellisista tosiasioista ja oikeudellisista seikoista kyseisen osapuolen virallisessa lehdessä, missä yhteydessä on myös esitettävä asianomaisen tuontituotteen ja toimenpiteiden käyttöönottoon 12.10 artiklan 1 kohdan tai 12.15 artiklan 1 kohdan mukaisesti johtaneen tilanteen kuvaus, kyseisen tilanteen ja lisääntyneen tuonnin välinen syy-yhteys sekä toimenpiteiden muoto, taso ja kesto.

12.22 ARTIKLA

Englanninkielisten asiakirjojen hyväksyminen suojamenettelyissä

Jotta voidaan helpottaa asiakirjojen toimittamista suojamenettelyissä, menettelystä vastaavan osapuolen toimivaltaisen tutkintaviranomaisen on hyväksyttävä asianomaisten osapuolten englanniksi toimittamat asiakirjat sillä edellytyksellä, että kyseiset osapuolet toimittavat myöhemmin, toimivaltaisen viranomaisen asettaman pidemmän määräajan kuluessa, asiakirjojen käännöksen suojamenettelyn kielelle.

13 LUKU

TERVEYS- JA KASVINSUOJELUTOIMET

13.1 ARTIKLA

Tavoitteet

Tämän luvun tavoitteina ovat seuraavat:

1. Turvataan ihmisten, eläinten ja kasvien terveys osapuolten alueilla ja helpotetaan samalla eläinten, eläintuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja muiden terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien tuotteiden kauppaa osapuolten välillä
 - a) parantamalla terveys- ja kasvinsuojelutoimien avoimuutta sekä niitä koskevaa viestintää ja yhteistyötä osapuolten välillä;
 - b) ottamalla käyttöön mekanismeja ja menetelmiä kaupankäynnin helpottamiseksi; ja
 - c) laajentamalla terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen periaatteiden täytäntöönpanoa.

2. Tehdään yhteistyötä monenvälisillä foorumeilla sekä elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja kasvinsuojelua koskevaa tieteellistä yhteistyötä.
3. Tehdään yhteistyötä muissa terveys- tai kasvinsuojeluasioissa tai muilla foorumeilla.

13.2 ARTIKLA

Monenväliset velvoitteet

Osapuolet vahvistavat WTO-sopimuksen ja erityisesti sen terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa. Kyseiset oikeudet ja velvollisuudet ovat perustana osapuolten tämän luvun mukaisille toimille.

13.3 ARTIKLA

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan

- a) kaikkiin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, sellaisina kuin ne on määritelty terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A, siltä osin kuin ne vaikuttavat osapuolten väliseen kauppaan;

- b) yhteistyöhön terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen puitteissa tunnustetuilla monenvälisillä foorumeilla;
- c) elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja kasvinsuojelua koskevaan tieteelliseen yhteistyöhön; ja
- d) yhteistyöhön muissa terveys- ja kasvinsuojeluasioissa muilla foorumeilla osapuolten sopimalla tavalla.

13.4 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 13-A–13-E

- a) sovelletaan terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A olevia määritelmiä sekä *Codex Alimentarius* -säännösten, Maailman eläintautijärjestön ja Roomassa 17 päivänä marraskuuta 1997 tehdyn kansainvälisen kasvinsuojeluyleissopimuksen määritelmiä; ja
- b) ’suoja-alueella’ tarkoitetaan tietyn säännellyn tuhoajan osalta osapuolen alueen virallisesti määriteltyä maantieteellistä osaa, jossa kyseistä tuhoojaa ei tiedetä esiintyvän, huolimatta suotuisista olosuhteista ja sen esiintymisestä kyseisen osapuolen alueen muissa osissa.

13.5 ARTIKLA

Toimivaltaiset viranomaiset

1. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset ovat tässä luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanosta vastaavia viranomaisia liitteessä 13-A esitetyn mukaisesti.
2. Osapuolet ilmoittavat 13.12 artiklan mukaisesti toisilleen kaikista merkittävistä muutoksista niiden toimivaltaisten viranomaisten rakenteessa, organisaatiossa tai toimivallan jaossa.

13.6 ARTIKLA

Eläintautien ja eläinten infektioiden sekä tuhoojien tilanteen tunnustaminen

1. Eläintautien ja eläinten infektioiden, myös zoonoosien, tilanteeseen sovelletaan seuraavaa:
 - a) tuojaosapuoli tunnustaa kauppaa varten viejäosapuolen tai sen alueiden eläinten terveystilanteen niin kuin viejäosapuoli on sen määrittänyt tämän sopimuksen liitteessä 13-B yksilöityjen eläintautien osalta liitteessä 13-C olevan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaisesti;

- b) jos osapuoli katsoo, että sen alueella tai jollakin sen alueista on erityisasema jonkin muun tietyn eläntautin kuin liitteessä 13-B esitettyjen eläntautien osalta, se voi pyytää kyseisen tilanteen tunnustamista liitteessä 13-C olevassa 3 kohdassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti; tuojaosapuoli voi pyytää elävien eläinten ja eläintuotteiden tuonnissa takeita, jotka ovat kyseisen osapuolen tunnustetun terveystilanteen mukaisia;
- c) osapuolet tunnustavat keskinäisen kauppansa perustaksi muiden kuin lisäyksessä 13-B lueteltujen eläntautien tai eläinten infektioiden yleisyyttä tai esiintyvyyttä tai tapauksen mukaan niihin liittyvää riskiä koskevan osapuolten alueiden tai alueiden osien tai toimialojen tai osa-alojen tilanteen, sellaisena kuin sen ovat määritelleet terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen puitteissa tunnustetut kansainväliset standardointielimet; tuojaosapuoli voi tarvittaessa pyytää elävien eläinten ja eläintuotteiden tuonnissa takeita, jotka ovat kyseisen osapuolen tunnustetun terveystilanteen mukaisia standardointielinten suositusten mukaisesti; ja
- d) jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta ja vaadi tausta- tai lisätietoja tai neuvotteluja tai tarkastusta 13.11 ja 13.14 artiklan mukaisesti, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheetonta viivytystä tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet kaupankäynnin mahdollistamiseksi tämän kohdan a, b ja c alakohdan mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta 13.9 ja 13.15 artiklan soveltamista.

2. Tuhoojiin sovelletaan seuraavaa:
 - a) osapuolet tunnustavat kauppaa varten tuhoajatilanteen liitteessä 13-B mainittujen tuhoojien osalta; ja
 - b) jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta ja vaadi tausta- tai lisätietoja tai neuvotteluja tai tarkastusta 13.11 ja 13.14 artiklan mukaisesti, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheetonta viivytystä tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet kaupankäynnin mahdollistamiseksi tämän kohdan a alakohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.9 ja 13.15 artiklan soveltamista.

13.7 ARTIKLA

Eläintauteja ja eläinten infektioita sekä tuhoojia koskevien alueellistamispäätösten tunnustaminen

1. Osapuolet tunnustavat alueellistamisen käsitteen, jota ne sopivat soveltavansa keskinäiseen kauppaansa.
2. Lisäyksessä 13-B-1 lueteltuja maa- ja vesieläintauteja ja lisäyksessä 13-B-2 lueteltuja tuhoojia koskevat alueellistamispäätökset tehdään liitteen 13-C mukaisesti.

3. Eläintautien osalta ja 13.14 artiklan mukaisesti viejäosapuoli, joka pyytää tuojaosapuolta tunnustamaan alueellistamispäätöksen, ilmoittaa alueellistamisen vahvistamista koskevista toimenpiteistään ja liittää niihin täydelliset selitykset ja tiedot määrittystensä ja päätöstensä tueksi.
4. Jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta alueellistamispäätöstä ja pyydä lisätietoja, neuvotteluja tai tarkastusta 13.11 ja 13.14 artiklan mukaisesti 15 työpäivän kuluessa tällaisen päätöksen vastaanottamisesta, osapuolet katsovat, että päätös on hyväksytty, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.
5. Edellä tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettut neuvottelut käydään 13.14 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tuojaosapuoli arvioi lisätiedot 15 työpäivän kuluessa niiden vastaanottamisesta. Edellä tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettu tarkastus toteutetaan 13.11 artiklan mukaisesti ja 25 työpäivän kuluessa tarkastuspyynnön vastaanottamisesta.

6. Tuhoojien osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että kasveilla, kasvituotteilla ja muilla tuotteilla käytävässä kaupassa otetaan huomioon toisen osapuolen tunnustama tuhoajatilanne. Viejäosapuolen, joka pyytää toiselta osapuolelta tunnustusta alueellistamista koskevalle päätökselleen, on ilmoitettava toiselle osapuolelle toimenpiteistään ja päätöksistään Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön, jäljempänä 'FAO', soveltuvien kansainvälisten kasvinsuojelutoimenpidestandardien mukaisesti, mukaan lukien 4 "Requirements for the establishment of pest free areas" (tuhoojista vapaiden alueiden vahvistamisedellytykset), 8 "Determination of Pest Status in an area" (alueen tuhoajatilanteen määrittäminen) ja muut osapuolten asianmukaisiksi katsomat kansainväliset kasvinsuojelutoimenpidestandardit. Jollei jompikumpi osapuoli nimenomaisesti vastusta alueellistamispäätöstä ja pyydä lisätietoja, neuvotteluja tai tarkastusta 13.11 ja 13.14 artiklan mukaisesti kolmen kuukauden kuluessa tällaisen päätöksen vastaanottamisesta, osapuolet katsovat, että päätös on hyväksytty, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

7. Edellä tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen käynnäytymisen jälkeen 13.14 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tuojaosapuoli arvioi kaikki lisätiedot kolmen kuukauden kuluessa niiden vastaanottamisesta. Kumpikin osapuoli toteuttaa tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten 13.11 artiklan mukaisesti ja 12 kuukauden kuluessa tarkastuspyynnön vastaanottamisesta, ottaen huomioon kyseisen tuhoajan ja viljelykasvin biologiset ominaisuudet.

8. Kun tämän artiklan 2–7 kohdassa vahvistetut menettelyt on saatettu päätökseen, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheutonta viivytystä lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen kaupan mahdollistamiseksi tältä pohjalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

13.8 ARTIKLA

Vastaavuuden tunnustaminen

1. Osapuolet voivat tunnustaa tietyllä toimialalla tai osa-alalla sovellettavan yksittäisen toimenpiteen, toimenpidejoukon tai järjestelmän vastaavuuden.
2. Vastaavuuden tunnustamiseksi osapuolet noudattavat 3 kohdassa tarkoitettua neuvottelumenettelyä. Menettelyssä viejäosapuoli osoittaa objektiivisesti vastaavuuden ja tuojaosapuoli arvioi tällaista osoitusta objektiivisesti voidakseen mahdollisesti tunnustaa vastaavuuden.
3. Kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuojaosapuoli on vastaanottanut viejäosapuolen pyynnön yhden tai useamman yhteen tai useampaan toimialaan tai osa-alaan vaikuttavan toimenpiteen vastaavuuden tunnustamisesta, osapuolet aloittavat neuvottelumenettelyn, johon sisältyvät liitteessä 13-E esitetyt vaiheet. Jos kyseessä on useampi pyyntö viejäosapuolelta, osapuolet sopivat tuojaosapuolen pyynnöstä 13.16 artiklassa tarkoitettussa alakomiteassa aikataulusta, jonka mukaisesti ne aloittavat tässä kohdassa tarkoitetun menettelyn.
4. Ellei toisin sovita, tuojaosapuoli saattaa liitteen 13-E mukaisen vastaavuuden arvioinnin päätökseen viimeistään 180 päivän kuluttua siitä, kun se on vastaanottanut viejäosapuolelta kyseisessä liitteessä tarkoitetun vastaavuutta koskevan selvityksen. Tästä poikkeuksena kausittaisten viljelykasvien tapauksessa on perusteltua saattaa vastaavuuden arviointi päätökseen myöhemmin, jos se on tarpeen kasvinsuojelutoimenpiteiden tarkastamiseksi viljelykasvin sopivana kasvukautena.

5. Kunkin osapuolen ensisijaiset toimialat tai osa-alat, joiden osalta voidaan panna vireille tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettu neuvottelumenettely, vahvistetaan tarvittaessa tärkeysjärjestyksessä lisäyksessä 13-E-1. Jäljempänä 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto muuttaa kyseistä luetteloa, tärkeysjärjestys mukaan luettuna.

6. Tuojaosapuoli voi peruuttaa tai keskeyttää vastaavuuden tunnustamisen, jos jompikumpi osapuoli muuttaa kyseiseen vastaavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä, sillä edellytyksellä, että seuraavia menettelyjä noudatetaan:

- a) viejäosapuoli ilmoittaa 13.13 artiklan mukaisesti tuojaosapuolelle kaikista ehdotetuista muutoksista siihen viejäosapuolen toimenpiteeseen, jonka osalta vastaavuus on tunnustettu, ja ehdotetun muutoksen todennäköisestä vaikutuksesta kyseiseen vastaavuuteen; tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle 30 työpäivän kuluessa näiden tietojen vastaanottamisesta, tunnustaako se edelleen vastaavuuden ehdotettujen muutosten perusteella; ja
- b) tuojaosapuoli ilmoittaa 13.13 artiklan mukaisesti viejäosapuolelle kaikista ehdotetuista muutoksista siihen tuojaosapuolen toimenpiteeseen, johon vastaavuuden tunnustaminen on perustunut, ja ehdotetun muutoksen todennäköisestä vaikutuksesta kyseiseen vastaavuuden tunnustamiseen; jos tuojaosapuoli ei enää tunnusta kyseistä vastaavuutta, osapuolet voivat yhdessä määrittää edellytykset tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen panemiseksi uudelleen vireille ehdotettujen muutosten pohjalta.

7. Tuojaosapuoli ei voi peruuttaa tai keskeyttää vastaavuuden tunnustamista, ennen kuin jommankumman osapuolen ehdottama muutos tulee voimaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

8. Vastaavuuden tunnustaminen tai vastaavuuden tunnustamisen peruuttaminen tai keskeyttäminen riippuu täysin tuojaosapuolesta, joka toimii omien hallinto- ja lainsäädäntöpuutteidensa mukaisesti, joita voivat kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden osalta olla FAO:n kansainvälisen kasvinsuojelutoimenpidestandardin 13 ”Guidelines for the notification of non-compliances and emergency action” (noudattamatta jättämisestä ja kiireellisistä toimista ilmoittamisen ohjeet) ja tapauksen mukaan muiden kansainvälisten kasvinsuojelustandardien mukaiset tiedonannot. Tuojaosapuoli toimittaa viejäosapuolelle täydellisen kirjallisen selvityksen ja sitä tukevat tiedot tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvista määräyksistä ja päätöksistä. Jos vastaavuutta ei tunnusteta tai vastaavuuden tunnustaminen peruutetaan tai keskeytetään, tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle edellytyksistä 3 kohdassa tarkoitetun menettelyn panemisesta uudelleen vireille.

13.9 ARTIKLA

Avoimuus ja kaupan ehdot

1. Osapuolet soveltavat yleisiä tuontiedellytyksiä. Tuojaosapuolen tuontiedellytyksiä sovelletaan koko viejäosapuolen alueeseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.7 artiklan mukaisesti tehtyjen päätösten soveltamista. Tuojaosapuoli ilmoittaa 13.13 artiklan mukaisesti viejäosapuolelle terveyst- ja kasvinsuojelutoimia koskevista tuontivaatimuksistaan. Näihin tietoihin on tarvittaessa sisällytettävä tuojaosapuolen vaatimien virallisten todistusten tai vakuutusten mallit.

2. Ilmoittaessaan tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten muutoksista tai ehdotetuista muutoksista kumpikin osapuoli noudattaa terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 7 artiklaa ja liitettä B sekä terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän WTO:n komitean myöhempiä päätöksiä. Tuojaosapuoli ottaa huomioon osapuolten alueiden välisen kuljetusajan vahvistaessaan voimaantulopäivän tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten muutoksille, sanotun kuitenkin rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

3. Jos tuojaosapuoli ei noudata 2 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvaatimuksia, sen on edelleen 30 päivän ajan kyseisen muutoksen voimaantulopäivästä hyväksyttävä todistus tai vakuutus, jolla taataan ennen kyseistä muutosta sovelletut tuontiedellytykset.

4. Kun Chile myöntää markkinoille pääsyn yhdelle tai useammalle EU-osapuolen toimialalle tai osa-alalle 1 kohdassa tarkoitetuilla edellytyksillä, Chile hyväksyy kaikki jäsenvaltioiden myöhemmin esittämät vientipyynnöt Euroopan komission käytettävissä olevien kattavien tietojen perustella, joita kutsutaan maaprofiiliksi, ellei Chile pyydä lisätietoja rajoitetuissa erityisolosuhteissa, kun se katsotaan tarpeelliseksi.

5. Osapuoli toteuttaa 90 päivän kuluessa 13.8 artiklan mukaisesta vastaavuuden tunnustamisesta tämän vastaavuuden tunnustamisen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat lainsäädäntö- ja hallintotoimenpiteet osapuolten välisen kaupan mahdollistamiseksi sellaisilla toimialoilla ja osa-aloilla, joilla tuojaosapuoli tunnustaa kaikkien viejäosapuolen terveys- ja kasvinsuojelutoimien vastaavuuden. Tällaisten terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien eläinten, eläintuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja muiden tuotteiden osalta tuojaosapuolen vaatiman virallisen todistuksen tai virallisen asiakirjan malli voidaan korvata liitteessä 13-H esitetyllä todistuksella.
6. Edellä 5 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta sellaisilla toimialoilla tai osa-aloilla, joilla on tunnustettu yhden tai useamman toimenpiteen vastaavuus mutta ei kaikkien toimenpiteiden vastaavuutta, osapuolet jatkavat keskinäistä kauppansa 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten mukaisesti. Viejäosapuolen pyynnöstä sovelletaan 8 kohtaa.
7. Tätä lukua sovellettaessa tuojaosapuoli ei saa edellyttää tuontilisenssejä toisen osapuolen tuotteiden tuonnissa.
8. Osapuolten väliseen kauppaan vaikuttavien yleisten tuontiedellytysten osalta osapuolet aloittavat viejäosapuolen pyynnöstä 13.14 artiklan mukaiset neuvottelut vaihtoehtoisten tai täydentävien tuontiedellytysten vahvistamiseksi tuojaosapuolelle. Osapuolet perustavat tarvittaessa nämä vaihtoehtoiset tai täydentävät tuontiedellytykset viejäosapuolen toimenpiteisiin, joiden vastaavuuden tuojaosapuoli on tunnustanut. Jos osapuolet sopivat vaihtoehtoista tai täydentävistä tuontiedellytyksistä, tuojaosapuoli toteuttaa 90 päivän kuluessa niiden vahvistamisesta tarvittavat lainsäädäntö- tai hallintotoimenpiteet tuonnin sallimiseksi tällä perusteella.

9. Eläinten, eläintuotteiden, eläinperäisten tuotteiden ja eläimistä saatavien sivutuotteiden tuonnin osalta tuojaosapuoli hyväksyy viejäosapuolen alueella sijaitsevat laitokset viejäosapuolen pyynnöstä siihen liittyvine asianmukaisine takeineen ilman etukäteistarkastusta ja liitteen 13-D mukaisesti. Jollei viejäosapuoli pyydä lisätietoja, tuojaosapuoli toteuttaa 30 työpäivän kuluessa asianmukaiset takeet sisältävän hyväksymispyynnön vastaanottamisesta tarvittavat lainsäädäntö- tai hallintotoimenpiteet tuonnin sallimiseksi tällä perusteella.
10. Osapuoli hyväksyy alustavan luettelon laitoksista liitteen 13-D mukaisesti.
11. Osapuoli toimittaa osapuolen pyynnöstä täydellisen selvityksen ja tiedot tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvien määritysten ja päätösten tueksi.

13.10 ARTIKLA

Todistusten myöntämismenettelyt

1. Osapuolet noudattavat todistusten myöntämismenettelyissä liitteessä 13-H vahvistettuja periaatteita ja edellytyksiä.
2. Osapuoli myöntää 13.9 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitetut todistukset tai viralliset asiakirjat liitteen 13-H mukaisesti.

3. Jäljempänä 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella, että sekakomitea tai yhteisneuvosto tekee päätöksen säännöistä, joita on noudatettava sähköisten todistusten taikka todistusten peruuttamisen tai korvaamisen yhteydessä.

13.11 ARTIKLA

Tarkastukset

1. Tämän luvun tehokasta täytäntöönpanoa varten kummallakin osapuolella on oikeus
 - a) tarkastaa liitteessä 13-F esitettyjen ohjeiden mukaisesti toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten koko valvontaohjelma tai osa siitä; tarkastuksen kuluista vastaa tarkastuksen suorittava osapuoli;
 - b) osapuolten määrittämästä päivämäärästä alkaen pyytää toiselta osapuolelta kyseisen osapuolen valvontajärjestelmää kokonaisuudessaan tai sen osaa sekä kertomus ohjelmassa toteutettujen tarkastusten tuloksista; ja
 - c) eläinperäisiin tuotteisiin liittyvien laboratoriotestien osalta pyytää toista osapuolta osallistumaan pyynnön esittäneen osapuolen vertailulaboratorion järjestämään tiettyjä testejä koskevaan säännölliseen vertailevaan testausohjelmaan; osallistuva osapuoli vastaa tähän osallistumiseen liittyvistä kustannuksista.

2. Kumpikin osapuoli voi ilmoittaa tarkastustensa tuloksista ja päätelmistä kolmansille maille ja julkistaa ne.
3. Jäljempänä 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto muuttaa liitettä 13-F ottaen asianmukaisesti huomioon kansainvälisten järjestöjen tekemän työn.
4. Tässä artiklassa tarkoitettujen tarkastusten tuloksilla voidaan edistää 13.6–13.9 ja 13.12. artiklassa tarkoitettuja osapuolen tai osapuolten toimenpiteitä.

13.12 ARTIKLA

Tuontitarkastukset ja tarkastusmaksut

1. Tuojaosapuoli noudattaa viejäosapuolen lähetyksille suorittamissaan tuontitarkastuksissa liitteessä 13-G vahvistettuja periaatteita. Näiden tarkastusten tuloksilla voidaan edistää 13.11 artiklassa tarkoitettua tarkastusmenettelyä.
2. Kummankin osapuolen fyysisten tuontitarkastusten suoritusiheys vahvistetaan liitteessä 13-G. Jäljempänä 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella yhteisneuvostolle liitteen 13-G muuttamista.

3. Osapuoli voi poiketa liitteessä 13-G vahvistetusta tarkastusten tiheydestä toimivaltansa rajoissa ja säädöstensä ja määräystensä mukaisesti 13.8 ja 13.9 artiklan mukaisesti saavutetun edistymisen taikka tarkistusten, neuvottelujen tai muiden tässä luvussa määrättyjen toimenpiteiden tuloksena.
4. Tarkastusmaksut eivät saa ylittää toimivaltaiselle viranomaiselle tuontitarkastusten suorittamisesta aiheutuvia kustannuksia, ja niiden on oltava tasapuolisia verrattuna samanlaisten osapuolen tuotteiden tarkastuksesta perittäviin maksuihin.
5. Tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle kaikista muutoksista, mukaan luettuina muutoksen syyt, toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat tuontitarkastuksiin ja tarkastusmaksuihin, ja merkittävistä muutoksista tällaisten tarkastusten hallinnollisessa menettelyssä.
6. Osapuolet voivat sopia 13.9 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta fyysisten tuontitarkastusten tiheyden vastavuoroisesta vähentämisestä.
7. Alakomitea voi antaa yhteisneuvostolle suosituksia edellytyksistä, joita sovelletaan osapuolten tuontitarkastusten hyväksymiseen tietyistä päivästä alkaen, jotta tarkastusten tiheyttä voidaan muuttaa tai tarkastukset voidaan korvata. Nämä edellytykset sisällytetään liitteeseen 13-G yhteisneuvoston päätöksellä. Kyseisestä päivästä alkaen osapuolet voivat hyväksyä toistensa tiettyjen tuotteiden tuontitarkastukset vähentääkseen niiden tiheyttä tai korvatakseen ne.

13.13 ARTIKLA

Tiedonvaihto

1. Osapuolet vaihtavat tämän luvun täytäntöönpanoa koskevia tietoja järjestelmällisellä tavalla normien laatimiseksi, takeiden antamiseksi, keskinäisen luottamuksen aikaansaamiseksi ja valvottujen ohjelmien tehokkuuden osoittamiseksi. Tarvittaessa tähän voi kuulua osapuolten välistä virkamiesvaihtoa.
2. Osapuolet vaihtavat tietoja myös muista asiaan liittyvistä aiheista, kuten seuraavista:
 - a) tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskevat merkittävät tapahtumat, mukaan luettuina 13.8 ja 13.9 artiklassa määrätty tiedonvaihto;
 - b) 13.11 artiklassa määrättyjen tarkastusmenettelyjen tulokset;
 - c) 13.12 artiklassa määrättyjen tuontitarkastusten tulokset, jos eläin- tai eläintuotelähetyksiä on hylätty tai ne eivät täytä vaatimuksia;
 - d) tämän luvun kannalta olennaiset tieteelliset lausunnot, jotka esitetään jommankumman osapuolen vastuulla; ja
 - e) nopeat hälytykset, jotka liittyvät tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan.

3. Osapuoli toimittaa tieteelliset asiakirjat tai tiedot asiaankuuluvalla tieteellisellä foorumilla hyvissä ajoin arviointia varten sellaisten näkemysten tai väitteiden tueksi, jotka koskevat tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaa asiaa. Arvioinnin tulosten on oltava osapuolten saatavilla.
4. Kun osapuoli on antanut tässä artiklassa tarkoitetut tiedot WTO:lle terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 7 artiklan ja liitteen B mukaisella ilmoituksella tai virallisella, julkisesti saatavilla olevalla ja maksuttomalla verkkosivustolla, katsotaan, että tässä artiklassa tarkoitetut tiedot on vaihdettu.
5. Tuhoojista, jotka aiheuttavat osapuolelle tunnetun ja välittömän vaaran, on lähetettävä ilmoitus suoraan kyseiselle osapuolelle postitse tai sähköpostitse. Osapuolet noudattavat FAO:n kansainvälisessä kasvinsuojelutoimenpidestandardissa 17 ”Pest reporting” (tuhoojista ilmoittaminen) annettuja ohjeita.
6. Osapuolet vaihtavat tässä artiklassa tarkoitettuja tietoja sähköpostitse, faksilla tai postitse.

13.14 ARTIKLA

Ilmoitukset ja neuvottelut

1. Osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kahden työpäivän kuluessa kaikista vakavista tai merkittävistä riskeistä ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, mukaan luettuina elintarvikevalvonnan hätätilanteet tai tilanteet, joissa on selvästi havaittu riski eläin- tai kasvituotteiden käyttämiseen liittyvistä vaarallisista vaikutuksista terveydelle, sekä erityisesti seuraavista:

- a) 13.7 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet, jotka vaikuttavat alueellistamispäätöksiin;
- b) liitteessä 13-B luetellun eläintaudin tai tuhoojan esiintyminen tai kehittyminen;
- c) epidemiologisesti tärkeät havainnot tai niihin liittyvät merkittävät riskit, jotka koskevat liitteeseen 13-B sisällyttämiä eläintauteja ja tuhoojia tai uusia eläintauteja tai tuhoojia; ja
- d) lisätoimenpiteet, joissa mennään eläintautien tai tuhoojien torjumiseksi tai hävittämiseksi tai kansanterveyden suojelemiseksi toteutettavien asianomaisten toimenpiteiden perusvaatimuksia pidemmälle, ja kaikki ennaltaehkäisevään politiikkaan, rokotuspolitiikka mukaan luettuna, liittyvät muutokset.

2. Jos osapuoli on vakavasti huolissaan ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle aiheutuvasta riskistä, kyseinen osapuoli voi pyytää toista osapuolta neuvottelemaan tilanteesta. Neuvottelut on käytävä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 13 työpäivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Tällaisissa neuvotteluissa kumpikin osapuoli pyrkii toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot, jotta voidaan välttää kaupan häiriöt ja saavuttaa molempien osapuolten kannalta hyväksyttävä ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden suojelun mukainen ratkaisu.

3. Osapuoli voi pyytää, että tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettut neuvottelut järjestetään video- tai audiokokouksena. Pynnön esittänyt osapuoli laatii neuvottelupöytäkirjat, jotka osapuolten on hyväksyttävä. Tällaisen hyväksynnän osalta sovelletaan 13.13 artiklan 6 kohtaa.

13.15 ARTIKLA

Suojalauseke

1. Jos viejäosapuoli toteuttaa kansallisia toimenpiteitä sellaisen seikan valvomiseksi, joka todennäköisesti aiheuttaa vakavan riskin ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, kyseinen osapuoli toteuttaa vastaavat toimenpiteet estääkseen riskin kulkeutumisen tuojaosapuolen alueelle, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

2. Tuojaosapuoli voi ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle aiheutuvan vakavan vaaran vuoksi toteuttaa ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden suojelemiseksi tarvittavia väliaikaisia toimenpiteitä. Jos osapuolten välillä kuljetetaan lähetyksiä, kun tällaisia väliaikaisia toimenpiteitä sovelletaan, tuojaosapuoli harkitsee sopivinta ja oikeasuhtaisinta ratkaisua tarpeettomien kaupan häiriöiden välttämiseksi.

3. Tässä artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä toteuttava osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle yhden työpäivän kuluessa siitä, kun kyseiset toimenpiteet on päätetty panna täytäntöön. Osapuolen pyynnöstä ja 13.14 artiklan 2 kohdan mukaisesti osapuolet neuvottelevat tilanteesta 13 työpäivän kuluessa ilmoituksesta. Osapuolet ottavat asianmukaisesti huomioon kaikki näiden neuvottelujen aikana toimitetut tiedot ja pyrkivät välttämään tarpeettomia kaupan häiriöitä ottaen tarvittaessa huomioon 13.14 artiklan 2 kohdan mukaisten neuvottelujen tulokset.

13.16 ARTIKLA

Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea, jäljempänä 'alakomitea', koostuu terveys- ja kasvinsuojeluasioista vastaavista osapuolten edustajista.

2. Alakomitea

- a) seuraa tämän luvun täytäntöönpanoa ja ottaa huomioon tähän lukuun liittyvät seikat sekä tarkastelee kaikkia sen täytäntöönpanon yhteydessä esiin tulevia kysymyksiä; ja
- b) antaa yhteisneuvostolle suosituksia liitteiden muuttamiseksi 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti, erityisesti tässä luvussa määrätyissä neuvotteluissa ja menettelyissä saavutetun edistymisen perusteella.

3. Alakomitea sopii toimista, jotka on toteutettava tämän luvun tavoitteiden saavuttamiseksi. Alakomitea vahvistaa kyseisille toimille tavoitteet ja välitavoitteet. Alakomitea arvioi näiden toimien tulokset.

4. Alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto tai sekakomitea perustaa tarvittaessa 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla teknisiä työryhmiä, jotka tarvittaessa koostuvat kummankin osapuolen asiantuntijatasen edustajista ja jotka tunnistavat ja käsittelevät tämän luvun soveltamisesta johtuvia teknisiä ja tieteellisiä kysymyksiä.

5. Alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto tai sekakomitea hyväksyy päätöksen tämän alakomitean työjärjestyksestä terveys- ja kasvinsuojeluasioiden erityisluonteen huomioon ottaen.

13.17 ARTIKLA

Yhteistyö monenvälisillä foorumeilla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä terveys- ja kasvinsuojeluasioiden kannalta merkityksellisillä monenvälisillä foorumeilla, erityisesti terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen puitteissa tunnustetuissa kansainvälisissä standardointielimissä.
2. Edellä olevalla 13.16 artiklalla perustettu alakomitea on asianmukainen tietojenvaihto- ja yhteistyöfoorumi tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

13.18 ARTIKLA

Elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja kasvinsuojelua koskeva tieteellinen yhteistyö

1. Osapuolet pyrkivät helpottamaan tieteellistä yhteistyötä tieteellisestä arvioinnista vastaavien osapuolten elinten välillä elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja kasvinsuojelun alalla.
2. Alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto tai sekakomitea perustaa 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tieteellistä yhteistyötä käsittelevän teknisen työryhmän, jäljempänä 'työryhmä', joka koostuu kummankin osapuolen nimeämistä 1 kohdassa tarkoitettujen tieteellisten elinten asiantuntijatasen edustajista.

3. Työryhmän perustava yhteisneuvosto tai sekakomitea määrittelee työryhmän toimeksiannon, toimialan ja työohjelman.
4. Työryhmä voi vaihtaa tietoja muun muassa seuraavista:
- a) tieteellinen ja tekninen tieto; ja
 - b) tiedonkeruu.
5. Työryhmän työ ei vaikuta kummankaan osapuolen kansallisten tai alueellisten elinten riippumattomuuteen.
6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että osapuolten lainsäädännössä tarkoitettut eturistiriidat eivät vaikuta 2 kohdan mukaisesti nimettyihin edustajiin.

13.19 ARTIKLA

Alueellinen soveltaminen EU-osapuolella

1. Poiketen siitä, mitä 41.2 artiklassa määrätään, tätä lukua sovelletaan EU-osapuolella asetuksen (EU) 2017/625¹ liitteessä I vahvistettuihin jäsenvaltioiden alueisiin ja kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden osalta asetuksen (EU) 2016/2031² 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2017/625, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (virallista valvontaa koskeva asetukset) (EUVL L 95, 7.4.2017, s. 1).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/2031, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, kasvintuhoojien vastaisista suojatoimenpiteistä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 228/2013, (EU) N:o 652/2014 ja (EU) N:o 1143/2014 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivien 69/464/ETY, 74/647/ETY, 93/85/ETY, 98/57/EY, 2000/29/EY, 2006/91/EY ja 2007/33/EY kumoamisesta (EUVL L 317, 23.11.2016, s. 4).

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että Euroopan unionin alueen erityispiirteet otetaan huomioon ja että Euroopan unioni tunnustetaan yhdeksi kokonaisuudeksi.

14 LUKU

KESTÄVIÄ ELINTARVIKEJÄRJESTELMIÄ KOSKEVA YHTEISTYÖ

14.1 ARTIKLA

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on tukea tiivistä yhteistyötä, jotta voidaan edistää siirtymää kohti osapuolten elintarvikejärjestelmien kestävyyttä. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää vahvistaa toimintalinjoja ja määritellä ohjelmia, joilla edistetään kestävien, osallistavien, terveellisten ja häiriönsietokykyisten elintarvikejärjestelmien kehittämistä, ja ne tunnustavat kaupan merkityksen tämän tavoitteen saavuttamisessa.

14.2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan osapuolten yhteistyöhön niiden elintarvikejärjestelmien kestävyuden parantamiseksi.

2. Tässä luvussa vahvistetaan määräykset yhteistyöstä, joka koskee kestävien elintarvikejärjestelmien tiettyjä piirteitä, kuten seuraavat:

- a) elintarvikeketjun kestävyys ja ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen;
- b) elintarvikeketjuun kohdistuvien elintarvikepetosten torjunta;
- c) eläinten hyvinvointi;
- d) mikrobilääkeresistenssin torjunta; ja
- e) sellaisten lannoitteiden ja kemiallisten torjunta-aineiden käytön vähentäminen, joiden riskinarviointi on osoittanut, että ne aiheuttavat terveydelle tai ympäristölle riskejä, joita ei voida hyväksyä.

3. Tätä lukua sovelletaan myös osapuolten yhteistyöhön monenvälisillä foorumeilla.

4. Tätä lukua sovelletaan rajoittamatta elintarvikejärjestelmiin tai kestävyYTEEN liittyvien muiden lukujen, erityisesti 13, 16 ja 33 luvun soveltamista.

14.3 ARTIKLA

Määritelmät

1. Tässä luvussa tarkoitetaan
 - a) 'elintarvikeketjulla' kaikkia vaiheita alkutuotannosta myyntiin loppukuluttajalle, mukaan lukien tuotanto, jalostus, valmistus, kuljetus, tuonti, varastointi, jakelu ja myynti lopulliselle kuluttajalle;
 - b) 'alkutuotannolla' alkutuotteiden tuotantoa, kasvatusta tai viljelyä, mukaan lukien sadonkorjuu, lypsäminen ja kotieläintuotanto ennen teurastusta, sekä metsästystä ja kalastusta ja luonnonvaraisten tuotteiden keruuta; ja
 - c) 'kestävällä elintarvikejärjestelmällä' elintarvikejärjestelmää, joka tarjoaa turvallista, ravitsevaa ja riittävää ruokaa kaikille vaarantamatta taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää perustaa, jota tarvitaan elintarviketurvan ja ravinnon tuottamiseksi tuleville sukupolville; tällainen kestävä elintarvikejärjestelmä:
 - i) on kannattavaa (taloudellinen kestävyys);
 - ii) tuottaa laaja-alaisia hyötyjä yhteiskunnalle (yhteiskunnallinen kestävyys); ja
 - iii) on luonnonympäristöön, myös ilmastonmuutokseen, kohdistuvilta vaikutuksiltaan myönteinen tai neutraali (ympäristökestävyys).

14.4 ARTIKLA

Elintarvikeketjun kestävyys ja ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen

1. Osapuolet tunnustavat nykyisten elintarvikejärjestelmien ja ilmastonmuutoksen välisen yhteyden. Osapuolet tekevät yhteistyötä elintarvikejärjestelmien haitallisten ympäristö- ja ilmastovaikutusten vähentämiseksi ja elintarvikejärjestelmien häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi.
2. Osapuolet tunnustavat, että ruokahävikillä ja -jätteellä on kielteinen vaikutus elintarvikejärjestelmien yhteiskunnalliseen, taloudelliseen ja ympäristöulottuvuuteen.
3. Osapuolet tekevät yhteistyötä muun muassa seuraavilla aloilla:
 - a) kestävä elintarviketuotanto, mukaan lukien maatalous, eläinten hyvinvoinnin parantaminen, luonnonmukaisen maatalouden edistäminen sekä sellaisten mikrobilääkkeiden, lannoitteiden ja kemiallisten torjunta-aineiden käytön vähentäminen, joiden riskinarviointi osoittaa, että ne aiheuttavat terveydelle tai ympäristölle riskin, jota ei voida hyväksyä;
 - b) elintarvikeketjun kestävyys, mukaan lukien elintarvikkeiden tuotanto, jalostusmenetelmät ja -käytännöt;
 - c) terveellinen ja kestävä ruokavalio, jolla pienennetään kulutuksen hiilijalanjälkeä;
 - d) elintarvikejärjestelmien kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, hiilinielujen lisääminen ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymissuuntauksen kääntäminen;

- e) innovointi ja teknologia, joilla edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastonmuutoksen vaikutusten sietokykyä;
- f) valmiussuunnitelmien laatiminen elintarvikkeiden toimitusvarmuuden turvaamiseksi kriisiaikoina; ja
- g) ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen Agenda 2030 -toimintaohjelmassa määritellyn kestävä kehityksen tavoitteen 12.3 mukaisesti.

4. Tämän artiklan nojalla tehtävään yhteistyöhön voi sisältyä tietojen, asiantuntemuksen ja kokemusten vaihtoa sekä tutkimus- ja innovointiyhteistyötä.

14.5 ARTIKLA

Elintarvikeketjuun kohdistuvien petosten torjunta

1. Osapuolet tunnustavat, että petokset voivat vaikuttaa elintarvikeketjun turvallisuuteen, vaarantaa elintarvikejärjestelmien kestävyys ja heikentää hyvää kauppatapaa, kuluttajien luottamusta ja elintarvikemarkkinoiden häiriönsietokykyä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä havaitakseen ja välttääkseen petokset elintarvikeketjussa seuraavien avulla:

- a) tietojen ja kokemusten vaihto, jotta voidaan parantaa petosten havaitsemista ja torjuntaa elintarvikeketjussa; ja
- b) tarvittavan avun antaminen näytön keräämiseksi käytännöistä, jotka ovat tai näyttävät olevan sääntöjen vastaisia tai jotka aiheuttavat riskin ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle tai ympäristölle tai jotka johtavat asiakkaita harhaan.

14.6 ARTIKLA

Eläinten hyvinvointi

1. Osapuolet tunnustavat, että eläimet ovat tuntevia olentoja ja että eläinten käyttöön elintarviketuotantojärjestelmissä liittyy vastuu niiden hyvinvoinnista. Osapuolet noudattavat tuotantoeläinten ja eläintuotteiden kaupan edellytyksiä, joiden tarkoituksena on suojella eläinten hyvinvointia.

2. Osapuolet pyrkivät pääsemään yhteisymmärrykseen Maailman eläintautijärjestön, jäljempänä 'WOAH', eläinten hyvinvointia koskevista kansainvälisistä normeista.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen ja pannakseen täytäntöön eläinten hyvinvointia koskevia normeja tiloilla, kuljetuksen aikana sekä eläinten teurastuksen ja lopettamisen yhteydessä lainsäädäntönsä mukaisesti.
4. Osapuolet vahvistavat tutkimusyhteistyötään eläinten hyvinvoinnin alalla kehittääkseen edelleen tieteeseen perustuvia, eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia.
5. Jäljempänä 14.8 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi käsitellä muita eläinten hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.
6. Osapuolet vaihtavat tietoja, asiantuntemusta ja kokemuksia eläinten hyvinvoinnin alalla.
7. Osapuolet tekevät yhteistyötä WOAH:ssa ja voivat tehdä yhteistyötä muilla kansainvälisillä foorumeilla edistääkseen eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten ja parhaiden käytäntöjen kehittämistä edelleen ja niiden täytäntöönpanoa.
8. Yhteisneuvosto tai sekakomitea voi 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla perustaa teknisen työryhmän tukemaan 14.8 artiklassa tarkoitettua alakomiteaa tämän artiklan täytäntöönpanossa.

14.7 ARTIKLA

Mikrobilääkeresistenssin torjunta

1. Osapuolet tunnustavat, että mikrobilääkeresistenssi on vakava uhka ihmisten ja eläinten terveydelle ja että erityisesti mikrobilääkkeiden väärinkäyttö ja liikakäyttö eläimillä edistää mikrobilääkeresistenssin yleistä kehittymistä ja muodostaa merkittävän riskin kansanterveydelle. Osapuolet tunnustavat, että uhkan luonne edellyttää valtioiden rajat ylittävää lähestymistapaa.
2. Kumpikin osapuoli lopettaa asteittain mikrobilääkkeiden käytön kasvunedistäjinä.
3. Yhteinen terveys -lähestymistavan mukaisesti kumpikin osapuoli
 - a) ottaa huomioon nykyiset ja tulevat ohjeet, normit, suositukset ja toimet, jotka on kehitetty asiaankuuluvissa kansainvälisissä järjestöissä, suunnitellessaan aloitteita ja kansallisia suunnitelmia, joilla pyritään edistämään mikrobilääkkeiden maltillista ja vastuullista käyttöä eläintuotannossa ja eläinlääkinnän käytännöissä;
 - b) edistää osapuolten yhdessä päättämässä tapauksissa mikrobilääkkeiden vastuullista ja maltillista käyttöä, mukaan lukien mikrobilääkkeiden käytön vähentäminen eläintuotannossa ja mikrobilääkkeiden käytön asteittainen lopettaminen kasvunedistäjinä eläintuotannossa; ja

c) tukee mikrobilääkeresistenssin torjuntaa koskevien kansainvälisten toimintasuunnitelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa, jos osapuolet katsovat sen aiheelliseksi.

4. Yhteisneuvosto tai sekakomitea voi 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla perustaa teknisen työryhmän tukemaan 14.8 artiklassa tarkoitettua alakomiteaa tämän artiklan täytäntöönpanossa.

14.8 ARTIKLA

Kestäviä elintarvikejärjestelmiä käsittelevä alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu kestäviä elintarvikejärjestelmiä käsittelevä alakomitea, jäljempänä 'alakomitea', koostuu kestävästä elintarvikejärjestelmistä vastaavista osapuolten edustajista.

2. Alakomitea seuraa tämän luvun täytäntöönpanoa ja tarkastelee kaikkia sen täytäntöönpanon yhteydessä esiin tulevia kysymyksiä.

3. Alakomitea sopii toimista, jotka on toteutettava tämän luvun tavoitteiden saavuttamiseksi. Alakomitea vahvistaa kyseisille toimille tavoitteet ja välitavoitteet ja seuraa osapuolten edistymistä kestävien elintarvikejärjestelmien perustamisessa. Alakomitea arvioi joka jaksolla näiden toimien täytäntöönpanosta saadut tulokset.

4. Alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto tai sekakomitea perustaa tarvittaessa 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla teknisiä työryhmiä, jotka koostuvat kummankin osapuolen asiantuntijatason edustajista ja jotka tunnistavat ja käsittelevät tämän luvun soveltamisesta johtuvia teknisiä ja tieteellisiä kysymyksiä.

5. Alakomitea suosittelee sekakomitealle, että se vahvistaa säännöt, joilla lievennetään alakomitean kokousten osanottajien ja tässä luvussa tarkoitettujen teknisten työryhmien mahdollisia eturistiriitoja. Sekakomitea tekee päätöksen näiden sääntöjen vahvistamisesta.

14.9 ARTIKLA

Yhteistyö monenvälisillä foorumeilla

1. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä monenvälisillä foorumeilla edistääkseen maailmanlaajuisista siirtymistä kestäviin elintarvikejärjestelmiin, joilla edistetään kansainvälisesti sovittujen ympäristö-, luonto- ja ilmastonsuojelutavoitteiden saavuttamista.

2. Alakomitea on asianmukainen tietojenvaihto- ja yhteistyöfoorumi tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

14.10 ARTIKLA

Täydentävät määräykset

1. Edellä 14.8 artiklassa tarkoitetun alakomitean toiminta ei vaikuta osapuolten kansallisten tai alueellisten virastojen riippumattomuuteen.
2. Tämän luvun määräykset eivät vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka koskevat luottamuksellisten tietojen suojaamista kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti. Kun osapuoli toimittaa tämän luvun nojalla toiselle osapuolelle omassa lainsäädännössään luottamuksellisesti luokiteltuja tietoja, toinen osapuoli käsittelee kyseisiä tietoja luottamuksellisina, ellei tiedot toimittanut osapuoli toisin sovi.
3. Täysin kummankin osapuolen sääntelyoikeutta kunnioittaen minkään tässä luvussa ei saa tulkita velvoittavan osapuolta
 - a) muuttamaan tuontivaatimuksiaan;
 - b) poikkeamaan sääntelytoimenpiteiden valmistelua tai toteuttamista koskevista sisäisistä menettelyistään;
 - c) toteuttamaan toimia, jotka vaarantaisivat tai estäisivät sääntelytoimenpiteiden toteuttamisen riittävän ajoissa sen yleisten edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta; tai
 - d) hyväksymään tietyn sääntelyllä aikaan saatavan lopputuloksen.

15 LUKU

ENERGIA JA RAAKA-AINEET

15.1 ARTIKLA

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä energia- ja raaka-ainealoilla molempia osapuolia hyödyttävällä tavalla, edistää kestävää ja oikeudenmukaista kauppaa ja investointeja, joilla varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset näillä aloilla, ja vahvistaa näihin liittyvien arvoketjujen kilpailukykyä, lisäarvo mukaan luettuna, tämän sopimuksen mukaisesti.

15.2 ARTIKLA

Periaatteet

1. Kummallakin osapuolella on täysivaltainen oikeus päättää, ovatko sen alueet ja talousvyöhykkeet käytettävissä energiatuotteiden ja raaka-aineiden etsintää, tuotantoa ja kuljetusta varten.

2. Tämän luvun mukaisesti osapuolet vahvistavat oikeutensa harjoittaa sääntelyä omilla alueillaan oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi energian ja raaka-aineiden alalla.

15.3 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 15-A ja 15-B tarkoitetaan

- a) 'luvalla' lupaa, toimilupaa, käyttöoikeutta tai vastaavaa hallinnollista tai sopimusoikeudellista asiakirjaa, jolla osapuolen toimivaltainen viranomainen myöntää yhteisölle luvan harjoittaa tiettyä taloudellista toimintaa sen alueella kyseisessä luvassa täsmennetyin edellytyksin;
- b) 'tasehallinnalla' kaikilla aikaväleillä toteutettavia toimia ja prosesseja, joilla verkonhaltija jatkuvasti varmistaa, että sähköjärjestelmän taajuus pysyy etukäteen määritellyllä stabiilisuusalueella ja että vaaditun laadun edellyttämää reservien määrää noudatetaan;
- c) 'energiatuotteilla' tavaroita, joista energiaa tuotetaan ja jotka on lueteltu vastaavan HS-koodin mukaisesti liitteessä 15-A;

- d) 'hiilivedyillä' tavaroita, jotka on lueteltu vastaavan HS-koodin mukaisesti liitteessä 15-A;
- e) 'raaka-aineilla' teollisuustuotteiden valmistuksessa käytettäviä aineita; mukaan lukien malmit, rikasteet, kuonat, tuhka ja kemikaalit; muokkaamattomat, käsitellyt ja jalostetut ainekset; metallijäte; romu ja romusta sulatetut harkot; liitteeseen 15-A sisältyvien harmonoidun järjestelmän ryhmiin kuuluvat;
- f) 'uusiutuvalla energialla' aurinko-, tuuli-, vesi-, maalämpöenergiaa, biologisista lähteistä tai valtamerilähteistä tai muista uusiutuvista lähteistä tuotettua energiaa;
- g) 'uusiutuvilla polttoaineilla' biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita ja muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita, mukaan lukien uusiutuvat synteettiset polttoaineet ja uusiutuva vety;
- h) 'standardeilla' 16 luvussa määritellyjä standardeja;
- i) 'verkonhaltijalla'
- i) EU-osapuolen osalta: henkilöä, joka on vastuussa sähkön jakelu- tai siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä tietyllä alueella sekä tällaisten verkkojen pitkän aikavälin toimintakyvyn varmistamisesta; ja

- ii) Chilen osalta: riippumatonta elintä, joka vastaa yhteenliitettyjen sähköjärjestelmien toiminnan koordinoinnista ja joka varmistaa sähköjärjestelmän tehokkaan taloudellisen suorituskyvyn sekä turvallisuuden ja luotettavuuden ja tarjoaa avoimen pääsyn siirtoverkkoon; ja
- j) 'teknisillä määräyksillä' 16 luvussa määritellyjä teknisiä määräyksiä.

15.4 ARTIKLA

Tuonti- ja vientimonopolit

Osapuoli ei nimeä tai pidä voimassa nimettyjä tuonti- tai vientimonopoleja. Tässä artiklassa 'tuonti- tai vientimonopolilla' tarkoitetaan yksinoikeutta tai osapuolen jollekin yhteisölle myöntämää yksinomaista lupaa tuoda energiatuotteita tai raaka-aineita toisesta osapuolesta tai viedä energiatuotteita tai raaka-aineita toiseen osapuoleen¹.

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä artiklalla ei rajoiteta 17, 18 ja 29 luvun eikä osapuolten luetteloiden soveltamista eikä siihen sisälly teollis- ja tekijänoikeuden myöntämisestä johtuvaa oikeutta.

15.5 ARTIKLA

Viennissä sovellettavat hinnat¹

1. Osapuoli ei saa millään toimenpiteellä, kuten toimiluvilla tai vähimmäishintaa koskevilla vaatimuksilla, asettaa toisen osapuolen alueelle vietäville energiatuotteille tai raaka-aineille korkeampaa hintaa kuin se, mikä tällaisista tavaroista veloitetaan silloin, kun ne on tarkoitettu osapuolen markkinoille.
2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, Chile voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joiden tavoitteena on edistää arvonnisäystä toimittamalla raaka-aineita teollisuuden toimialoille etuuskohteluhinnoilla, jotta ne voivat kehittyä Chilessä, sillä edellytyksellä, että kyseiset toimenpiteet täyttävät liitteessä 15-B vahvistetut edellytykset.

15.6 ARTIKLA

Osapuolen säännellyt hinnat

1. Osapuolet tunnustavat kilpailukykyisten energiamarkkinoiden merkityksen, jotta voidaan tarjota laaja valikoima energiatuotteita ja lisätä kuluttajien hyvinvointia. Osapuolet tunnustavat myös, että sääntelyyn liittyvät tarpeet ja lähestymistavat voivat vaihdella eri markkinoilla.
2. Mitä tulee edellä 1 kohdassa määrättyyn, kumpikin osapuoli varmistaa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti, että energiatuotteiden toimitukset perustuvat markkinaperiaatteisiin.

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä artiklalla ei rajoiteta 29 artiklan soveltamista.

3. Osapuoli voi säännellä energiatuotteiden toimituksesta perittävää hintaa ainoastaan asettamalla julkisen palvelun velvoitteen.

4. Jos osapuoli asettaa julkisen palvelun velvoitteen, sen on varmistettava, että velvoite on selkeästi määritelty, avoin ja syrjimätön eikä ylitä sitä, mikä on tarpeen julkisen palvelun velvoitteen tavoitteiden saavuttamiseksi.

15.7 ARTIKLA

Energiatuotteiden ja raaka-aineiden etsintää ja tuotantoa koskeva lupa

1. Jos osapuoli edellyttää lupaa energiatuotteiden ja raaka-aineiden etsintään tai tuotantoon, kyseinen osapuoli varmistaa, että tällainen lupa myönnetään julkista ja syrjimätöntä menettelyä noudattaen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 20 luvun soveltamista¹.

2. Kyseinen osapuoli julkaisee muun muassa luvan tyyppin, kyseisen alueen tai sen osan sekä luvan myöntämiseksi ehdotetun päivämäärän tai määräajan siten, että hakijat, joita asia mahdollisesti koskee, voivat jättää hakemuksia.

3. Osapuoli voi poiketa tämän artiklan 2 kohdasta ja 20.3 artiklasta seuraavissa hiilivetyihin liittyvissä tapauksissa:

a) alueeseen on sovellettu aiempaa menettelyä, joka ei ole johtanut luvan myöntämiseen;

¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että jos tämä artikla sekä toisaalta 17 ja 18 luku ja liitteet 17-A, 17-B ja 17-C ovat keskenään ristiriidassa, ristiriidan osalta sovelletaan kyseisiä lukuja ja liitteitä.

b) alue on pysyvästi käytettävissä energiatuotteiden ja raaka-aineiden etsintää tai tuotantoa varten; tai

c) myönnetystä luvasta on luovuttu ennen sen voimassaolon päättymistä.

4. Kumpikin osapuoli voi edellyttää, että yhteisö, jolle on myönnetty lupa, maksaa rahoitusosuuden tai luontoissuorituksen. Rahoitusosuus tai luontoissuoritus on vahvistettava tavalla, joka ei vaikuta tällaisen yhteisön hallintoon ja päätöksentekoprosessiin.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hakijalle ilmoitetaan hakemuksen hylkäämisen perustelut, jotta hakija voi tarvittaessa käyttää muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevia menettelyjä. Muutoksenhaku- tai uudelleentarkastelumenettelyt on julkistettava etukäteen.

15.8 ARTIKLA

Ympäristövaikutusten arviointi

1. Osapuoli varmistaa, että ympäristövaikutukset arvioidaan¹ ennen luvan myöntämistä sellaiselle energiaan tai raaka-aineisiin liittyvälle hankkeelle tai toiminnalle, jolla voi olla merkittävä vaikutus väestöön, ihmisten terveyteen, biologiseen monimuotoisuuteen, maahan, maaperään, veteen, ilmaan tai ilmastoon taikka kulttuuriperintöön tai maisemaan. Arvioinnissa on yksilöitävä ja arvioitava tällaiset merkittävät vaikutukset.

¹ Chilen osalta 'ympäristövaikutusten arvioinnilla' tarkoitetaan ympäristövaikutusten tutkimusta, sellaisena kuin se on määritelty lain 19.300 1 osaston 2 §:n i alakohdassa tai sen seuraajassa ja sellaisena kuin siitä säädetään mainitun lain 11 §:ssä.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että asiaankuuluvat tiedot ovat yleisön saatavilla osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, ja antaa yleisölle aikaa ja mahdollisuuden osallistua tällaiseen menettelyyn ja esittää siinä huomautuksia.

3. Kumpikin osapuoli julkaisee ja ottaa huomioon ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset ennen luvan myöntämistä hankkeelle tai toiminnalle.

15.9 ARTIKLA

Kolmansien osapuolten pääsy energiansiirtoinfrastruktuuriin

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueella toimivat verkonhaltijat myöntävät syrjimättömän pääsyn energiainfrastruktuuriin sähkönsiirtoa varten kaikille jommankumman osapuolen yhteisöille. Pääsy sähköinfrastruktuuriin on mahdollisimman pitkälle myönnettävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä päivästä, jona kyseinen yhteisö on esittänyt infrastruktuuriin pääsyä koskevan pyynnön.

2. Kumpikin osapuoli sallii säädöstensä ja määräystensä mukaisesti jommankumman osapuolen yhteisön pääsyn sähkönsiirtoinfrastruktuuriin ja sen käytön kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin, mukaan lukien erityyppisten sähkönlähteiden välinen syrjimättömyys sekä kustannuksia vastaavat tariffit. Kumpikin osapuoli julkaisee sähkönsiirtoinfrastruktuuriin pääsyä ja sen käyttöä koskevat ehdot ja edellytykset.

3. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, osapuoli voi säädöksissään ja määräyksissään ottaa käyttöön tai pitää voimassa objektiivisin perustein erityisiä poikkeuksia, jotka koskevat kolmansien osapuolten pääsyä infrastruktuuriin, sillä edellytyksellä, että poikkeukset ovat tarpeen oikeutetun poliittisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tällaiset poikkeukset on julkaistava ennen niiden soveltamisen aloittamista.

4. Osapuolet tunnustavat 1, 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen sääntöjen merkityksen myös kaasuinfrastruktuurille. Osapuolen, joka ei sovelle tällaisia sääntöjä kaasuinfrastruktuuriin, on pyrittävä siihen erityisesti uusiutuvien polttoaineiden kuljetuksessa ja otettava samalla huomioon erot markkinoiden kypsytydessä ja organisoinnissa.

15.10 ARTIKLA

Uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön toimittajien pääsy infrastruktuuriin

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toisen osapuolen uusiutuvan energian toimittajat saavat pääsyn sen alueella sijaitseviin uusiutuviin energialähteisiin perustuvien sähköntuotantolaitosten sähköverkkoon ja voivat käyttää sitä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin, sanotun kuitenkin rajoittamatta 15.7, 15.9 ja 15.11 artiklan soveltamista.

2. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi kumpikin osapuoli varmistaa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti, että sen siirtoyritykset ja verkonhaltijat, toisen osapuolen uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön toimittajien osalta,

- a) mahdollistavat uusien, uusiutuviin energialähteisiin perustuvien sähköntuotantolaitosten ja sähköverkon välisen yhteyden asettamatta syrjiviä ehtoja ja edellytyksiä;
- b) mahdollistavat sähköverkon luotettavan käytön;
- c) tarjoavat tasehallintapalveluja; ja
- d) varmistavat, että käytössä on asianmukaiset verkkoon ja markkinoihin liittyvät operatiiviset toimenpiteet, jotta minimoidaan uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kapasiteetin rajoittaminen.

3. Edellä olevalla 2 kohdalla ei rajoiteta kummankaan osapuolen laillista oikeutta toteuttaa alueellaan sääntelyä puolueettomin ja syrjimättömin perustein oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten tarve ylläpitää sähköjärjestelmän varmaa toimintaa ja vakautta.

15.11 ARTIKLA

Riippumaton elin

1. Kumpikin osapuoli pitää toiminnassa tai perustaa toiminnallisesti riippumattoman sääntelyelimen tai riippumattomia elimiä, jotka
 - a) vahvistavat tai hyväksyvät sähköverkkoon pääsyä ja sen käyttöä koskevat ehdot ja tariffit; ja
 - b) ratkaisevat kohtuullisessa määräajassa riidat, jotka koskevat sähköverkkoon pääsyn ja käytön asianmukaisia ehtoja, edellytyksiä ja tariffeja.
2. Hoitaessaan tehtäviään ja käyttäessään 1 kohdassa määrättyjä valtuuksiaan elimen tai elinten on toimittava avoimesti ja puolueettomasti sähköverkon käyttäjien, omistajien ja verkonhaltijoiden suhteen.

15.12 ARTIKLA

Standardeja koskeva yhteistyö

1. Energiatuotteiden ja raaka-aineiden kaupan tarpeettomien teknisten esteiden torjumiseksi, tunnistamiseksi ja poistamiseksi näihin tavaroihin ja aineisiin sovelletaan 16 lukua.

2. Osapuolet edistävät 16.4 ja 16.6 artiklan mukaisesti tarvittaessa asiaankuuluvien sääntely- ja standardointielintensä välistä yhteistyötä esimerkiksi energiatehokkuuden, kestävän energian ja raaka-aineiden alalla, edistääkseen kauppaa, sijoituksia ja kestäväää kehitystä muun muassa seuraavilla:

- a) mahdollisuuksien mukaan nykyisten standardien lähentäminen tai yhdenmukaistaminen molemminpuolisen edun ja vastavuoroisuuden pohjalta ja asianomaisten sääntelyviranomaisten ja standardointielinten sopimien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti;
- b) mahdollisuuksien mukaan yhteiset analyysit, menetelmät ja lähestymistavat, joilla tuetaan ja helpotetaan asiaankuuluvien testaus- ja mittausstandardien kehittämistä yhteistyössä asianomaisten standardointielinten kanssa;
- c) mahdollisuuksien mukaan energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevien yhteisten standardien kehittäminen; ja
- d) raaka-aineita, uusiutuvan energian tuotantoa ja energiatehokkuuslaitteita koskevien standardien edistäminen, mukaan lukien tuotesuunnittelu ja merkinnät, tarvittaessa nykyisten kansainvälisten yhteistyöaloitteiden avulla.

3. Tämän luvun täytäntöönpanoa varten osapuolet pyrkivät edistämään avointen standardien laatimista ja käyttöä sekä verkkojen, järjestelmien, laitteiden, sovellusten tai komponenttien yhteentoimivuutta energia- ja raaka-ainealalla.

15.13 ARTIKLA

Tutkimus, kehittäminen ja innovointi

Osapuolet tunnustavat, että tutkimus, kehittäminen ja innovointi ovat keskeisiä tekijöitä lisättäessä tehokkuutta, kestävyyttä ja kilpailukykyä energia- ja raaka-ainealoilla. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) edistetään energian ja raaka-aineiden alalla ympäristöä säästävien ja kustannustehokkaiden teknologioiden, prosessien ja käytäntöjen tutkimusta, kehittämistä, innovointia ja levittämistä;
- b) tuetaan arvonalisäystä osapuolten molemminpuoliseksi hyödyksi sekä lisätään energian ja raaka-aineiden tuotantokapasiteettia; ja
- c) vahvistetaan valmiuksien kehittämistä tutkimus-, kehitys- ja innovointialoitteiden yhteydessä.

15.14 ARTIKLA

Energiaa ja raaka-aineita koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä energian ja raaka-aineiden alalla tavoitteenaan muun muassa:
 - a) sellaisten toimenpiteiden vähentäminen tai poistaminen, jotka itsessään tai yhdessä muiden toimenpiteiden kanssa voisivat vääristää kauppaa ja investointeja, mukaan lukien luonteeltaan tekniset, sääntelyyn liittyvät ja taloudelliset toimenpiteet, jotka vaikuttavat energia- tai raaka-ainealaan;
 - b) mahdollisuuksien mukaan keskustelu osapuolten kannoista kansainvälisillä foorumeilla, joilla käsitellään kauppaa ja sijoituksiin liittyviä kysymyksiä, ja kansainvälisten ohjelmien edistäminen energiatehokkuuden, uusiutuvan energian ja raaka-aineiden aloilla; ja
 - c) vastuullisen yritystoiminnan edistäminen osapuolten hyväksymien tai tukemien kansainvälisten normien mukaisesti, kuten OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille ja erityisesti niiden tiedettä ja teknologiaa koskeva IX luku.

Energia-alan temaattinen yhteistyö

2. Osapuolet tunnustavat, että on tarpeen nopeuttaa uusiutuvien ja vähähiilisten energialähteiden käyttöönottoa, lisätä energiatehokkuutta ja edistää innovointia turvallisen, kestävän ja kohtuuhintaisen energian saatavuuden varmistamiseksi. Osapuolet tekevät yhteistyötä kaikissa yhteistä etua koskevissa kysymyksissä, kuten

- a) uusiutuva energia, erityisesti teknologioiden, sähköjärjestelmään liittämisen ja siihen pääsyn, varastoinnin ja joustavuuden sekä uusiutuvan vedyn koko toimitusketjun osalta;
- b) energiatehokkuus, mukaan lukien sääntely, parhaat käytännöt sekä tehokkaat ja kestävät lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmät;
- c) sähkөөn perustuva liikenne ja latausinfrastruktuurin käyttöönotto; ja
- d) avoimet ja kilpailukykyiset energiamarkkinat.

Raaka-aineita koskeva temaattinen yhteistyö

3. Osapuolet tunnustavat, että ne ovat yhteisesti sitoutuneet raaka-aineiden vastuulliseen hankintaan ja kestävään tuotantoon, ja raaka-aineiden arvoketjujen yhdentymisen tukemiseen liittyvän molemminpuolisen edun. Osapuolet tekevät yhteistyötä kaikissa yhteistä etua koskevissa kysymyksissä, kuten
- a) vastuulliset kaivostoiminnan käytännöt ja raaka-aineiden arvoketjujen kestävyys, mukaan lukien raaka-aineiden arvoketjujen merkitys YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa;
 - b) raaka-aineiden arvoketjut, mukaan lukien lisäarvo; ja
 - c) tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimia koskevan yhteisen edun mukaisen yhteistyön kannalta sellaisten merkityksellisten alojen tunnistaminen, jotka kattavat raaka-aineiden koko arvoketjun, mukaan lukien huipputeknologia, älykäs kaivostoiminta ja digitaaliset kaivokset.
4. Yhteistyötoimia kehittäessään osapuolet ottavat huomioon käytettävissä olevat resurssit. Toiminta voidaan toteuttaa kasvokkain tai millä tahansa osapuolten käytettävissä olevalla teknisellä välineellä.
5. Yhteistyötoimia voidaan kehittää ja toteuttaa yhdessä kansainvälisten järjestöjen, maailmanlaajuisten foorumien ja tutkimuslaitosten kanssa osapuolten sopimuksen mukaisesti.

6. Pannessaan täytäntöön tätä artiklaa osapuolet tukevat tämän sopimuksen II osan 4.5 ja 5.2 artiklan täytäntöönpanon asianmukaista yhteensovittamista.

15.15 ARTIKLA

Energiasiirtymä ja uusiutuvat polttoaineet

1. Tämän luvun täytäntöönpanoa varten osapuolet tunnustavat, että uusiutuvilla polttoaineilla, muun muassa uusiutuvalla vedyllä, myös niiden johdannaisilla, ja uusiutuvilla synteettisillä polttoaineilla on huomattava merkitys kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä ilmastonmuutoksen torjumiseksi.
2. Osapuolet tekevät 15.12 artiklan 2 kohdan mukaisesti tarvittaessa yhteistyötä uusiutuvien polttoaineiden sertifiointijärjestelmien lähentämiseksi tai, jos mahdollista, yhdenmukaistamiseksi, esimerkiksi elinkaarenaikaisten päästöjen ja turvallisuusnormien osalta.
3. Uusiutuvien polttoaineiden osalta osapuolet tekevät yhteistyötä myös, jotta ne voivat
 - a) tunnistaa, vähentää ja tarvittaessa poistaa toimenpiteet, jotka voivat vääristää kahdenvälistä kauppaa, mukaan lukien tekniset, sääntelyyn liittyvät ja taloudelliset toimenpiteet;
 - b) edistää kahdenvälistä kauppaa helpottavia aloitteita uusiutuvan vedyn tuotannon edistämiseksi; ja

c) edistää uusiutuvien polttoaineiden käyttöä ottaen huomioon niiden vaikutuksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

4. Osapuolet edistävät tarvittaessa uusiutuvia polttoaineita koskevien kansainvälisten standardien ja sääntely-yhteistyön kehittämistä ja täytäntöönpanoa ja tekevät yhteistyötä asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla kehittääkseen asiaankuuluvia sertifiointijärjestelmiä, joissa vältetään perusteettomien kaupan esteiden syntyminen.

15.16 ARTIKLA

Pieniä ja erillisiä sähköverkkoja koskeva poikkeus

1. Tämän luvun täytäntöönpanoa varten osapuolet tunnustavat, että niiden säädöksissä ja määräyksissä voidaan säätää pieniä ja erillisiä sähköverkkoja koskevista erityisjärjestelmistä.

2. Edellä olevan 1 kohdan nojalla osapuoli voi pitää voimassa, ottaa käyttöön tai panna täytäntöön pieniä ja erillisiä sähköverkkoja koskevia 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 ja 15.11 artiklasta poikkeavia toimenpiteitä, sillä edellytyksellä, että tällaiset toimenpiteet eivät muodosta peiteltyjä rajoituksia osapuolten väliselle kaupalle tai sijoituksille.

15.17 ARTIKLA

Tavarakaupan alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu tavarakaupan alakomitea, jäljempänä 'alakovitea', vastaa tämän luvun ja liitteiden 15-A ja 15-B täytäntöönpanosta. Tähän lukuun sovelletaan soveltuvien osin 9.18 artiklan ensimmäisen kohdan a, c, d ja e alakohdassa vahvistettuja tehtäviä.
2. Edellä olevien 15.12, 15.13, 15.14 ja 15.15 artiklan mukaisesti alakomitea voi suositella osapuolille, että ne perustavat tai helpottavat muita osapuolten välisiä yhteistyökeinoja energian ja raaka-aineiden alalla.
3. Jos osapuolet yhdessä niin sopivat, alakomitea kokoontuu tämän luvun täytäntöönpanoa käsittelevissä istunnoissa. Näitä istuntoja valmistellessaan kumpikin osapuoli voi tarvittaessa ottaa huomioon asiaankuuluvien sidosryhmien tai asiantuntijoiden näkemykset.
4. Kumpikin osapuoli nimeää yhteyspisteen helpottamaan tämän luvun täytäntöönpanoa, muun muassa varmistamalla osapuolen edustajien asianmukaisen osallistumisen, ilmoittaa toiselle osapuolelle yhteystietonsa ja ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle näiden yhteystietojen muutoksista. Chilen osalta yhteyspisteenä toimii ulkoasiainministeriön kansainvälisten taloussuhteiden sihteeristö tai sen seuraaja.

16 LUKU

KAUPAN TEKNISET ESTEET

16.1 ARTIKLA

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on tehostaa ja helpottaa osapuolten välistä tavarakauppaa ehkäisemällä, tunnistamalla ja poistamalla tarpeettomia kaupan teknisiä esteitä ja edistämällä laajempaa sääntelyyhteistyötä.

16.2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan kaikkien sellaisten kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen liitteessä 1 määriteltyjen standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valmisteluun, hyväksymiseen ja soveltamiseen, jotka voivat vaikuttaa osapuolten väliseen tavarakauppaan.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tätä lukua ei sovelleta seuraaviin:
- a) hankintaeritelmät, joita valtion elimet laativat tällaisten 28 luvun soveltamisalaan kuuluvien elinten tuotanto- tai kulutusvaatimuksia varten; tai
 - b) 13 luvun soveltamisalaan kuuluvat terveys- ja kasvinsuojelutoimet.

16.3 ARTIKLA

Tiettyjen kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen määräysten sisällyttäminen tähän sopimukseen

Kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2–9 artikla ja liitteet 1 ja 3 sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin.

16.4 ARTIKLA

Kansainväliset standardit

1. Liitteessä 16-A lueteltujen järjestöjen laatimia kansainvälisiä standardeja pidetään kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 ja 5 artiklassa ja liitteessä 3 tarkoitettuina asiaankuuluvina kansainvälisinä standardeina sillä edellytyksellä, että niitä laatiessaan tällaiset järjestöt ovat noudattaneet periaatteita ja menettelyjä, jotka on vahvistettu kaupan teknisiä esteitä käsittelevän WTO:n komitean päätöksessä, joka koskee kansainvälisten standardien, ohjeiden ja suositusten laatimisen periaatteita suhteessa kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 ja 5 artiklaan ja liitteeseen 3.¹
2. Osapuolen pyynnöstä yhteisneuvosto voi tehdä päätöksen liitteen 16-A muuttamisesta 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

16.5 ARTIKLA

Tekniset määräykset

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää suorittaa suunniteltujen teknisten määräysten sääntelyvaikutusten arviointi kummankin osapuolen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti.

¹ G/TBT/9, 13.11.2000, liite 4.

2. Kumpikin osapuoli arvioi ehdotetun teknisen määräyksen sellaiset käytettävissä olevat sääntely- ja muut vaihtoehdot, joilla voidaan saavuttaa osapuolen oikeutetut tavoitteet, kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
3. Kumpikin osapuoli käyttää teknisten määräystensä perustana asiaankuuluvia kansainvälisiä standardeja, paitsi jos teknistä määräystä laativa osapuoli voi osoittaa, että tällaiset kansainväliset standardit olisivat tehoton tai epäasianmukainen keino oikeutettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.
4. Jos osapuoli ei käytä kansainvälisiä standardeja perustana tekniselle määräykselle, kyseinen osapuoli nimeää toisen osapuolen pyynnöstä mahdolliset merkittävät poikkeamat asiaankuuluvasta kansainvälisestä standardista, selittää syyt, joiden vuoksi tällaiset standardit on katsottu epäasianmukaisiksi tai tehottomiksi tavoitteen kannalta, ja antaa tieteellisen tai teknisen näytön, johon tällainen arvio on perustunut.
5. Mitä tulee kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaiseen kumpaakin osapuolta koskevaan velvollisuuteen, kumpikin osapuoli tarkastelee uudelleen teknisiä määräyksiään omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti, jotta teknisiä määräyksiä voitaisiin lähentää asiaankuuluviin kansainvälisiin standardeihin. Osapuolet ottavat huomioon muun muassa kaikki uudet muutokset asiaa koskevissa kansainvälisissä standardeissa ja sen, vallitsevatko edelleen sellaiset olosuhteet, joiden vuoksi asiaankuuluvista kansainvälisistä standardeista on poikettu.

16.6 ARTIKLA

Säätely-yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat, että on olemassa laaja valikoima säätely-yhteistyömekanismeja, jotka voivat auttaa poistamaan kaupan teknisiä esteitä tai välttämään niiden syntymistä.
2. Osapuoli voi ehdottaa toiselle osapuolelle toimialakohtaisia säätely-yhteistyötoimia tämän luvun soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Tällaiset ehdotukset on toimitettava 16.13 artiklassa tarkoitettulle yhteyspisteelle, ja niihin on sisällytettävä seuraavat:
 - a) tietojenvaihto säätelyyn liittyvistä lähestymistavoista ja käytännöistä; tai
 - b) aloitteet teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen lähentämiseksi edelleen kyseistä alaa koskeviin kansainvälisiin standardeihin.

Toinen osapuoli vastaa ehdotukseen kohtuullisen ajan kuluessa.

3. Edellä 16.13 artiklassa tarkoitettujen yhteyspisteiden on ilmoitettava sekakomitealle tämän artiklan nojalla toteutetuista yhteistyötoimista.
4. Osapuolet pyrkivät vaihtamaan menettelyjä ja tekemään niitä koskevaa yhteistyötä, jotta helpotetaan vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tulosten hyväksymistä ja tarpeettomia kaupan teknisiä esteitä voidaan poistaa.

5. Osapuolet edistävät teknisestä sääntelystä, standardoinnista, vaatimustenmukaisuuden arvioinnista, akkreditoinnista ja metrologiasta vastaavien organisaatioidensa välistä yhteistyötä riippumatta siitä, ovatko ne valtiollisia vai valtiosta riippumattomia, erilaisten tämän luvun soveltamisalaan kuuluvien kysymysten käsittelemiseksi.

6. Minkään tässä artiklassa ei saa tulkita edellyttävän, että osapuoli

- a) poikkeaa omista sääntelytoimenpiteiden valmistelua ja toteuttamista koskevista sisäisistä menettelyistään;
- b) toteuttaa toimia, jotka vaarantaisivat tai estäisivät sääntelytoimenpiteiden toteuttamisen riittävän ajoissa niiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta; tai
- c) saavuttaa jonkin tietyn sääntelyllä aikaan saatavan lopputuloksen.

7. Tämän artiklan ja liitteissä 16-A–16-E olevien yhteistyötä koskevien määräysten soveltamiseksi Euroopan komissio toimii EU-osapuolen puolesta.

16.7 ARTIKLA

Muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinavalvontaa, vaatimustenmukaisuutta ja turvallisuutta koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinavalvontaa, vaatimustenmukaisuutta ja turvallisuutta koskevan yhteistyön merkityksen kaupan helpottamiselle ja kuluttajien ja muiden käyttäjien suojelemiselle sekä tiedonjakoon perustuvan vastavuoroisen luottamuksen rakentamisen tärkeyden.

2. Tässä artiklassa tarkoitetaan

- a) 'kulutustavaroilla' tavaroita, jotka on suunnattu kuluttajille tai joita kuluttajat todennäköisesti käyttävät, lukuun ottamatta elintarvikkeita, lääkinnällisiä laitteita ja lääkkeitä; ja
- b) 'markkinavalvonnalla' viranomaisten harjoittamaa toimintaa ja toteuttamia toimenpiteitä, mukaan lukien yhteistyössä talouden toimijoiden kanssa harjoitettu toiminta ja toteutetut toimet, osapuolen menettelyiden pohjalta, jotta kyseinen osapuoli voi valvoa, että tuotteet ovat sen säädöksissä ja määräyksissä vahvistettujen vaatimusten mukaisia, tai valvoa niiden turvallisuutta, taikka puuttua näihin seikkoihin.

3. Markkinavalvonnan riippumattoman ja puolueettoman toiminnan takaamiseksi kumpikin osapuoli varmistaa

- a) markkinavalvontatehtävien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tehtävien erottamisen; ja
- b) sen, ettei mikään etu vaikuta talouden toimijoihin kohdistuvan markkinavalvontaviranomaisten valvonnan riippumattomuuteen.

4. Osapuolet voivat tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tietoja muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden alalla erityisesti seuraavien osalta:

- a) markkinavalvonta ja täytäntöönpanotoimet;

- b) riskinarviointimenetelmät ja tuotetestaus;
- c) tuotteiden koordinoitu takaisin veto tai muut vastaavat toimet;
- d) tieteelliset, tekniset ja sääntelyä koskevat seikat, joilla pyritään parantamaan muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta;
- e) terveyden ja turvallisuuden kannalta merkittävät esille tulevat kysymykset;
- f) standardointiin liittyvä toiminta; ja
- g) virkamiesvaihto.

5. EU-osapuoli voi toimittaa Chilelle nopeasta hälytysjärjestelmästä tai sen seuraajasta valikoituja tietoja, jotka koskevat direktiivissä 2001/95/EY¹ tai sen seuraajassa tarkoitettuja kulutustavaroita, ja Chile voi toimittaa EU-osapuolelle valikoituja tietoja kulutustavaroiden turvallisuudesta sekä kulutustavaroiden osalta toteutetuista ehkäisevistä, rajoittavista ja korjaavista toimenpiteistä. Tietojenvaihto voi tapahtua seuraavissa muodoissa:

- a) ei-järjestelmällinen tietojenvaihto asianmukaisesti perustelluissa erityistapauksissa, lukuun ottamatta henkilötietoja; ja

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisuudesta (EYVL L 11, 15.1.2002, s. 4).

- b) järjestelmällinen tietojenvaihto, joka perustuu liitteessä 16-D esitettävään yhteisneuvoston päätöksellä vahvistettuun järjestelyyn.
6. Yhteisneuvosto voi päätöksellään vahvistaa liitteessä 16-E esitettävän järjestelyn, joka koskee säännöllistä tietojenvaihtoa, myös sähköisesti, toimenpiteistä, jotka koskevat sellaisia muita tuotteita kuin elintarvikkeita, jotka eivät ole vaatimustenmukaisia ja jotka eivät kuulu tämän artiklan 5 kohdan soveltamisalaan.
7. Kumpikin osapuoli käyttää 4, 5 ja 6 kohdan nojalla saatuja tietoja yksinomaan kuluttajien, terveyden, turvallisuuden tai ympäristön suojelun tarkoituksiin.
8. Kumpikin osapuoli käsittelee 4, 5 ja 6 kohdan nojalla saatuja tietoja luottamuksellisina.
9. Edellä 5 kohdan b alakohdassa ja 6 kohdassa tarkoitetuissa järjestelyissä on täsmennettävä tuotteen määritelmä, vaihdettavien tietojen laji, vaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltaminen.
10. Yhteisneuvostolla on 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla valtuudet tehdä päätöksiä liitteissä 16-D ja 16-E esitettyjen järjestelyjen vahvistamiseksi tai muuttamiseksi.

16.8 ARTIKLA

Standardit

1. Jotta standardit voitaisiin yhdenmukaistaa mahdollisimman kattavasti, kumpikin osapuoli kannustaa alueelleen sijoittautuneita standardointielimiä sekä alueellisia standardointielimiä, joiden jäseniä osapuoli tai sen alueelle sijoittautuneet standardointielimet ovat,
- a) osallistumaan omien resurssiensa rajoissa asiaankuuluvien kansainvälisten standardointielinten toteuttamaan kansainvälisten standardien valmisteluun;
 - b) käyttämään asiaankuuluvia kansainvälisiä standardeja perustana kehittämilleen standardeille, paitsi jos tällaiset kansainväliset standardit olisivat tehoton tai epäasianmukainen keino, esimerkiksi suojelun riittämättömän tason tai oleellisten ilmastollisten tai maantieteellisten tekijöiden taikka oleellisten teknologisten ongelmien vuoksi;
 - c) välttämään kansainvälisten standardointielinten työn toistamista tai päällekkäisyyttä niiden tekemän työn kanssa;
 - d) tarkistamaan säännöllisin väliajoin kansallisia ja alueellisia standardejaan, jotka eivät perustu asianmukaisiin kansainvälisiin standardeihin, jotta niitä voidaan lähentää asiaa koskeviin kansainvälisiin standardeihin;

- e) tekemään yhteistyötä toisen osapuolen asiaankuuluvien standardointielinten kanssa kansainvälisen standardointitoiminnan yhteydessä, myös kansainvälisissä standardointielimissä tai alueellisella tasolla; ja
- f) edistämään kahdenvälistä yhteistyötä ja yhteistyötä toisen osapuolen standardointielinten kanssa.

2. Osapuolten olisi vaihdettava tietoja

- a) standardien käytöstään teknisten määräysten tukena; ja
- b) standardointiprosesseistaan sekä kansainvälisten, alueellisten ja osa-alueellisten standardien käytön laajuudesta kansallisten standardiensa perustana.

3. Jos standardeista tehdään pakollisia liittämällä ne osaksi teknisen määräyksen luonnosta tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä tai viittaamalla niihin, tämän sopimuksen 16.10 artiklassa sekä kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 tai 5 artiklassa vahvistettujen avoimuusvelvollisuuksien on täytyttävä.

16.9 ARTIKLA

Vaatimustenmukaisuuden arviointi

1. Teknisten määräysten laatimista, hyväksymistä ja soveltamista koskevia 16.5 artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin myös vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin.
2. Jos osapuoli edellyttää vaatimustenmukaisuuden arviointia erityisenä varmennuksena siitä, että tuote on teknisen määräyksen mukainen, osapuoli
 - a) valitsee vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, jotka ovat oikeassa suhteessa riskeihin;
 - b) katsoo säädöstensä ja määräystensä mukaisesti, että tavarantoimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen käyttö on yksi mahdollisista tavoista osoittaa teknisen määräyksen noudattaminen; ja
 - c) toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä tietoja perusteista, joita on käytetty tiettyjen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valintaan.
3. Jos osapuoli edellyttää kolmannen osapuolen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia erityisenä varmennuksena siitä, että tuote on teknisen määräyksen mukainen, eikä osapuoli ole varannut tätä tehtävää 4 kohdassa tarkoitettulle valtion viranomaiselle, osapuoli
 - a) käyttää akkreditointia ensisijaisena keinona vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymiseksi;

- b) käyttää ensisijaisesti akkreditointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevia kansainvälisiä standardeja sekä kansainvälisiä sopimuksia, joihin osapuolten akkreditointielimet osallistuvat, esimerkiksi kansainvälisen laboratorioden akkreditointiyhteistyön (International Laboratory Accreditation Cooperation, jäljempänä 'ILAC') ja kansainvälisen akkreditointifoorumin (International Accreditation Forum, jäljempänä 'IAF') mekanismien avulla;
- c) liittyy tai, tapauksen mukaan, kannustaa vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksiaan liittymään kaikkiin voimassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin tai järjestelyihin, jotka koskevat vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tulosten yhdenmukaistamista tai niiden hyväksymisen helpottamista;
- d) varmistaa, että jos tietylle tuotteelle tai tuoteryhmälle on nimetty useampi kuin yksi vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos, talouden toimijat voivat valita vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn toteuttavan laitoksen niiden joukosta;
- e) varmistaa, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset ovat riippumattomia valmistajista, tuojista ja muista talouden toimijoista ja ettei akkreditointielimien ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten välillä ole eturistiriitoja;
- f) sallii vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten käyttää alihankkijoita vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvien testien tai tarkastusten suorittamiseen, mukaan lukien toisen osapuolen alueella sijaitsevat alihankkijat; minkään tässä alakohdassa ei pidä tulkita estävän osapuolta edellyttämästä, että alihankkija täyttää samat vaatimukset kuin sen kanssa sopimuksen tehneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on täytettävä, jos se suorittaisi sopimukseen kuuluvat testaukset tai tarkastukset itse; ja

g) julkaisee virallisella verkkosivustolla luettelon laitoksista, jotka osapuoli on nimennyt suorittamaan tällaisia vaatimustenmukaisuuden arviointeja, ja olennaiset tiedot kunkin tällaisen laitoksen nimeämisen soveltamisalasta.

4. Mikään tässä artiklassa ei estä osapuolta pyytämästä, että tiettyjä tuotteita koskevan vaatimustenmukaisuuden arvioinnin suorittavat osapuolen määrittelemät valtion viranomaiset. Tällaisissa tapauksissa osapuoli

- a) rajaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista perittävien maksujen määrän tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin ja selittää vaatimustenmukaisuuden arviointia hakevan pyynnöstä, miten osapuolen tällaisesta vaatimustenmukaisuuden arvioinnista määräämät maksujen määrät on rajattu tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin; ja
- b) asettaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista perittävät maksut julkisesti saataville tai toimittaa ne pyynnöstä.

5. Sen estämättä, mitä 2, 3 ja 4 kohdassa määrätään, tapauksissa, joissa EU-osapuoli hyväksyy tavarantoimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen liitteessä 16-B luetelluilla aloilla, Chile vahvistaa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti tehokkaan ja avoimen menettelyn sellaisten todistusten ja testausselosteiden hyväksymiseksi, jotka ovat EU-osapuolen alueella sijaitsevien sellaisten vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten antamia, jotka akkreditoitunut akkreditointielin on ILAC:n ja IAF:n vastavuoroista tunnustamista koskevien kansainvälisten järjestelyiden jäsen, vakuutukseksi siitä, että tuote on Chilen teknisten määräysten vaatimusten mukainen.

6. Tässä artiklassa 'tavarantoimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksella' tarkoitetaan ensimmäisen osapuolen antamaa vakuutusta, jonka valmistaja antaa yksinomaisella vastuullaan asianmukaisen vaatimustenmukaisuuden arviointitoiminnan tulosten perusteella ja joka ei sisällä kolmannen osapuolen pakollista arviointia ja jolla varmistetaan, että tuote on sellaisen teknisen määräyksen mukainen, jossa vahvistetaan tällaiset vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt.

7. Edellä 16.14 artiklassa tarkoitettu alakomitea tarkastelee jommankumman osapuolen pyynnöstä liitteessä 16-B olevassa 1 kohdassa olevaa alojen luetteloä. Alakomitea voi suositella yhteisneuvostolle liitteen 16-B muuttamista 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

16.10 ARTIKLA

Avoimuus

1. Rajoittamatta 36 luvun määräysten soveltamista ja omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti kumpikin osapuoli varmistaa laatiessaan merkittäviä teknisiä määräyksiä, joilla voi olla huomattava vaikutus tavarakauppaan, että käytössä on avoimuusmenettelyjä, joilla osapuolten henkilöt voivat ilmaista mielipiteensä julkisessa kuulemismenettelyssä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa esiintyy tai uhkaa esiintyä kiireellisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristönsuojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia.

2. Kumpikin osapuoli mahdollistaa toisen osapuolen henkilöiden osallistumisen 1 kohdassa tarkoitettuun kuulemiseen ehdoin, jotka ovat yhtä suotuisat kuin sen omille henkilöille myönnetyt ehdot, ja julkistaa kyseisten kuulemismenettelyiden tulokset.

3. Sen jälkeen, kun osapuoli on ilmoittanut ehdotuksesta teknisiksi määräyksiksi ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyksi WTO:n ilmoitusten keskusrekisteriin, sen on varattava vähintään 60 päivän ajanjakso, jonka aikana toinen osapuoli voi toimittaa kirjallisia huomautuksia, lukuun ottamatta tapauksia, joissa esiintyy tai uhkaa esiintyä kiireellisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristön suojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia. Osapuoli ottaa huomioon toisen osapuolen esittämät kohtuulliset pyynnöt huomautusten esittämiseen varatun määräajan pidentämiseksi.
4. Ilmoituksen tekävä osapuoli antaa yksityiskohtaisen ja kattavan kuvauksen ehdotettujen teknisten määräysten tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden sisällöstä WTO:n ilmoitusmallissa, jos ilmoitettua tekstiä ei ole laadittu jollakin WTO:n virallisista kielistä.
5. Jos osapuoli saa 3 kohdassa tarkoitettuja kirjallisia huomautuksia, se
- a) keskustelee toisen osapuolen pyynnöstä kirjallisista huomautuksista toimivaltaisen sääntelyviranomaisensa kanssa ajankohtana, jona kyseiset kirjalliset huomautukset voidaan ottaa huomioon; ja
 - b) vastaa huomautuksiin kirjallisesti viimeistään päivänä, jona se julkaisee hyväksytyyn teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn.
6. Kumpikin osapuoli pyrkii julkaisemaan verkkosivustolla vastauksensa 3 kohdassa tarkoitettuihin kirjallisiin huomautuksiin viimeistään hyväksytyyn teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn julkaisupäivänä.

7. Osapuoli antaa toisen osapuolen pyynnöstä tietoja sellaisen teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn tavoitteista, oikeusperustasta ja perusteista, jotka osapuoli on hyväksynyt tai aikoo hyväksyä.
8. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen hyväksymät tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt ovat maksutta saatavilla virallisilla verkkosivustoilla tai virallisissa lehdissä.
9. Kumpikin osapuoli antaa tietoja teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn hyväksymisestä ja voimaantulosta sekä hyväksytystä lopullisesta tekstistä WTO:n ilmoitusten keskusrekisteriin toimitettuun alkuperäiseen ilmoitukseen tehdyllä lisäyksellä.
10. Kumpikin osapuoli varaa kohtuullisen ajanjakson teknisten määräysten julkaisemisen ja niiden voimaantulon välille, ellei kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 12 kohdasta muuta johdu. Tässä artiklassa 'riittäväällä ajalla' tarkoitetaan yleensä vähintään kuutta kuukautta, ellei tämä tekisi oikeutettujen tavoitteiden saavuttamista tehottomaksi.
11. Osapuoli ottaa huomioon toisen osapuolen esittämän kohtuullisen pyynnön, joka on saatu ennen 3 kohdassa tarkoitetun huomautusten esittämistä varten varatun jakson päättymistä ja joka koskee teknisen määräyksen julkaisemisen ja voimaantulon välisen ajanjakson pidentämistä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa viivästys tekisi oikeutettujen tavoitteiden saavuttamisen tehottomaksi.

16.11 ARTIKLA

Merkinnät

1. Osapuolet vahvistavat, että niiden teknisten määräysten, joihin sisältyy tai jotka koskevat yksinomaan merkintöjä, on oltava kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 2 kohdan periaatteiden mukaisia.
2. Ellei se ole tarpeen kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen oikeutettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, osapuoli, joka edellyttää tuotteiden pakollista merkitsemistä,
 - a) saa edellyttää ainoastaan sellaisia tietoja, jotka ovat merkityksellisiä tuotteen kuluttajien tai käyttäjien kannalta tai jotka osoittavat, että tuote vastaa pakollisia teknisiä vaatimuksia;
 - b) ei saa vaatia tuotteiden merkintöjen ennakkohyväksyntää, rekisteröintiä tai sertifiointia eikä maksujen suorittamista ennakkoedellytyksenä sellaisten tuotteiden markkinoilleen saattamiselle, jotka muutoin täyttävät sen pakolliset tekniset vaatimukset;
 - c) myöntää yksilöllisen tunnusnumeron toisen osapuolen talouden toimijoille viipymättä ja syrjimättömästi, jos kyseinen osapuoli edellyttää, että talouden toimijat käyttävät tällaista numeroa;

- d) edellyttäen, että ne eivät ole harhaanjohtavia, ristiriitaisia tai sekaannusta aiheuttavia suhteessa tavaroiden tuojaosapuolella vaadittaviin tietoihin, sallii seuraavat:
- i) tavaroiden tuojaosapuolella vaadittavan kielen lisäksi muilla kielillä annettavat tiedot;
 - ii) kansainvälisesti hyväksytyt nimikkeistöt, kuvat, symbolit tai grafiikka; ja
 - iii) tavaroiden tuojaosapuolella vaadittavien tietojen lisäksi annettavat lisätiedot;
- e) hyväksyy, että merkinnät, mukaan lukien lisämerkinnät tai merkintöihin tehtävät korjaukset, tehdään tullivarastoissa tai muilla tähän tarkoitukseen osoitetuilla alueilla tuontimaassa vaihtoehtona alkuperämaassa tehdyille merkinnöille, ellei kansanterveyteen tai turvallisuuteen liittyvistä syistä edellytetä, että hyväksytyt henkilöt tekevät tällaiset merkinnät; ja
- f) pyrkii hyväksymään ei-pysyvät tai irrotettavat merkinnät tai sisällyttämään asiaankuuluvat tiedot tuotteen mukana oleviin asiakirjoihin sen sijaan, että merkinnät olisi kiinnitetty fyysisesti tuotteeseen.

16.12 ARTIKLA

Tekniset keskustelut ja neuvottelut

1. Osapuoli voi pyytää toista osapuolta toimittamaan tietoja mistä tahansa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvasta asiasta. Toinen osapuoli toimittaa tiedot kohtuullisen ajan kuluessa.
2. Jos osapuoli katsoo, että toisen osapuolen ehdotuksella tai luonnoksella tekniseksi määräykseksi tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyksi saattaa olla merkittävä kielteinen vaikutus osapuolten väliseen kauppaan, se voi pyytää teknisten keskustelujen käymistä asiasta. Pyyntö on esitettävä kirjallisesti, ja siinä on yksilöitävä
 - a) toimenpide;
 - b) tämän luvun määräykset, joihin huolenaiheet liittyvät; ja
 - c) pyynnön perusteet, myös kuvaus pyynnön esittäneen osapuolen huolenaiheista, jotka liittyvät kyseiseen toimenpiteeseen.
3. Osapuoli toimittaa tämän artiklan mukaisen pyynnön 16.13 artiklan mukaisesti nimettyyn toisen osapuolen yhteyspisteeseen.

4. Osapuolen pyynnöstä osapuolet kokoontuvat keskustelemaan 2 kohdassa tarkoitettussa pyynnössä esiin tuoduista huolenaiheista joko kasvokkain tai video- tai teleneuvotteluna 60 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Osapuolet pyrkivät kaikkiin tavoin pääsemään tällaisessa asiassa molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun mahdollisimman nopeasti.
5. Jos pyynnön esittänyt osapuoli pitää asiaa kiireellisenä, se voi pyytää toiselta osapuolelta, että kokous järjestetään lyhyemmässä määräajassa. Toinen osapuoli ottaa pyynnön huomioon.
6. Selvyyden vuoksi todetaan, että tämä artikla ei vaikuta kummankaan osapuolen 38 luvun mukaisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

16.13 ARTIKLA

Yhteyspisteet

1. Kumpikin osapuoli nimeää tämän luvun nojalla tehtävää yhteistyötä ja koordinoitua helpottavan yhteyspisteen ja ilmoittaa toiselle osapuolelle sen yhteystiedot. Osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle viipymättä, jos yhteystiedot muuttuvat.
2. Yhteyspisteet tekevät yhteistyötä helpottaakseen tämän luvun täytäntöönpanoa ja osapuolten välistä yhteistyötä kaikissa kaupan teknisiin esteisiin liittyvissä asioissa. Yhteyspisteet
 - a) järjestävät 16.12 artiklassa tarkoitettuja teknisiä keskusteluja ja kuulemisia;

- b) käsittelevät ripeästi kumman tahansa osapuolen esiin tuomat, standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden laatimiseen, hyväksymiseen, soveltamiseen tai täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset;
 - c) järjestävät osapuolen pyynnöstä keskusteluja mistä tahansa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvasta asiasta; ja
 - d) vaihtavat valtiosta riippumattomilla, alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla tietoja standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen alalla tapahtuneesta kehityksestä.
3. Yhteyspisteiden on viestittävä keskenään millä tahansa sovitulla tavalla, joka on asianmukainen niiden tehtävien hoitamiseksi.

16.14 ARTIKLA

Kaupan teknisten esteiden alakomitea

Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu kaupan teknisten esteiden alakomitea

- a) valvoo tämän luvun täytäntöönpanoa ja hallinnointia;

- b) tehostaa standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen kehittämiseen ja parantamiseen liittyvää yhteistyötä;
- c) määrittää yhteistä etua koskevat ensisijaiset alat tämän luvun nojalla tulevaisuudessa tehtävää työtä varten ja tarkastelee ehdotuksia uusiksi aloitteiksi;
- d) seuraa kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen kehitystä ja keskustelee siitä; ja
- e) toteuttaa kaikki muut toimenpiteet, joiden osapuolet katsovat avustavan niitä tämän luvun ja kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa.